

Zavod za varstvo
kulturne dediščine Slovenije

ZIDOVI NAŠE PRETEKLOSTI, TEMELJI NAŠE PRIHODNOSTI

35. DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE
in 13. TEDEN KULTURNE DEDIŠČINE
27. 9.–11. 10. 2025

PROGRAM PRIREDITEV IN DEJAVNOSTI

dek.d.zvkds.si/sl/dekd/dekd-tkd

[dnevievropskekulturnedediscine](https://www.facebook.com/dnevievropskekulturnedediscine)

© Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

brošura Program prireditev in dejavnosti Dnevoev evropske kulturne dediščine in Tedna kulturne dediščine 2025

izdajatelj Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Poljanska cesta 40, Ljubljana, www.zvkds.si

zanj Jernej Hudolin

koordinatorka in urednica Nataša Gorenc

koordinatorka Tedna kulturne dediščine Milena Antonič

lektoriranje Alenka Kobler

italijanski prevodi Daniela Milotti Bertoni

oblikovanje Nuit d.o.o.

zadnja notranja stran ovitka Jani Peternel, arhiv Občine Idrija; Marko Gorenc; Boris Pretnar, STIP fototeka; Borut Lozej, arhiv Parka Škocjanske jame; Mateja Gale, Nuit

zadnja stran ovitka panorama mesta Ravne na Koroškem, foto Tomo Jeseničnik, arhiv Koroškega pokrajinskega muzeja

tisk GraPhaCo, d. o. o.

naklada 9.000

Ljubljana, september 2025

Za vsebino dogodkov odgovarjajo organizatorji.

Zavod za varstvo
kulturne dediščine Slovenije

ZIDOVI NAŠE PRETEKLOSTI, TEMELJI NAŠE PRIHODNOSTI

**35. DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE
in 13. TEDEN KULTURNE DEDIŠČINE**

ODPRTJE

26. SEPTEMBRA • RAVNE NA KOROŠKEM

CELODNEVNI DOGODEK • SLOVESNOST OB 16. URI

Dnevi evropske kulturne dediščine in Teden kulturne dediščine vsako jesen združijo strokovnjake, učitelje in učence ter predstavnike društev in lokalnih skupnosti v praznovanju naše skupne dediščine. Tudi letos so organizatorji predani sodelovanju z gosto mrežo vključenih deležnikov in intenzivnosti po vsej državi razpršenih dogodkov, ki kulturno dediščino in kulturo nasploh odpirajo Sloveniji, Evropi in svetu. Dnevi evropske kulturne dediščine so množica prireditev, primerov dobrih praks ter skupnih akcij, ki nas opominjajo na pomen skupnostnega varovanja in skupne skrbi za dediščino ter nas združujejo v duhu dediščinskih vrednot.

Letošnja tema se glasi Zidovi naše preteklosti, temelji naše prihodnosti in poudarja pomen arhitekturne dediščine. Ko govorimo o zidovih naše preteklosti, ne govorimo le o kamnu, opeki in lesu, temveč o prostorih, kjer so generacije tkale svoje življenje. Naša naselja, gradovi, cerkve, trgi in hiše so arhivi, zapisani v materialih in oblikah, ki nosijo spomin na ljudi, ki so jih gradili, in na vrednote, ki so jih vodile. Arhitekturna dediščina nas uči trajnostnega sobivanja človeka z naravo: od preiščenih postavitev naselij do uporabe lokalnih materialov, od stavbnih prilagoditev podnebjju do oblik, ki omogočajo skupnostno življenje. Zidovi preteklosti nas opominjajo, da je trajnost mogoče živeti brez razkošnih tehnologij – z znanjem, modrostjo in spoštovanjem do okolja. In prav v tem je moč naše prihodnosti: v prepoznavanju, ohranjanju in posodabljanju teh temeljev, kot poudarja tudi vseevropska iniciativa Novi evropski Bauhaus.

A zidovi niso večni, če zanje ne skrbimo skupaj. Kulturna dediščina lahko postane trajnostna le, če vanjo vlagamo in jo odpiramo vsem – ne glede na starost, spol, socialni položaj ali gibalne zmožnosti. Dnevi evropske kulturne dediščine zato dajejo poseben poudarek dostopnosti in decentralizaciji. Opominjajo nas, da dediščina živi v vsakem kotičku naše države in da jo vsaka skupnost lahko razume kot svojo. Ko varujemo zidove preteklosti, pravzaprav gradimo temelje prihodnosti. Vsaka obnovljena hiša, vsak ohranjeni trg in vsaka zgodba, ki jo pripoveduje zid, so darilo, ki ga izročamo prihodnjim generacijam. Tako dediščina ni le spomin, temveč živ organizem, ki nas povezuje v trajnostno, solidarno in pravično družbo.

Dnevi evropske kulturne dediščine nas spomnijo, da arhitektura in dediščina nista le kulisi našega življenja, ampak živa snov, ki jo moramo negovati. Če bodo zidovi preteklosti zanemarjeni, bodo temelji prihodnosti krhki. Če pa jih bomo znali varovati in jim vdihniti življenje, bodo naši temelji trdni in odporni. Naj bodo Dnevi evropske kulturne dediščine in Teden kulturne dediščine tudi letos priložnost, da prisluhnemo zidovom naše preteklosti, v njih prepoznamo zgodbe in modrost ter jih cenimo kot trdne temelje naše prihodnosti.

dr. Asta Vrečko, ministrica za kulturo Republike Slovenije

Spoštovani soustvarjalci in obiskovalci Dnevov evropske kulturne dediščine in Tedna kulturne dediščine 2025,

vstopamo v čas, ko pri nas in po v vsej Evropi slavimo dediščino – naš skupni zaklad, ki nas povezuje preko meja in generacij. Dnevi evropske kulturne dediščine in Teden kulturne dediščine vsako leto povežejo stroko, društva, pedagoge, šolsko mladino, vrtčevske otroke, lokalne skupnosti in zavzete posameznike, ki s svojim znanjem, ustvarjalnostjo, zanosom in predanostjo ohranjajo in širijo pozitiven odnos do dediščine.

Zidovi naše preteklosti, temelj naše prihodnosti, je slogan, ki ponuja številne možnosti in kar kliče po raziskovanju naše dediščine. Zidovi niso le zidovi iz različnih materialov, so preplet znanja in izkušenj preteklih rodov. So nosilci spomina in tradicije, varuhi dediščine in zgodb, ki so oblikovale našo identiteto. Hkrati pa so tudi temelji, na katerih gradimo prihodnost – odprto, ustvarjalno in povezano. Prav vsak je dragocen kamenček v mozaiku skupne zgodbe, ki jo uspešno pišemo že dolga leta. Vemo, da imata varovanje in ohranjanje dediščine za skupnost globok in večplasten pomen – ne gre le za ohranjanje starih predmetov, stavb ali običajev, temveč za varovanje identitete, spomina in povezanosti med ljudmi.

Letošnja bogata bera dogodkov je v programski knjižici pred vami. Obiščite prireditve, v katerih se zrcalijo zgodbe naše preteklosti in prihodnosti z ustvarjalno energijo vseh sodelujočih, in sodelujte v njih.

26. septembra bo prav poseben dan na Ravnah na Koroškem, kjer se bomo poklonili dediščini s celodnevним dogajanjem. Slavnostno odprtje letošnjih DEKD in TKD bo popoldne na neobičajni lokaciji, v kompleksu nekdanje krčilne kovačnice, t. i. ŠtauHarije, v avtentičnem industrijskem kompleksu s konca 19. in začetka 20. stoletja.

Med 27. septembrom in 11. oktobrom pa se bo zvrstilo okoli 350 dogodkov širom po Sloveniji in v zamejstvu.

Iskrena hvala vsem, ki sodelujete, vsem, ki podpirate in negujete bogastvo naše kulturne dediščine. S tem ne varujemo le spomina na preteklost, temveč ustvarjamo pogoje, da bodo prihodnje generacije živele v svetu, ki ceni korenine, razume sedanost in pogumno zre v prihodnost.

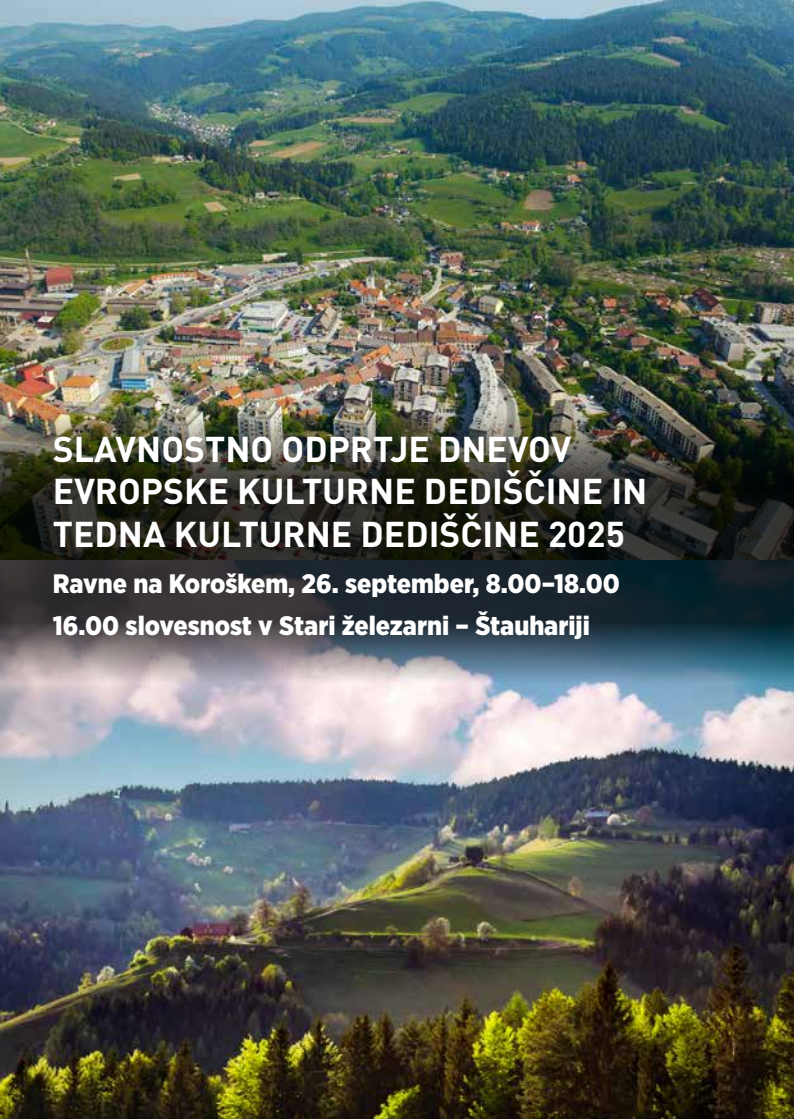
Naj bodo Dnevi evropske kulturne dediščine in Teden kulturne dediščine priložnost za srečanja, druženja in nova spoznanja ter predvsem za občutek ponosa, da je dediščina resnično naša skupna moč.

Pridružite se nam!

Jernej Hudolin,
generalni direktor Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije

Kazalo

	Odprtje DEKD in TKD na Ravnah na Kroškem	8
	Gorenjska regija	24
	Goriška regija	43
	Mladi raziskovalci evropske dediščine 2025/26	52
	Jugovzhodna Slovenija	53
	Koroška regija	64
	Obalno-kraška regija	67
	Osrednjeslovenska regija	78
	Podravska regija	98
	Pomurska regija	107
	Posavska regija	114
	Primorsko-notranjska regija	119
	Savinjska regija	126
	Zasavska regija	139
	Italija	140
	Madžarska	149
	Spoznaj, varuj, ohrani	150
	Dnevi evropske kulturne dediščine in Teden kulturne dediščine v Sloveniji	152
	Znak evropske dediščine	157
	Znak Modri ščit	157
	Register kulturne dediščine	158

SLAVNOSTNO ODPRTJE DNEVOV EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE IN TEDNA KULTURNE DEDIŠČINE 2025

Ravne na Koroškem, 26. september, 8.00–18.00

16.00 slovesnost v Stari železarni – Štauhariji

Spoštovane, spoštovani,

z velikim veseljem in ponosom smo prevzeli odgovornost gostiti nacionalni dogodek odprtja 35. Dnevoev evropske kulturne dediščine in 13. Tedna kulturne dediščine pri nas, na Ravnah na Koroškem. Kulturna dediščina Koroške, v katere osrčju je tudi Občina Ravne na Koroškem, je bogat vir naše identitete, vrednot in tradicij. Skozi zgodovino smo oblikovali prostor, v katerem so se prepletale različne kulture in običaji, močno pa je naš širši prostor, življenje in delo zaznamoval prav vpliv jeklarstva, ene najbolj razvitih gospodarskih panog, ki je na naših tleh že več kot 400 let in predstavlja izjemno bogato tehniško dediščino v tem delu Evrope. Tovarna sredi mesta Ravne na Koroškem je eden tistih socialnih okvirov, ki so se tako ali drugače dotaknili vseh prebivalcev – ne le Koroške, ampak tudi širšega prostora – in iz katerih so se izoblikovali novi razmisleki o lastni identiteti in razvojnih ciljih.

Ponosni smo na več kot 60-letno tradicijo Forma vive, bogato literarno dediščino velikana slovenske besede Prežihovega Voranca in bogato naravno dediščino, ponašamo pa se tudi s prazgodovinskim najdiščem Pigl na Javorniku, kjer so arheologi odkrili doslej najstarejše proso na ozemlju Slovenije in najstarejše naselbinske ostanke na Koroškem.

Vse to in še obilo drugih izjemnih ostalin preteklosti moramo kot neprecenljivo dediščino skrbno negovati in prenašati na prihodnje generacije, saj je prav kulturna identiteta tista, ki nas povezuje in nas dela prepoznavne v širšem evropskem prostoru. Zaveza Občine Ravne na Koroškem je, da skupaj s pristojnimi zavodi dostojno skrbi za vse edinstvene naravne in kulturne spomenike. Naša lokalna skupnost si zelo prizadeva za revitalizacijo muzejskih, zgodovinskih in kulturnih objektov nasploh. Projekti, v katerih sodeluje, prispevajo k razvoju bolj trajnostnih, vključujočih in estetsko kakovostnih okolij, ki na svojstven način uresničujejo vrednote Novega evropskega Bauhausa.

Pomembno vlogo pri ohranjanju naše kulturne dediščine imajo tudi številna društva, ki se posvečajo tako tradicionalnim obrtem kot tudi sodobnemu umetniškemu ustvarjanju, ter zavedni in vztrajni posamezniki, ki preteklost oživljajo in poosebljajo. Pri najmlajših že z učnim procesom v vrtcih in šolah gradijo odnos do dediščine, zavedanje o njenem pomenu in priložnostih, ki jih nudi naše okolje že od nekdaj.

V okviru Dnevov evropske kulturne dediščine, ki letos nosijo naslov Zidovi naše preteklosti, temelji naše prihodnosti, nacionalno odprtje gostimo ravno ob zaključku enega največjih projektov na področju kulture v našem mestu, popolnoma prenovljenem kompleksu muzejskega območja Štauharija. Naši dediščini bomo z vsemi kulturnimi deležniki v Tednu kulturne dediščine in tudi pozneje namenili kopico dogodkov in aktivnosti. Z njimi bomo predstavili naša prizadevanja za ohranjanje dediščine ter izzive, s katerimi se srečujemo pri ohranjanju njenih vrednot. Izobraževanje in širjenje zavedanja o tem, kako pomembna je naša preteklost, sta ključnega pomena za oblikovanje prihodnosti, v kateri bomo znali ceniti in ščititi to, kar smo podedovali. Le s skupnim trudom in odgovornim odnosom do naše dediščine bomo lahko sledili vrednotam, ki so temelj našega sobivanja in razvoja.

Vabljeni v srčko tehniške dediščine, vabljeni na Ravne na Koroškem.

Dr. Tomaž Rožen,

župan Občine Ravne na Koroškem

Zavod za varstvo
kulturne dediščine Slovenije

ZIDOVI NAŠE PRETEKLOSTI, TEMELJI NAŠE PRIHODNOSTI

RAVNE NA KOROŠKEM, 26. SEPTEMBER
ŠTEVILNI DOGODKI
OB SLAVNOSTNEM ODPRTJU

ODPRTJE DEKD in TKD na Ravnah na Koroškem

Ravne na Koroškem, z dediščino bogato mesto, ki leži ob reki Meži, v objemu gozdov, hribov in gora, so srce Mežiške doline. Zidovi v tem mestu že stoletja šepetajo zgodbe ljudi, ki v sebi nosijo značaj kraja, zaznamovan z vztrajnostjo in trdnostjo. Ljudje so tu stoletja živeli z ritmom železarstva, ki je zahtevalo disciplino, potrpežljivost in moč. Hkrati jih odlikujeta tudi ustvarjalnost in odprtost – iz železarniškega mesta so znali ustvariti prostor za tradicijo, umetnost in kulturo. To je kraj, kjer se jeklo preobrazi v kip, pesem in pripoved. Med gradom, dvorcem, cerkvijo, stanovanjskimi kolonijami, mestnimi ulicami, skulpturami *Forme vive* in utripom kulturnih društev se razodeva mesto kontrastov – trdno kot jeklo, a hkrati mehko kot melodija orkestra.

Kraj je prežet z literarno dediščino – zlasti Prežihovega Voranca, čigar spominska hiša bo na dan odprtja DEKD zaživela v otroškem vrvežu. Dediščinsko druženje v dopoldanskem času bo obarvano s prikazi in vodenimi ogledi kulturne dediščine kraja in širše okolice ter z razstavami in delavnicami, pa tudi z okušanjem lokalnih dobrot in s pristno glasbo.

Dan, posvečen dediščini, bomo zaključili s slovesnostjo v kompleksu Stare železarne, ki stoji znotraj delujočega gospodarskega območja, katerega največji del zajema družba SIJ Metal Ravne iz Skupine SIJ, Slovenska industrija jekla, v objektu nekdanje krčilne kovačnice, t. i. Štauaharije. Gre za enega redkih avtentičnih industrijskih kompleksov pri nas s konca 19. in začetka 20. stoletja. Z ohranitvijo, obnovo in revitalizacijo kompleksa območje ohranja bogato več kot štiristoletno industrijsko dediščino Mežiške doline ter obiskovalcem s sodobnimi in atraktivnimi muzejskimi razstavami omogoča stik z jeklarsko dediščino, ki je sooblikovala življenje in ljudi celotne Koroške regije.

V družbi kakovostnega Pihalnega orkestra železarjev Ravne na Koroškem s 123-letno tradicijo, pevcev MoPZ Vres Seniorji, tudi nekdanjih železarjev in livarjev, ter predstavnika Ministrstva za kulturo Republike Slovenije, dr. Tomaža Rožena, župana Občine Ravne na Koroškem, in Jerneja Hudolina, generalnega direktorja Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, bomo odprli Dneve evropske kulturne dediščine in Teden kulturne dediščine 2025. Odprtje sovpada z zaključkom 17. mednarodnega simpozija ERBE o geološki, rudarski in metalurški dediščini v knjižnicah, arhivih, muzejih. Čudovit dan bomo zaključili z izjemno in unikatno glasbeno poslastico na neobičajni lokaciji. V kompleksu nekdanje krčilne kovačnice bomo prisluhnili opernemu koncertu klasične glasbe, na katerem bodo nastopili Monika Bohinec, stalna članica ansambla dunajske državne opere, tenorist Klemen Torkar in pianistka Irina Milivojević, ena najbolj iskanih komornih glasbenic srednje generacije. Sledila bo pogostitev z izbrano koroško košto.

Ravne na Koroškem so veliko več kot le kraj jekla – so mesto, v katerem se tradicija prepleta z ustvarjalnostjo, dediščina pa s sodobnim utripom. Kako? Prepričajte se sami.

Vljudno vabljeni!

ODPRTJE DEKD in TKD na Ravnah na Koroškem

26. september, 8.00–19.00

Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika, Na gradu 1

DAN ODPRTIH VRAT

Grad Ravne, v katerem domuje Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika, skriva neprecenljive in resnične zaklade – koroško kulturno dediščino. Na strokovnem vodenju po knjižnici si bomo ogledali grajski del, spominske sobe pisatelja Lovra Kuharja – Prežihovega Voranca, mladinskega pisatelja Leopolda Suhodolčana, slavista in etnologa dr. Franca Kotnika, dragocene knjige in tiske, grajsko pohištvo, oddelek za odrasle ter oddelek za otroke in mladino.

Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika, info@knjiznica-ravne.si, www.knjiznica-ravne.si

26. september, 8.30–12.00

Osnovna šola Koroški jeklarji, Javornik 35

ZIDОВI PRETEKLOSTI – DELAVNICE ZA UČENCE 4. IN 5. RAZREDOV IN POHOD TER OGLED FILMA DUHOVI PRETEKLOSTI ZA UČENCE OD 6. DO 9. RAZREDA

Učenci bodo spoznali pomen zidov skozi zgodovino – od obrambnih zidov, mestnih obzidij, gradov in cerkva do kamnitih hiš. Raziskovali in prepoznavali bodo kulturno dediščino svojega okolja ter ustvarjali. 1. Uvodna delavnica: Zidovi, ki pripovedujejo; 2. Ustvarjalna delavnica: Zgradimo svoj zid preteklosti; 3. Delavnica raziskovanja: Zidovi v mojem kraju; 4. Igralna delavnica: Arheologi iščemo sledi zidov; 5. Zaključna delavnica: Zid časa – razstava. Organizirali bomo pohod do Prežihovih Kotelj, sprehod po krajih iz Prežihovih Solciz, ogled filma V duhu časa.

OŠ Koroški jeklarji, Ravne na Koroškem, lotkavelicki@gmail.com

26. september, 9.00–11.30

Koroški pokrajinski muzej, Muzejske zbirke, Na gradu 2

SPOŠTUJEMO PRETEKLOST IN USTVARJAMO PRIHODNOST V GEOPARKU KARAVANKE

Z različnimi dejavnostmi bomo otrokom približali pomen odgovornega ravnanja s kulturno in naravno dediščino Geoparka Karavanke. Otroci in učenci bodo raziskovali, kaj pomenita spoštljiv obisk in skrb za dediščino našega okolja – od zgodovinskih objektov do naravnih znamenitosti. Dejavnosti bomo povezali s kurikularnimi vsebinami ter jih izvajali v sodelovanju s kulturnimi ustanovami, varuhi narave in lokalno skupnostjo.

Karavanke UNESCO Globalni Geopark, office@geopark-karawanken.at; ZRSVN, OE Maribor, Projekt GreenTour

26. september, 9.00–12.00

Koroški medgeneracijski center, Trg svobode 20, kuhinja

KOROŠKA KULINARIKA – AJDOVI ŽGANCJI Z GRUMPI

Članice KMC bodo v dopoldanskem času skuhale značilno koroško jed *edavi žganiki z grumpi* ter predstavile obiskovalcem prehrabno kulturo Korošcev. Postregle jim bodo z *belim kafejem*.

KMC, ursulavezonik@gmail.com

ODPRTJE DEKD in TKD na Ravnah na Koroškem

26. september, 9.00–12.00

Koroški medgeneracijski center, Trg
svobode 20

MEGAGOBELIN IN REŠILJE – RAZSTAVA

Slikarka Katja Felle je s Koroškim domom starostnikov in Koroškim medgeneracijskim centrom začela poseben projekt: Ustavi – zašij – ponastavi. V njem se srečajo različne generacije, ki skupaj ustvarjajo velik gobelin po podobi računalniškega zaslona v trenutku, ko se je ustvil. Ta digitalni šum simbolizira zmedo, ki nastane, ko komunikacija med ljudmi – ali tehnologijami – ne steče. Zelo smo ponosni, da je gobelin na razstavi na Poljskem leta 2023 od 500 prijavljenih tekstilnih umetnin prišel v ožji izbor 50 v dosegele zavidiavju 3. mesto.

KMC, ursulavezonik@gmail.com

KOTLJE

26. september, 9.00-12.00

Prežihova hiša, Preški Vrh 13

ŠTK SO VČASIH PUVALI

Igralska skupina KD Kotlje bo v koroški govorici predstavila Prežihovo bajto. Obiskovalci bodo s pomočjo risbe poimenovali njene posamezne dele v koroškem narčju. Risali bodo predmete iz bajte in jih po domače imenovali. Ob tem bo nastajal priložnostni slovar koroških besed. Dobrodošlo je, da obiskovalci prinesejo s sabo pisala. Prijave na milena.mesner@guest.arnes.si do 19. septembra 2025.

Igralska skupina KD Kotlje,
milena.mesner@quest.arnes.si

KOTLJE

26. september, 9.30-12.00

Prežihov spomenik in Prežihova hiša,
Preški Vrh 13

PRAVLJICE IN DOMIŠLJIJSKO POPOTOVANJE PRI PREŽIHU

Srečanje vseh treh enot Vrtca Ravne na Koroškem na Prežihovini. Branje pravljic v naravi nas povezuje in bogati. Otroci, stari 4-6 let, iz vseh treh enot Vrtca Ravne na Koroškem se bodo s strokovnimi delavkami podali na Prežihovino. Tam si bodo ogledali Prežihovo bajto in spoznali Prežihovo življenje. Pri kipu Prežiha si bodo pogrnili odeje in uživali ob branju pravljic.

Vrtec Ravne na Koroškem,
mateja.hovnik@quest.arnes.si

26. september, 10.00–11.00

Koroška osrednja knjižnica dr. Franca
Sušnika, Na gradu 1

DIGITALNA SOBA POBEGA ZA UČENCE 9. RAZREDOV, SREDNJEŠOLCE IN ODRAŠLE

Digitalna soba pobega, kombinacija tradicionalne sobe pobega in digitalne tehnologije, ponuja interaktivno izkušnjo – udeleženci rešujejo uganke in naloge v digitalnem okolju. Pri tem spoznavajo Koroško osrednjo knjižnico kot prostor in bogato zakladnico kulturne dediščine. Skrivnostna rešitev, ki jo na koncu razkrijejo, je dragoceni koroški biser. Prijave na e-naslov.soba.pobega@knjiznica-ravne.si.

Koroška osrednja knjižnica dr. Franca
Sušnika,
soba.pobega@knjiznica-ravne.si,
www.knjiznica-ravne.si/digitalna-soba-
-pobega

ODPRTJE DEKD in TKD na Ravnah na Koroškem

26. september, 10.00–11.00

Čečovje

KULTURNA POT PO NASELJU ČEČOVJE SKOZI OČI PRVOTNIH PREBIVALCEV

Z učenci bomo zasnovali kulturno pot po naselju Čečovje in jo doživljali s pripovedmi in skozi oči prvotnih prebivalcev tega kraja. Na poti bomo spoznavali bogato kulturno dediščino prvega modernega delavskega naselja, zgrajenega po drugi svetovni vojni. Sprehodili se bomo mimo znanih skulptur *Forme vive* in spoznali, kako so nekoč ogrevali velike stanovanjske stavbe. Spoznali bomo Dom železarjev in znano kavarno, v kateri so potekali številni kulturni in družabni dogodki. Dom je bil tako pomemben, da ga je dvakrat obiskal tudi maršal Tito.

.....
OŠ Juričevega Drejčka,
ursulavezonik@gmail.com

KOTLJE

26. september, 11.00

Šrotnek

TATRMAN IN KORITO – KOROŠKI VODNJAK IZ LESA

S pomočjo mojstra Leopolda Kosa (»Prevrženov Poldak«) bomo izdelali macesnovo vodno korito in oblikovali končni del lesene cevi pri vodnjaku – »tatrman«. Izdelek bomo na Prežihovini predstavili javnosti. Voda je dragocena dobrina, zato je v večini kultur simbol življenja in del duhovnega izročila skupnosti. Odnos do vodnih izvirov je bil praviloma spoštljiv, kar se odraža tudi v arhitekturnih oblikah vodnjakov. Koroška značilnost so »tatrmanik«, lesene cevi v obliki glave ali drugih podob, iz katerih se voda izlija v lesena vodna korita.

.....
Ljudska univerza Ravne na Koroškem,
peter.buhvald@lura.si

26. september, 12.30

Center starejših KO-RA, Javornik 11

DVOREC JAVORNIK, VODENI OGLED S PROF. MARUŠO ZOREC, MAŠO ŽIVEC, SVJETLANO KURELAC IN SAŠO DJURO JELENKO

Dvorec Javornik je eden od najpomembnejših objektov historične identitete mesta, prvič je bil omenjen leta 1410. Zasnova dvorca se je brez bistvenih sprememb ohranila do danes. Med letoma 2020 in 2024 sta potekali gradnja Centra starejših KO-RA in delna obnova dvorca. Odkrite in arheološko raziskane so bile presenetljive ostaline zgodnjebakrenodobne in bronastodobnih naselbin. Novi dom KO-RA je pripeljal v ta prostor novo življenje, dvorec bo postal njegov center – medgeneracijsko središče, s programom knjižnice, malim razstaviščem in kavarno z razgledom na mesto.

.....
ZVKDS, OE Maribor; Center starejših KO-
RA, ARREA, d.o.o., Koroški pokrajinski
muzej Slovenj Gradec

26. september, 14.00

Stara železarna, Koroška cesta 12

OGLED STARE ŽELEZARNE, VODENI OGLED Z DR. SONJO IFKO

Kompleks območja Stare železarne, ki stoji znotraj delujoče jeklarne SIJ Ravne in v neposredni bližini mestnega središča, sestavljajo objekt nekdanje krčilne kovačnice, t. i. Štauharija, stanovanjski objekt personal s pralnico, laboratorij in skladišče maziv. Z ohranitvijo, obnovo in revitalizacijo enega redkih avtentičnih industrijskih kompleksov pri nas s konca 19. in začetka 20. stoletja območje ohranja bogato, več kot štiristoletno industrijsko dediščino Mežiške doline ter obiskovalcem s sodobnimi in atraktivnimi muzejskimi razstavami omogoča stik z jeklarsko dediščino, ki je sooblikovala prebivalstvo celotne Koroške regije.

.....
ZVKDS, OE Maribor; Fakulteta za
arhitekturo Univerze v Ljubljani

ODPRTJE DEKD in TKD na Ravnah na Koroškem

26. september–10. oktober,
tor., pet. 14.00–18.00; sre., čet.
14.00–16.00

Galerija Ravne na Koroškem, Partizanska
ulica 8

RAZSTAVA BETI BRICELJ IN DEANA JOKANOVIČA TOUMINA: DUAL

Razstava predstavlja ustvarjalno srečanje dveh mednarodno uveljavljenih umetnikov, Beti Bricelj in Deana Jokanoviča Tournina, znanih po minimalističnem in geometrijskem pristopu, s katerim na platnu ustvarjata vznemirljive iluzije. Razstava se uvršča v programski cikel Dual, ki kot konceptualni okvir združuje dva umetniška izraza v ustvarjalnem soočenju, v katerem različnosti vodijo k skupnemu – k iskanju tistega, kar je univerzalno človeško.

Koroška galerija likovnih umetnosti,
irena.plesivcnik@glu-sg.si

KOTLJE
26. september, 18.00–19.00

Večnamenska dvorana Kotle

PREDSTAVITEV FILMA PLESNO- GLEDALIŠKE IGRE V DUHU ČASA AVTORICE MAJE MARIN

Šolsko plesno gledališče pod vodstvom mentorice Maje Marin je v šolskem letu 2017/18 premierno predstavilo in nato še nekajkrat ponovilo gledališko igro V duhu časa. Veliki duh je priča nekdanjemu in današnjemu času. Radovednemu malemu duhu pripoveduje zgodbe javorničkega gradu, ki je kar nekaj časa žalostno propadal. Ruševine dvorca so privabljale mladostne prestopnike v pasti odraščanja. Sta se grad in mladina rešila pred propadom?

OŠ Koroški jeklarji, Ravne na Koroškem,
lotkavelicki@gmail.com

5.–30. september, 9.00–22.00 **22.–27. september,**
8.30–21.00

različne lokacije

21. FESTIVAL SLOVENSKEGA JAZZA

Natančen program bo objavljen na spletni strani www.JazzRavne.si. Večina dogodkov je brezplačnih, razen štirih v Kompleksu. Festival bo tudi letos predstavil bogato paleto kreativne glasbe domačih zasedb – od intimnih duetov do mogočnega big banda. Prislunili bomo lahko 16 koncertom, program pa zaokrožujeta še dve razstavi in osem dni izobraževalnih dogodkov. V duhu DEKD festival v sodelovanju z avstrijsko Koroško in Štajersko poudarja pomen glasbene dediščine in čezmejne kulturalnega dialoga. Slovenski jazz kot edinstven glasbeni izraz z bogato zgodovino in sodobno ustvarjalnostjo tudi letos povezuje lokalne skupnosti, spomin in sodobnost v skupno zvočno izkušnjo.

Kulturno društvo Drugi zvoki,
031 629 914, 040 755 330, robi@infosys.si,
www.JazzRavne.si

Koroška cesta 12

17. MEDNARODNI SIMPOZIJ ERBE O GEOLOŠKI, RUDARSKI IN METALURŠKI DEDIŠČINI V KNJIŽNICAH, ARHIVIH IN MUZEJIH

Simpozij predstavlja prispevke o geološki, rudarski in metalurški dediščini, od mineralov ter njihove rabe in varovanja do digitalizacije dediščine. Tema Prihodnost dela odpira ključna vprašanja o proizvodnih procesih in inovacijah. Sklop nesnovne dediščine vključuje znanja, veščine in vonje, ki spremljajo delovne procese. Znanstveni program simpozija dopolnjujejo obiski kulturnih znamenitosti mest Ravne na Koroškem, Celje in Štore ter bogat večerni kulturni program.

Društvo Srednjeevropska pot železa,
karla.oder@gmail.com

ODPRTJE DEKD in TKD na Ravnah na Koroškem

STROJNA

27. september, 10.00–12.00,
8. oktober, 16.30–18.30

Vaški center Strojna

OBISK SPOMINSKE SOBE BLAŽA MAVRELA IN JANEŽEVE DOMAČIJE NA STROJNI

Spominska soba »bukovnikov« prikazuje bogastvo koroške pisne dediščine, ki se skriva tudi v številnih ohranjenih rokopisnih zapisih in prepisih v veliki meri neznanih avtorjev, preprostih kmetov in obrtnikov, ki so se naučili branja in pisanja. Mogočna domačija je izjemen primer ljudskega stavbarstva, ki v osnovi izvira iz 17. stoletja. Črni kuhinji z dvema bivalnima prostoroma so v 18. stoletju priključili še tretjega, nekdanjo kaščo, ki je stala tik ob hiši. Razen obokane črne kuhinje in kletnega dela je hiša v celoti lesena. Skrbno in lepo oblikovana poslopja pričajo o domiselnosti, znanju in oblikovalskem čutu graditeljev. Prijave do 19. septembra 2025.

ZKŠTM Ravne, vanja@zkstm.si

2. oktober, 16.30–18.00

Galerija Ravne na Koroškem, Partizanska
cesta 8

KAJ JE OP ART – DELAVNICA ZA OTROKE IN DRUŽINE

Skupaj bomo odkrivali čarobni svet op arta – umetniškega sloga iz 20. stoletja, ki z geometrijskimi oblikami, kontrasti in optičnimi iluzijami ustvarja občutek gibanja in premikanja.

Najprej si bomo ogledali razstavo Dual. Opremljeni z novim znanjem in navdihom bomo tudi sami ustvarili svojo opartistično umetnino.

Koroška galerija likovnih umetnosti in JSKD
IO, irena.plesivcnik@glu-sg.si

BLED

30. september, 16.00

zbor pred Občino Bled, Cesta svobode 13

VOĐENJE PO POTI SKULPTUR SLAVKA OBLAKA

Vodeni ogled z dr. Vidom Lenardom. Bled krasi pet plastik Slavka Oblaka. Pot skulptur se od sedeža Občine Bled in plastike Brstični vodnjak vije mimo plastik Ciklama ob jezeru in Blejska ptica do blejskega gradu in plastike Grajski cvet v Grajskem parku. Pot bomo zaključili v kapeli blejskega gradu, kjer stoji Oblakov kip Matere božje z detetom. Prijave na info@zkbled.si.

Zavod za kulturo Bled,
laura.grasic@zkbled.si

Bohinj, BOHINJSKA BISTRICA

30. september, 14.00

NA ROBU TRAVNIKA – ZIDAMO DEDIŠČINO

Udeleženci bodo pod vodstvom izkušenega mojstra spoznali osnovna pravila suhozidne gradnje, pomen kamnite meje kot elementa kulturne krajine ter njeno vlogo pri ohranjanju biotske raznovrstnosti in podeželske identitete. Delavnica bo potekala na prostem, kjer bomo skupaj obnavljali ali gradili del tradicionalnega suhega zidu. Poudarek pa bo na sodelovanju, učenju s prakso in zavedanju, da lahko dediščino ohranjamo tudi z lastnimi rokami.

OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica,
lucija.jensko@osbohinj.si; Turizem Bohinj,
ZVKDS, OE Kranj, JZ TNP

GORJE

4. oktober, 9.00–12.00

Zgornje Gorje 100

OGLED ČEBELARSTVA IN POSLIKANIH PANJSKIH KONČNIC S PRIKAZOM IZVORNE TEHNIKE POSLIKAVANJA

Poslikavanje panjskih končnic in izvorni tehniki je posebnost čebelarstva in poslikavanja, ki je vpisano v Register nesnovne kulturne dediščine Slovenije. Na starem prevoznem čebelnjaku in v njem je na ogled vrsta tradicionalnih motivov, delo Anje Bunderla.

Anja Bunderla, anja.bunderla@gmail.com

JESENICE

16. september, 19.30

Občinska knjižnica Jesenice, Trg Toneta Čufarja 4

KLEMEN RODMAN: ARHITEKTURA IN OBLIKOVANJE

Predstavitve knjige in odprtje razstave. Delo Klemna Rodmana se razteza med industrijskim oblikovanjem, arhitekturo in oblikovanjem vidnih sporočil. Njegova dela gradijo podobo občin Radovljica, Žirovnica, Bled, Jesenice in Tržič. V Rodmanovem grafičnem oblikovanju najdemo zapuščino Franceta Prešerna, Antona Janše, Janeza Jalna in Srečka Kosovele, kot tudi simbole Triglava, rajske ptice, kroga. Rodman z industrijskim oblikovanjem in arhitekturo oživlja slovenske deficitarne poklice in avtohtone arhitekturne značilnosti.

Občinska knjižnica Jesenice,
natasa@knjiznica-jesenice.si,
www.knjiznica-jesenice.si; Petra Rodman

4. oktober, 18.00

Stara Sava, Cesta Franceta Prešerna 48

KO ZIDOVI SPREGOVORILJO: ZGODBE IZ KASARNE

Pred dvajsetimi leti smo v sklopu obnove Stare Save odprli vrata delavskega stanovanja v Kasarni, muzejske ambientalne postavitve, ki prikazuje način življenja delavskih družin v obdobju med obema vojnama. Razstava predrami vse čute: prasketanje ognja v zakurjenem šporhetu in vonj tople ječmenove kave nas popeljeta v preteklost jesijskih fabričanov. Vsebinska predstavitev naselja, stavbe in njenih prebivalcev bo z letošnjo jesenjo dobila novo preobleko.

Gornjesavski muzej Jesenice,
nina.hribar@gmj.si,
www.gmj.si/kasarna-na-stari-savi

KRANJ

16. september, 19.00; 8.00–19.30

Mestna knjižnica Kranj, Gregorčičeva ulica 1

MARJAN ŠORLI, 110 LET OD ROJSTVA

Pomemben arhitekt slovenskega povojnega modernizma Marjan Šorli je deloval kot arhitekt, urbanist, oblikovalec, pedagog in teoretik. Viden del v Šorlijevem opusu pa zavzemajo arhitekturni in urbanistični projekti v Kranju. V očeh Kranjčanov zagotovo izstopa stavba nebotičnika, v kolektivni spomin pa smo ga zapisali kot avtorja kakovostnega stanovanjskega kompleksa Šorlijevo naselje in s poimenovanjem Šorlijeve ulice. Predstavili ga bomo z veliko pregledno razstavo in katalogom ter s slovesno otvoritvijo.

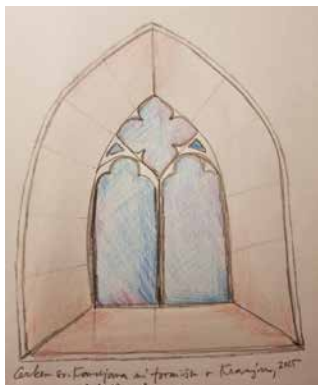
Mestna knjižnica Kranj,
petra.puhar@mkk.si, mkk.si

**27. september–11. oktober,
8.00–13.00**

Srednja ekonomska, storitvena in gradbena šola, Šolski center Kranj, Cesta Staneta Žagarja 33

ARHITEKTURNI SPREHOD PO KRANJU

Dijaki bodo odšli na sprehod po Kranju s pomočjo zemljevida, na katerem bodo označene stavbe, ki jih bodo opazovali, fotografirali in kasneje naslikali. Pozorni bodo na gradbene spremembe, ki so se na stavbah dogajale skozi čas. S pomočjo virov bodo ugotavljali, čemu so stavbe služile v preteklosti in kaj je v njih danes. Oboje bodo povzeli tudi v zapisu.

Srednja ekonomska, storitvena in
gradbena šola, ŠC Kranj,
helena.maticic.hostnik@sckr.si,
sckr.si/sesgs

KRANJ

2. oktober, 10.00–12.00

zbirno mesto Turistično-informacijski
center, Mestni trg 2

ARHEOLOŠKA POT KRANJ

Kranj, mesto na konglomeratnem pomolu, je bilo v zgodovini vedno pomembna poselitvena točka. Na sprehodu bomo podrobneje spoznali nekaj pomembnejših arheoloških lokacij v starem mestnem jedru: od neolitskih bivanjskih jam, daritvenega kala, cerkvenega središča pod današnjo cerkvijo sv. Kancijana s kostnico in grobiščem, vse do mogočnega obzidja, ki je mesto obdajalo od zgodnjega rimskega obdobja naprej. Sprehod bo vodila arheologinja konservatorica Mateja Ravnik.

ZVKDS, OE Kranj, mateja.ravnik@zvkd.si;
Zavod za turizem in kulturo Kranj

7. oktober, 16.00–18.00

Visoka šola za gradbeno inženirstvo Kranj,
Gorenjesavska cesta 9

ZGODBE POD TRŽIŠKIMI PORTALI

Staro trško jedro Tržiča skriva številne zgodbe, o katerih pričajo bogati portali na objektih, pretežno iz 18. in 19. stoletja. Popis kamnitih portalov, ki smo ga izvedli v okviru strokovnega projekta, je pokazal, da so ti nujno potrebni obnove. Na predavanju bodo predstavljeni konservatorski in restavratorski pristop, potrebni gradbeni postopki in tudi številne še nenapisane zgodbe domačinov.

Visoka šola za gradbeno inženirstvo Kranj,
vesna.gros.cilensek@vsgi.si,
natasa.ulen@zvkd.si, www.vsgi.si; Občina
Tržič; Tržiški muzej; ZVKDS, OE Kranj

KRANJ

9. oktober, 10.00–12.00

zbirno mesto ZVKDS, Območna enota Kranj, Tomšičeva ulica 7

DEDIŠČINA TEKSTILNIH TOVARN V KRANJU

Po prvi svetovni vojni se je v Kranju razvila močna tekstilna industrija. Leta 1930 je bila ustanovljena prva državna strokovna tekstilna šola Dravske banovine, v okolici so obratovale tekstilne tovarne Tekstilindus, Jugočeška, Inteks in Ibi ter manjše manufakture. Zahvaljujoč dediščini tekstilne industrije je danes Kranj tudi umetniško središče bienala Bien. Sprehodili se bomo po nekaterih lokacijah in obujali spomine na po cvetoče industrijsko obdobje.

ZVKDS, OE Kranj, mateja.ravnik@zvkd.si; Zavod Carnica

Kranj, MAVČIČE

1.–3. oktober, 9.00–11.00

Vrtec Mavčiče, Mavčiče 102

KAŠČA NEKOČ IN DANES

Spoznavali bomo namen in uporabnost kašč nekoč in danes. Ogledali si bomo fotografije in ugotavljali, kako se je kašča spreminjala skozi čas do današnjih dni. Sprehodili se bomo do Praš in si ogledali Jurjovo kaščo.

Vrtec pri Osnovni šoli Orehek Kranj; Vrtec Mavčiče, petra.lunder@osorehek.si

Naklo, PODBREZJE

3. in 4. oktober, 18.00–19.30

Tabor Podbrezje

20. TABORSKI DNEVI V OKVIRU DEKD

Ogledali si bomo stalno muzejsko razstavo in film, ki slikovito prikaže zgodovino in arhitekturo tedanjega časa. Pripravili bomo še razstavo starih knjig in slik portalov, ki jih bodo naši likovniki naslikali prav za to priložnost. Preteklost bomo povezali s sedanjostjo na primeru prenovljene kmetije ob vznožju Tabora, ki je ohranila premično kulturno in nepremično stavbno dediščino ter s tem še dodatno vabi obiskovalce v Podbrezje.

Kulturno društvo Tabor Podbrezje, 041 875 118, daca.perne@gmail.com, Podbrezje.si

Radovljica, BREZJE

1. oktober, 16.00–17.30

Vrtec Brezje, Brezje 80c

LOV NA ZAKLAD – POIŠČI DEDIŠČINO V VASI

Na izletu po vasi bomo z zemljevidom poiskali dediščinske stavbe in predmete. Na teh točkah bomo poslušali kratke zgodbe in zanimivosti, ki nam bodo opisovale nekdanje čase. Na koncu bomo lahko tudi narisali videno in spoznali, da je vas Brezje polna zanimivih zakladov kulturne dediščine.

Vrtec Radovljica, 04 532 57 51

Radovljica, BREZJE

6. oktober, 9.30–10.30

Vrtec Brezje, Brezje 80c

MOJA HIŠKA NEKOČ

V naši okolici si bomo ogledali nekaj starih hiš in opisali njihovo zgradbo. Izdelali bomo hiške, kot so jih gradili nekoč, s slamnato streho in lesenim ogradjem, nekatere bodo zgolj opečnate, nekatere lesene. Tako bo nastala maketa vasi Brezje. Otroci bodo ustvarjali, rezali, barvali in se učili med igro.

Vrtec Radovljica, 04 532 57 51

Radovljica, BREZJE

7. oktober, 9.00–10.30

Vrtec Brezje, Brezje 80c

PLEČNIK IN ČAROBNi KAMEN

Z igrovo zgodbo o čarobnem kamenčku – kamnu tufu bomo skupaj z otroki spoznavali, kdo je bil arhitekt Jože Plečnik, se pogovarjali, kaj vse lahko ustvarimo s kamnom, ter tudi sami postali mali arhitekti in graditelji prihodnosti. Čaka nas svet čutnih doživetij, ustvarjalnosti in domišljije, v katerem bomo skupaj gradili mostove.

Vrtec Radovljica, 04 532 57 51

Radovljica, BREZJE

8. oktober, 9.00–10.30

Vrtec Brezje, Brezje 80c

SPOZNAVAMO KRITINE IZ NARAVNIH MATERIALOV

Na zabaven in poučen način bomo spoznali naravne materiale, s katerimi so v starih časih prekrivali strehe hiš, in razloge, zaradi katerih so ljudje te materiale uporabili. Tudi sami bomo poskusili streho svoje male hiške prekriti s kritino iz naravnega materiala.

Vrtec Radovljica, 04 532 57 51

Radovljica, KAMNA GORICA

30. september, 8.45–11.00

Vrtec Kamna Gorica, Kamna Gorica 61

POHOD DO PUSTEGA GRADU

Pusti grad leži na robu dobrav in ponuja čudovit pogled vse do Bleda in Julijskih Alp s Triglavom. Na drugo stran se pogled razteza na zelene gozdove Lipniške doline in Jelovice. Vabljeni na pohod iz vrtca v Kamni Gorici do ruševin Lipniškega gradu. Uživali bomo v razgledu, si ogledali ruševine in prisluhnili legendam gradu.

Vrtec Radovljica, 04 532 57 52

Radovljica, KROPA

8. oktober, 16.30–17.30

zbirno mesto Na plac

Z RADOVEDNIMI OČMI NA POTEPU

Pridružite se nam na raziskovalnem potepu po starem trškem jedru Krobe. Med različnimi aktivnostmi bomo odkrivali tradicijo stavbne dediščine in življenja nekoč. Na vsakem koraku nam bodo hiše pripovedovale zgodbe preteklosti, spoznavali bomo arhitekturo tistega časa in življenja naših prednikov.

Vrtec Radovljica, 04 532 57 53,
kropa@vrtec-radovljica.si; Muzej
radovljiške občine – Kovaški muzej Kropa

Radovljica, LESCE

9. oktober, 16.30–18.00

Restavracija Šobec

RAZISKUJEMO PRETEKLOST

Z raziskovanjem stavb, predmetov, opravil, vrednot, običajev, pravljic, pesmi in oblačil bomo primerjali preteklost s sedanostjo. Pri tem nam bodo pomagali člani Doma upokojencev Lesce, povezali pa se bomo tudi z lokalno arhitektko in knjižnico. Na dan dogodka bo otvoritev razstave z nastopom otrok. Razstava bo na ogled do 17. oktobra 2025.

Vrtec Radovljica, 041 451 549; DU Lesce,
Knjižnica Lesce, arhitektka

Radovljica, POSAVEC

7. oktober, 16.30–18.30

Vrtec Posavec, Posavec 86

ZGODBE, ZAPISANE NA KAMEN

Dogodek bo namenjen razmisleku o naši skupni preteklosti in vrednotah, ki jih želimo prenesti v prihodnost. Na ustvarjalni delavnici bodo otroci skupaj s starši na kamne risali različne motive ter zapisovali zgodbe in želje, povezane s spomini, tradicijo in domom. Ustvarili bomo edinstveno zbirko kot trajen spomin na druženje in povezovanje generacij.

Vrtec Radovljica, 04 532 57 55

RADOVLJICA

9. oktober, 16.30–18.00

Vrtec Radovljica, Enota Radovljica, Kopa-lišča cesta 12

ZIDOV OKOLI NAS

Radovljica je srednjeveško mesto, ki je nastalo v 14. stoletju na terasah nad sotočjem Save Bohinjske in Save Dolinke. Na našem dogodku bomo z različnimi dejavnostmi spoznavali srednjeveško mestno obzidje z obrambnim jarkom in ga skušali tudi sami kreativno poustvariti.

Vrtec Radovljica,
radovljica.vodja@vrtec-radovljica.si

Škofja Loka, BUKOVŠČICA

9. oktober, 17.00

Podružnična šola Bukovščica, Bukovščica 4

IZ MALEGA RASTE VELIKO, ODPRTJE VRTNE UTE – UČILNICE NA PROSTEM

Vrtna uta pri Podružnični šoli Bukovščica je bila postavljena v šolskem letu 1927/28. Naša dolgoletna želja je bila njena obnova in ožvitev, saj je v zadnjih letih začela propadati. Pri obnovi smo sodelovali Podružnična šola Bukovščica, Občina Škofja Loka, Šola prenove, lokalni strokovnjaki, restavraciji in starši, predvsem pa naši učenci, ki so z lastnim delom sledili postopkom obnove in tako v živo spoznavali, kako se ohranja dediščina. Obnova ute je bila izvedena kot vzgojni projekt, katerega cilj je bil otrokom približati odnos do dediščine, spoznavanje lokalne arhitekture ter trajnostni odnos do rabe materialov, energije in znanj.

OŠ Ivana Groharja Škofja Loka,
PŠ Bukovščica,
alenska.magajne-germ@guest.arnes.si,
psbukovscica.splet.arnes.si;
Občina Škofja Loka;
Združenje zgodovinskih mest Slovenije

Škofja Loka, CRNGROB

8. september–12. oktober,
odprtje razstave: 17.00,
ogled: ob nedeljah 16.00–18.00

Galerija Crngrobsk' turn, cerkev Marijinega oznanjenja

UTRINKI PRETEKLOSTI: SLEDI KOŠIRJEVE DEDIŠČINE SKOZI FOTOGRAFSKI OBJEKTIV

Starodavna Koširjeva domačija pod Kamnitim mostom v Škofji Loki, ki je tudi rojstna hiša slikarja Franca Koširja, spada med najbolj prepoznane vedute srednjeveškega mesta. Še v šestdesetih letih 20. stoletja je na tem mestu obratoval Koširjev mlin, ki ga pisni viri omenjajo že leta 1309. Fotografiji Tatjana Splichal in Urška Einhauser sta v objektiv za trajen spomin ujeli številne zanimive poglede in arhitekturne znamenitosti te dragocene dediščine našega kraja.

Zavod sv. Jurija Stara Loka,
urska.florjancic@telemach.net,
Župnija Stara Loka in Andrej Megušar –
Koširjev mlin

Škofja Loka, CRNGROB

1. oktober, 11.00 in 16.00

cerkev Marijinega oznanjenja

RESTAVRIRANJE SREDNJEVEŠKIH STENSKIH POSLIKAV

Stenske poslikave romarske cerkve Marijinega oznanjenja v Crngrobu so prava galerija srednjeveškega slikarstva na Slovenskem. V preteklem letu je bilo zaradi velike ogroženosti poslikav na zunanjsčini začrtano konserviranje-restavriranje poslikav na zahodni fasadi cerkve. Restavratorki bodo razkrile, kako so stenske poslikave nastale, kakšna je njihova tehnologija, kateri dejavniki jih ogrožajo ter kateri temeljni postopki in strokovna načela vodijo restavratorki pri poseganju v dediščino.

ZVKDS, RC, anita.kavcic@zvks.si

4. oktober, 11.00

cerkev Marijinega oznanjenja

VODENI OGLED CERKVE MARIJINEGA OZNANJENJA V CRNGROBU

Ste vedeli, da je cerkev Marijinega oznanjenja v Crngrobu ena najstarejših romarskih cerkva na Slovenskem in ena od treh evropskih cerkva, v katerih hranijo kitovo rebro? Te in številne druge zanimivosti lahko izveste v soboto, 4. oktobra 2025, ob 11. uri, ko vas bo skozi zgodovino crngrobske cerkve popeljal vodnik oz. vodnica Loškega muzeja.

Loški muzej Škofja Loka,
info@loski-muzej.si, www.loski-muzej.si

Škofja Loka, STARA LOKA

4. oktober, 8.30–12.30

trg pred Marijino kapelico pod cerkvijo
sv. Jurija

SEMENI NA FARI

Semanji dan v najstarejšem delu Škofje Loke, Stari Loki, nadaljuje tradicijo praznovanja farnega žegnjanja na rožensvensko nedeljo. Barvita ponudba izdelkov domačih rokodelcev in doma pridelane hrane, prikaz starih običajev, delavnice in druženje obiskovalcev oživljajo starološki trg in na novo osmišljajo dragoceno dediščino kraja, prezrto v vsakdanjem hitenju.

Kulturno-zgodovinsko društvo Lonka Stara Loka, mohoric.nika@gmail.com, sasa@loka.si

4. oktober, 19.00

Jurjeva dvorana, Stara Loka 67

KRUHA NE NAREDI MOKA, AMPAK ROKA

Na pogovornem večeru bomo odkrivali pomen mlinarstva kot enega ključnih gospodarskih dejavnosti na Slovenskem skozi stoletja. Videli bomo, da je mlinarstvo kot rokodelska dediščina del tradicionalnega tehničnega znanja, ki danes izginja, a ga je vredno ohranjati kot del tehnološke zgodovine, saj odsliskava kulturno identiteto kraja ter daje arhitekturno in krajinsko vrednost krajini.

Zavod sv. Jurija Stara Loka, urska.florjancic@telemach.net; Župnija Stara Loka in Andrej Megušar – Koširjev mlin

ŠKOFJA LOKA

20. september, 18.00

Sokolski dom Škofja Loka, Mestni trg 17

ZGODBA ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ŠKOFJA LOKA SKOZI 120 LET

Ob slovesnem dogodku v okviru praznovanja 120-letnice društva bomo pripravili tudi fotografsko razstavo V Sloveniji so čebele doma, ki bo na ogled do 12. oktobra 2025. Pripravili bomo tudi delavnice za otroke, na katerih bodo ti spoznavali svet čebel in čebelarstva ter pomen sajenja medovitih rastlin za čebele.

Čebelarstvo društvo Škofja Loka, loski@cebelarji.si

ŠKOFJA LOKA

26. september–2. november,
pon., tor. 8.00–12.00 in
13.00–15.00, sre. 8.00–12.00 in
13.00–17.00, pet. 8.00–12.00

Mala galerija Občine Škofja Loka, Mestni trg 15

KAMEN NA KAMEN MESTO

Razstava likovnih izdelkov otrok škofjeloških šol in vrtca bo predstavila edinstven pogled otrok na arhitekturno dediščino. Otroci se bodo pri urah likovne umetnosti podali na raziskovanje arhitekture Škofje Loke ter njene bližnje in daljne okolice. Morda se bo na razstavi predstavil tudi kakšen bodoči arhitekt ali arhitektka?

Zavod 973, ema.nunar@zavod973.si, www.sokolskidom.si; OŠ Cvetka Golarja; OŠ Škofja Loka – Mesto; OŠ Ivana Groharja; OŠ Jela Janežiča; Vrtec Škofja Loka

27. september–11. oktober,
8.00–13.00

Osnovna šola Cvetka Golarja, Frankovo naselje 51

PROJEKTI TEDEN

Učenci bodo v širši okolici šole spoznavali neprecenljivo stavbno dediščino. Sprehodi se bodo po Poti treh gradov in vaškem jedru vasi Suhe, spoznali kmečki dvorec iz 18. stoletja in cerkev sv. Janeza Krstnika ter odkrivali različne slogovne značilnosti stavbne dediščine. Poustvarjali in raziskovali bomo prezbiterij na Suhi, raziskovali stare recepte črnih kuhinj ter z igro, petjem in plesom predstavili, kako so gradili včasih.

OŠ Cvetka Golarja, vanja.jordanov@oscg.si, www.oscg.si

ŠKOFJA LOKA

**27. september–11. oktober,
8.20–12.50**

Osnovna šola Škofja Loka – Mesto, Šolska
ulica 1

ZGODBE ŠKOFJELOŠKIH ZIDOV – PROJEKTI TEDEN

V okviru projektnega tedna na temo kulturne dediščine Škofje Loke bodo učenci vseh razredov na raznolik in ustvarjalen način spoznavali bogastvo domačega okolja ter se povezovali z vrednotami in tradicijo naših prednikov. Na ogledih in delavnicah ter z ustvarjanjem in raziskovanjem bodo spoznavali preteklost svojega kraja. Zaključek bosta zaznamovali razstava in prireditev v Sokolskem domu.

OŠ Škofja Loka–Mesto,
martina.subic@ossklm.si, www.ossklm.si

27. september–11. oktober

Gimnazija Škofja Loka, Podlubnik 1b

STOPNICE IN STOPNIŠČA ŠKOFJE LOKE, FOTOGRAFSKA RAZSTAVA

Dijaki bodo v fotografski objektiv zajeli raznolikost mestnih stopnic in stopnišč ter njihovo namembnost: od povezovanja in dostopanja do različnih lokacij, nivojev, stavb pa vse do morebitnega prizorišča dogajanja, srečevanja ljudi idr.

Gimnazija Škofja Loka,
maja.brezovar@gimnazija-skofjaloka.si,
matej.plestenjak@gimnazija-skofjaloka.si
www.gimnazija-skofjaloka.si

30. september, 20.00

Miheličeva galerija v Kašči, Spodnji trg 1

MOSTOVI NAŠE PRETEKLOSTI TEMELJI NAŠE PRIHODNOSTI. ALI PORUŠIMO ZIDOVE NAŠE PRETEKLOSTI ZA TEMELJE NAŠE PRIHODNOSTI?

Prireditev bo opozorila na našo razdvojenost, na zidove, ki so med nami, in na to, kako graditi našo prihodnost s povezovanjem med nami.

Prosветno društvo Sotočje Škofja Loka,
PD-SOTOCJE@gmail.com,
pd-sotocje.si/Mostov-nase-preteklosti
temelji-nase-prihodnosti

ŠKOFJA LOKA

30. september, 8.00–12.30

Mestni trg 35

ŠOLA PRENOVE ZA OTROKE – GRADIMO IZ KAMNA

Učenci 4. razredov bodo z mentoricami Šole preнове za otroke odšli na vodeni ogled po mestu Škofja Loka. Opazovali bodo naravne materiale, ki so jih nekoč uporabljali pri gradnji. Osredotočili se bodo na kamen, kamnite zidove, kamnite fasadne elemente, trge in ulice, tlakovane s kamni. Po uvodnem spoznavanju naravnih gradiv bo sledila praktična delavnica izdelovanja vzorca svojega tlaka. Najbolj spretni se bodo preizkusili v suhi gradnji.

OŠ Ivana Groharja
irena.peternel.ip@gmail.com,
www.groharca.si; Šola preнове za otroke

1. oktober, 18.00

Loški muzej Škofja Loka, Grajska pot 13

RESTAVRIRANJE DVEH SLIK IVANA FRANKETA IZ ZBIRKE LOŠKEGA MUZEJA

Meščanska portreta poljanskega slikarja, ki so ju obravnavali strokovnjaki Restavratorskega centra ZVKDS, predstavljata proces restavriranja umetnine. Predavanje ob razstavi Umetnost 19. stoletja na Loškem bo osvetlilo restavratorsko-konservatorska dela, ki trenutno še potekajo, in hkrati ženska portreta postavilo v umetnostnozgodovinski okvir.

Loški muzej Škofja Loka,
info@loski-muzej.si, www.loski-muzej.si

2. oktober, 12.45–14.45, 16.00–18.00

Mestno pokopališče Škofja Loka

DEDIŠČINA MESTNEGA POKOPALIŠČA ŠKOFJA LOKA

Škofja Loka je mestno pokopališče dobila leta 1892. Mestna pokopališča so prostor kolektivnega spomina na osebnosti in njihovo zapuščino. Občudovana so pokopališča, ki jim je uspelo ohraniti pripoved o preteklosti, ustvarjeno likovno dediščino in identiteto. Kako nam to uspeva na škojloškem kraju miru in spomina, bomo spoznavali s sprehodom med nagrobniki.

Občina Škofja Loka,
barbara.pokorn@skofjaloka.si, skofjaloka.si;
Zavod 973; Združenje zgodovinskih mest
Slovenije; OŠ Ivana Groharja; ZVKDS;
Mateja Kavčič, s. p.

ŠKOFJA LOKA

3. oktober, 19.00

AKC Nama, Kapucinski trg 4

TRDEN KAKOR SKALA KOST

Pripovedovalsko-glasbeni dogodek je namenjen odraslemu občinstvu. Pripovedovalska skupina Tu in tam je zbrala zgodbe iz svetovne in domače ljudske dediščine, ki vsebujejo motiv žrtvovanja, zazidanja človeške žrtve v temelje mostu ali gradu. Gre za ljudsko pripoved o tem, da mora biti v vsako pomembno zgradbo vgrajeno življenje, sicer se ruši. Pripovedujejo Nuša Komplet Peperko, Petra Rok, Anja Kocman, Daša Ozimek, Boris Zgonc, Petra Čičič. Klaviature: Pia S. Skušek

Kulturno društvo Grable,
drustvograble@gmail.com

3. in 6. oktober, 9.00–11.25

Sokolski dom Škofja Loka, Mestni trg 17

SADIMO MEDOVITE RASTLINE – SKRBIMO ZA ČEBELJE PAŠNIKE

Čebelarstvo društvo Škofja Loka je za organizirane skupine predšolskih otrok pripravilo delavnico, na kateri bodo udeleženci izdelali semenske kroglice ali lončke. Te bodo kasneje lahko sami posadili. Otroci bodo tudi spoznali, kako živijo in se prehranjujejo čebele, čmrliji, metulji in drugi opraševalci v naši okolici.

Zavod 973, ema.nunar@zavod973.si,
www.sokolskidom.si; Čebelarstvo društvo
Škofja Loka

8. oktober, 9.00 in 11.00

Sokolski dom Škofja Loka, Mestni trg 17

ZIDIVI PRETEKLOSTI SO NAŠA POT PROTI PRIHODNOSTI

Zaključna prireditev je namenjena škofjeloškim šolam in vrtcu, ki dediščini posvečajo veliko pozornosti, saj je vpeta v projektne tedne, kulturne in tudi naravoslovne dneve. Nastopajoči se bodo podali na raziskovanje arhitekturne dediščine ter jo bodo predstavili v sliki, besedi, plesu, glasbi in dramatizaciji.

Zavod 973, ema.nunar@zavod973.si,
www.sokolskidom.si; OŠ Cvetka Golarja;
OŠ Škofja Loka – Mesto; OŠ Ivana Grohar-
ja; OŠ Jela Janežiča; Vrtec Škofja Loka;
Gimnazija Škofja Loka

ŠKOFJA LOKA

**8. oktober–27. november, pon.,
tor., sre., pet. 10.00–19.00, čet.
11.00–19.00, sob. 7.30–12.30**

Kapucinski trg 4

PREOBLIKOVANJE LOKE, RAZSTAVA

Učenci 9. razredov Osnovne šole Škofja Loka – Mesto so v tehniki kolaža preoblikovali Mestni trg. Njihova domišljija nima meja in predsodkov. Kolaži prikazujejo Mestni trg v različnih časovnih obdobjih z nenavadnimi obiskovalci in arhitekturnimi elementi.

Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka,
04 511 25 00,
sasa.ambrozic@knjiznica-skofjaloka.si,
www.knjiznica-skofjaloka.si;
OŠ Škofja Loka – Mesto

11. oktober, 10.00–13.00

Mestni trg 39

VRTOVI ZA ZIDIVO

Škofja Loka je edino srednjeveško mesto v Sloveniji, v katerem ima vsaka hiša svoj vrt. Etnologi so to mesto vedno predstavljali kot posebnost prav zaradi vrtov, na katerih so takratni prebivalci pridelovali hrano za svoja gospodinjstva. V današnjem času bi te vrtove poimenovali samooskrbni vrtovi. Dogodek zajema vodenje po vrtovih, pravo malice in likovno delavnico.

ZAVOD KRES, zavod za kulturo in izobraževanje, katka@zavodkres.si,
www.zavodkres.si

**9. oktober–26. november,
pon., tor., sre., pet. 8.00–19.00,
čet. 11.00–19.00, sob. 7.30–12.30**

Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka, Šolska
ulica 6

LOKA

Fotografska razstava Urbana Babnika, ki na njemu lasten in poseben način prikazuje arhitekturno dediščino Škofje Loke ali Loke, kot ji pravimo domačini. Značilnost njegove fotografije je, da kraji, stavbe in ulice, ki jih vsakodnevno srečujemo in poznamo, zažarijo v posebni lepoti, ki jo zna ujeti in videti samo umetnik.

Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka,
sasa.ambrozic@knjiznica-skofjaloka.si,
www.knjiznica-skofjaloka.si

TRŽIČ

**29. september–24. oktober,
9.00–12.00**

Vrtec Tržič, Cesta Ste Marie aux Mines 28

A JE KAJ TRDEN TA NAŠ MOST?

Mostovi imajo bogato zgodovino in povezujejo ne samo levi in desni breg, ampak tudi ljudi, mesta, ustanove. Z otroki se bomo tokrat podali raziskovat trziške mostove, njihovo strukturo in namen, mogoče bomo kakšnega postavili tudi sami. Povezovali se bomo z različnimi strokovnjaki in ustanovami, da bi o mostovih izvedeli še kaj več.

Vrtec Tržič, www.vrtec-trzic.si

TRŽIČ

2. oktober, 17.00

Galerija Paviljon NOB, Predilniška ulica 12

DELAVNICA PRAVLJIČNI ČEVELJČEK

Na delavnici bomo odkrili čevljičke v pripovednem izročilu in izdelali svoj čevljiček.

Tržiški muzej, trziski.muzej@guest.arnes.si,
www.trziski-muzej.si

TRŽIČ

2. oktober, 18.00

Galerija Paviljon NOB, Predilniška ulica 12

JAVNO VODSTVO PO RAZSTAVI ZLATA COKLA, ŽELEZNI ŠKORNJI IN STEKLENI ČEVELJČEK

S kustosoma dr. Bojanom Knificem in Sonjo Koren Valjavec se boste sprehodili po razstavi o pravljicnem in drugem izročilu o obuvanju. Odkrili boste, kakšno vlogo imajo obuvala v pravljicah in zgodbah, pa tudi v pesmih in vražah.

Tržiški muzej, trziski.muzej@guest.arnes.si,
www.trziski-muzej.si

TRŽIČ

9. oktober, 18.00

Galerija Paviljon NOB, Predilniška ulica 12

ODPRTJE RAZSTAVE TONE STOJKO, GLEDALIŠKA FOTOGRAFIJA

Razstava Toneta Stojka je nastala v organizaciji Slovenskega gledališkega inštituta, Festivala Borštnikovo srečanje in podjetja Prodok, d. o. o. Na ogled bo 50 avtorjevih gledaliških fotografij. Na odprtju bo prisoten tudi avtor.

Tržiški muzej, trziski.muzej@guest.arnes.si, www.trziski-muzej.si; SLOGI, Festival Borštnikovo srečanje

ŽELEZNIKI

3. oktober, 18.00

Muzej Železniki, Na plavžu 58

SKRILNATE STREHE DANES; POGOVORNI VEČER

V Selški dolini so skrilnate ploščice pogosta strešna kritina. Danes se nove skrilnate strehe pojavljajo zlasti na manjših objektih (čebelnjakih, kapelicah). Na pogovornem večeru bomo razmišljali o uporabi skrila na strehah danes.

Muzej Železniki; Javni zavod Ratitovec; Muzejsko društvo Železniki, muzej.zelezniki@siol.net, www.jzr.si/muzej

ŽIRI

26. september, 18.00

Tabor 2

STARA ŽUPNIJSKA CERKEV V ŽIREH – PRIMERJAVA POSLIKAV, ORNAMENTIKE IN ARHITEKTURE

Stara župnijska cerkev v Žireh je bila leta 1912 opuščena. Obiskala, fotografirala in opisala sta jo konservatorja Ivan Franke in dr. France Stele. Žirovska župnija je leta 1926 prodala staro cerkev in opuščeno pokopališče. Do danes so se ohranili zidovi prezbiterija. V okviru prizadevanj za ureditev ostankov cerkve in okolice bodo strokovnjaki primerjali poslikave, ornamentiko in arhitekturo žirovske cerkve s sočasno postavljenimi cerkvami v okolici.

Muzejsko društvo Žiri, alojz.demsar@
guest.arnes.si

ŽIRI

5. oktober, 8.00–16.00

zbirno mesto Trg svobode

POHOD PO RIMSKEM LIMESU

Avtobus bo odpeljal iz Žirov (s Trga svobode) skozi Hotavljje in Kopačnico ter se v Podpleču dvignil na razvodnico med Črnim in Jadranskim morjem. Tukaj, na razvodnici (Vrata–Vrh Ulce) bomo začeli pohod po rimskem limesu, meji Beneške republike in Nemškega cesarstva ter meji med Kranjsko in Primorsko in po meji loškega gospodstva. Trasa bo tekla čez Kladje, Slamovje, Veharše, Bevkov vrh in Rinkovo ravan ter do Kanavca v Lanišah, kjer nas bo pričakal avtobus. Hodili bomo približno 5 ur.

Muzejsko društvo Žiri, alojz.demsar@
guest.arnes.si

AJDOVŠČINA

9. oktober, 18.00

Pilonova galerija Ajdovščina, Prešernova
ulica 3

PRENOVA PILONOVE GALERIJE AJDOVŠČINA

Predstavitve faz prenove in restavratorskih odkritij v Pilonovi galeriji Ajdovščina bo potekala v sodelovanju z ZVKDS, OE Nova Gorica.

Pilonova galerija Ajdovščina,
pilonova.galerija@siol.net,
www.venopilon.com; ZVKDS, OE Nova
Gorica

10. oktober, 9.00, 10.00, 11.00,
12.00

Pilonova galerija Ajdovščina,
Prešernova ulica 3

ARHITEKTURNA DELAVNICA ZA OSNOVNOŠOLSKO SKUPINE

V obnovljenih prostorih Pilonove galerije bomo razmišljali, kako lahko stavbe skozi stoletja spreminjajo svoj namen – kako so nekoč barviti bivalni prostori postali muzej. Prijave na delavnico, z izbranim časovnim terminom, so obvezne! Delavnica poteka v sodelovanju s Centrom arhitekture Slovenije.

Pilonova galerija Ajdovščina, pilonova.
galerija@siol.net, www.venopilon.com;
Center arhitekture Slovenije

Ajdovščina, DOBRAVLJE

1.–12. oktober, 7.30–13.00

Osnovna šola Dobravljje, Dobravljje 1

ZGODBE NAŠIH HIŠ

Raziskovali in zapisovali bomo zgodbe domačij, o katerih smo pred leti pripravili razstavo. Povezovali bomo generacije, vzljubili naše vasi, jih raziskovali in zapisovali njihove posebnosti ter ohranili znanje za naše zanamce.

OŠ Dobravljje,
helena.bratasevec@gmail.com

Ajdovščina, LOKAVEC

1. oktober, 8.00–12.25

Podružnična šola Budanje, Budanje 24

LOKAVEC – MED DEDIŠČINO IN PRIHODNOSTJO

Učenci bodo spoznavali kulturno dediščino Lokavca z raziskovanjem značilne arhitekture zaselkov, starih zidov in stavbnih posebnosti. Z ustvarjalnimi in raziskovalnimi dejavnostmi bodo odkrivali pomen zidov kot prirevalcev zgodovine in skupnostne povezanosti.

OŠ Danila Lokarja Ajdovščina, POŠ Lokavec, petra.terbizanslejkol@gmail.com; Društvo za ohranjanje lokavškega izročila DOLI

CERKNO

27. september–11. oktober, 7.30–14.00

Osnovna šola Cerkno, Bevkova ulica 26

ZIDovi INDUSTRIJE NAŠE PRETEKLOSTI, PROSTORI KULTURE NAŠE SEDANJOSTI

Devetošolci si bodo v Ljubljani ogledali dve nekdanji industrijski stavbi – Cukrarno in Rog. Spoznavali bodo njuno preteklost in nekdanjo rabo v industrijske namene, nato čas, ko so njune prostore uporabljali ljudje z obrobja družbe, ter današnjo namembnost za sodobno kulturo, umetnost in ustvarjalnost. Spoznavali bodo pristop k revitalizaciji nekdanj zapuščenih stavb in vloga, ki ju imata v modernem mestu. Primerjali bodo arhitekturo in gradbene materiale preteklosti in sedanosti.

OŠ Cerkno, Muzej in galerije mesta Ljubljane

Cerkno, ZAKOJCA

21. september, 10.00–17.00;
11.30 prireditev;
15.00 ogled razstave in
pravljica ura

domačija Franceta Bevka, Zakojca 10

DAN ODPRTIH VRAT BEVKOVE DOMAČIJE

V sklopu Bevkovih dnevov 2025 bo osrednja prireditev, posvečena pisatelju in primorskemu domoljubu Francetu Bevku, namenjena pohodnikom Po Bevkovih poteh in vsem, ki bodo ta dan prišli v Zakojco. Otroci in družine se bodo ob ogledu razstave in na pravljici uri seznanili z likom iz daljnih preteklosti teh krajev – tihotapko Melhiorco. Ne gre za literarni lik iz Bevkovih povesti, temveč za resnično osebnost iz 18. stoletja.

Idrija, ČRNI VRH NAD IDRIJO

28. september, 14.00–17.00

Idrijski Log 11

LANENA DEDIŠČINA

Na črnovrški planoti so lan pridelovali in predelovali vse do konca šestdesetih let prejšnjega stoletja. S pomočjo starejših žensk, ki znanje vseh postopkov obdelave lanu še poznajo in ga predajajo naprej, je pred leti skupina vaščanov na Črnovrškem tradicijo platnarstva ponovno pričela obupati – vse od sejanja, puljenja, rifljanja (odstranjevanje semenskih glav) in taranja bilk do predenja in tkanja končnih izdelkov.

Lanene ženske, 041 272 146

IDRIJA

25. september–7. december, 18.00

grad Gewerkenegg, Prelovčeva ulica 9

MED TOKOM IN GLOBINO: USTVARJALNI DIALOG ZDRAVKA WILLERJA IN DAVIDA OGRIČA, ODPRTJE RAZSTAVE

Na razstavi bomo predstavili dela dveh ljubiteljskih umetnikov iz Idrije. Dva različna umetniška izraza povezuje skupna tema: voda, nekoč ključni element za prevoz lesa, namenjenega idrijskemu rudniku živega srebra. Dela pričajo o globokem spoštovanju obeh ustvarjalcev do moči narave ter tehniške in kulturne dediščine kraja.

Mestni muzej Idrija,
matic.car@muzej-idrija-cerkno.si,
www.muzej-idrija-cerkno.si

30. september, 18.00

Pr' Golitu, Mestni trg

UPORABA OKRASNEGA IN GRADBENEGA KAMNA NA IDRIJSKEM

Ste se med sprehodom po idrijskih ulicah že kdaj vprašali, iz katerega naravnega kamna so zgrajeni portali rudarskih hiš, stara stopnišča, veže ali idrijski »padički»? Na Idrijskem so že v 17. stoletju kot gradbeni material uporabljali črni zgornjeperski apnenec, ki je danes ohranjen le še na redkih mestih, predvsem stopniščih. Ohranjeni kamniti portali in stopnišča pripovedujejo zgodbe o ljudeh in življenju ter želji po lepoti in trajnosti njihovih hiš.

Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija, info@cudhg-idrija.si,
www.cudhg-idrija.si

1. oktober, 18.00

Ulica sv. Barbare 4–5

360 LET IDRIJSKE GODBE – GLASBA, KI PRESEGA ZIDOVE ČASA

V pogovoru z nekdanjimi in aktualnimi člani Godbenega društva rudarjev Idrija bomo njihove osebne spomine prepletli v melodijo zgodbe idrijske godbe v povojnem obdobju, oživili glasbeno dediščino ter povezali generacije godbenikov in poslušalcev. Dogodek bodo obogatili projekcija ohranjenih fotografij, prisotnost današnje generacije godbenikov ter podelitev značk Vinka Štrucija dolgoletnim članom.

Mestna knjižnica in čitalnica Idrija, milanka.trusnovec@mkci.si,
www.idr.sik.si; Godbeno društvo rudarjev Idrija; Mestni muzej Idrija

IDRIJA

2. oktober, 10.00–16.00

Prelovčeva ulica 2

ORNAMENTIKA

Članice društva klekljaric idrijske čipke bodo predstavile študijo ornamentov na Slovenskem in v domačem kraju. Ob razstavi klekljanih ornamentov nas bodo popeljale skozi zgodovino uporabe ornamentov na porcelanu, stebah, lesu, steklu, drobnem materialu in tekstilu. Z demonstracijo klekljanja bodo prikazale lokalno rabo ornamentov.

Društvo klekljaric idrijske čipke, marija.novakboskovic@gmail.com

IDRIJA

3. oktober, 17.00

U malnu, Levstikova ulica 11

PRAVLJICA O STARI HIŠI

Nedaleč od mesta je v ozki grapi živela stara hiša. Utesnjena med dva bregova in potok ni imela veliko prostora zase. Pred njo je rasel majhen vrt, za njo pa je bil postavljen hlevček za kravico, nekaj zajčkov in kokoš. Čeprav hiša ni bila velika, se je v njej pogosto stiskalo več družin. Nekega dne pa se je vanjo vselil Mlinar in hiši se je zazdelo, da bo dobila novo sosedo ...

Mestna knjižnica in čitalnica Idrija, milanka.trusnovec@gmail.com, www.idr.sik.si; KUD Birstat

IDRIJA

4. oktober, 9.00–12.00

U malnu, Levstikova ulica 11

U MALNU, OGLED RUDARSKE HIŠE

Vodeni ogled rudarske hiše U malnu, ki v idrijskem mestnem predelu Zaspana grapa stoji že najmanj 200 let, saj je vrisana v franciscejskem katastru. V njej je bil rojen duhovnik Frančišek Svetličič (1814–1881), eden najboljših slovenskih pesnikov sredine 19. stoletja. Ob hiši je od začetka 20. stoletja do velike povodnji leta 1926 deloval še mlin.

Kulturno-umetniško društvo Birstat, kud.birstat@gmail.com, www.facebook.com/KudBirstat

IDRIJA

9. oktober, 10.00

grad Gewerkenegg, Prelovčeva ulica 9

MED TOKOM IN GLOBINO: USTVARJALNA DELAVNICA

Se se kdaj vprašali, kako je potoval hloh do vodi od klavž do grabelj? Kaj vse je srečal na poti? Z likovno-pripovedno interpretacijo naravne in tehniške dediščine Idrije, zlasti nekdanjih vodnih poti, bodo otroci ustvarili lastno zgodbo rečne pustolovščine. Umetniško izražanje bo prepleteno z vsebinami o zgodovinski vlogi klavž in grabelj.

Mestni muzej Idrija,
recepcija@muzej-idrija-cerkno.si,
www.muzej-idrija-cerkno.si

13. oktober, 18.00

Pr' Golitu, Mestni trg

PRHAVZI – BOGASTVO IDRIJSKE STAVBNE DEDIŠČINE

Idrija se ponaša z bogato kulturno dediščino, med katero izstopajo rudarski stanovanjski bloki – prhavzi. Te je konec 19. stoletja začel graditi Rudnik živega srebra kot odziv na hudo stanovanjsko krizo. S predavateljem Matevžem Šlabnikom bomo spoznali zgodovino bivanja v rudarski Idriji. S fotografijami in arhivskimi dokumenti se bomo sprehodili po različnih idrijskih četrtih, kjer ta mogočna rudniška stanovanjska poslopja še vedno stojijo.

Muzejsko društvo Idrija,
muzejskodrustvo.idrija@gmail.com,
www.muzejsko-drustvo-idrija.si

Idrija, SPODNJA IDRIJA

10. oktober, 8.00–12.00

Šolska ulica 9

KULTURNI DAN

Letošnji kulturni dan bomo namenili spoznavanju stavbne dediščine območja Spodnje Idrije, Idrije in zalednih vasi. V različne dejavnosti bomo vpletili, starosti učencev primerno, vidike pomena stavbne in arhitekturne dediščine našega specifičnega okolja in preteklosti ter njenega vpliva na skupnost nekoč in danes. K sodelovanju bomo povabili lokalne poznavalce področja.

OŠ Spodnja Idrija, urska.lahajnar@guest.arnes.si

NOVA GORICA

24. september, 17.00

Goriška knjižnica Franceta Bevka

SLEDI UMETNOSTI V ČEZMEJNEM PROSTORU: NEODKRITI AVTORJI MED VIPAVO IN SOČO

Predstavili bomo izbrane ustvarjalce in tri nove tematske poti za družine, starejše in otroke, ki povezujejo umetnost, gibanje in dediščino. Dogodek poteka v sklopu projekta Interreg Italia-Slovenija BEROOTS – Med rekami in lagunami: umetniške poti.

Ljudska univerza Ajdovščina,
info@lu-ajdovscina.si, www.lu-ajdovscina.si;
Zavod za turizem TRG Vipava; Občina
Vipava; Občina Sovodnje ob Soči;
Slovensko deželno gospodarsko združenje;
GAL Venezia Orientale

**29. september–3. oktober, več
ponovitev**

Krajevna skupnost Nova Gorica, Erjavčeva
ulica 4

ZAČETKI NOVE GORICE

Delavnica je posvečena predstavitvi začetkov modernističnega mesta Nova Gorica s poudarkom na dediščini Ravnikarjevih oziroma Ruskih blokov, namenjena pa je primarno otrokom druge triade. Na delavnici bodo učenci spoznali značilnosti prostora in stavb ter zgodbe ljudi, ki v njih živijo.

ZVKDS, OE Nova Gorica,
alena.di.battista@zvkd.si;
Center arhitekture Slovenije;
Znanstvenoraziskovalni center Slovenske
akademije znanosti in umetnosti; KS Nova
Gorica

6.–11. oktober, 9.00–17.00

Franciški samostan Kostanjevica v
Novi Gorici, Škrabčeva ulica 1

ZAKLADI NAŠE KOSTANJEVICE

Na območju frančiškanskega samostana Kostanjevica in bližnjega Rafutskega parka bomo pripravili vodene ogleda, delavnice, predstavitve in praktične prikaze restavratskih posegov. Dogodki so namenjeni izobraževanju otrok in odraslih ter spoznavanju pomembne lokalne kulturne dediščine. Vsako leto se jih udeleži nekaj sto obiskovalcev iz Nove Gorice in širše okolice.

ZVKDS, OE Nova Gorica,
minka.osojnik@zvkd.si; Franciški samostan
Kostanjevica v Novi Gorici

Renče - Vogrsko, RENČE

5. oktober, 17.00, 16.45

Osnovna šola Lucijana Bratkoviča Bratuša
Renče, Trg 31

ZIDOVI NAŠE PRETEKLOSTI, TEMELJI NAŠE PRIHODNOSTI

V središče tematske predstavitve smo postavili šole. Šola je bila sezidana kot enonadstropna stavba pravokotnega tlorisa in krita s štirikapno streho. Poudarek letošnje teme je misel, naj v stavbni dediščini vidimo bogastvo, vrednote in vrednost. V letu 2025 obeležujemo 210. obletnico delovanja naše šole. Šola je oblikovala mnoge generacije mladih in tudi mladi so zapustili bogate sledi in oplemenitili njeno poslanstvo. Na šoli bomo pripravili razstavo o zgodovini šole skozi čas. Razstavo bo spremljala prireditel z nastopom učencev.

OŠ Lucijana Bratkoviča Bratuša,
anka.lipicer@guest.arnes.si,
www.os-rence.si

Tolmin, GRAHOVO OB BAČI

10. oktober, 10.00

Grahovo ob Bači 47

13. POHOD PO TEMATSKI POTI NA SVOJI ZEMLJI

Tematska pot povezuje dediščino filma s kraji snemanja v Baški grapi. Table na terenu prikazujejo ključne prizore, obogatene s spletno stranjo in medijskimi točkami. Pot poteka med Grahovim ob Bači in Koritnico. Pohod nudi razglede, kulturne vsebine in kulturni program na določenih lokacijah.

KTТ друштво Baška dediščina, 041 601 248,
ktt.dbd@gmail.com, baskadediscina.si;
KS Grahovo ob Bači, PGD Grahovo ob Bači

Tolmin, HUDAJUŽNA - ZAKOJCA

15. september, 9.00

zbirno mesto info točka Franceta Bevka

15. POHOD PO BEVKOVI POTI IZ HUDAJUŽNE V ZAKOJCO

Na začetku poti pohodniki ob kratkem kulturnem programu spoznajo Baško grapo in Franceta Bevka. Na poti proti Zakojci bomo odlomke Bevkovih del. Lahek pohod traja uro in pol. Na Bevkovi domačiji sledi skupno srečanje pohodnikov in zaključni kulturni program.

KTТ друштво Baška dediščina, 041 601 248,
ktt.dbd@gmail.com, baskadediscina.si;
KS Hudajužna - Obloke; Muzej Cerkno;
Visit Cerkno; TD Pod Kojco; PD Cerkno;
Turistična kmetija Pri Flandru

Tolmin, JAVORCA

5. oktober, 10.00-17.00

spominska cerkev Svetega duha

DAN ODPRTIH VRAT, JAVORCA

Spominska cerkev v Javorci nagovarja k miru, solidarnosti in človečnosti. Od leta 2018 nosi tudi znak evropske dediščine. Vstop je prost.

Javni zavod za turizem Dolina Soče,
info.tolmin@dolina-soce.si,
www.dolina-soce.si, www.javorca.info

Mladi raziskovalci evropske dediščine 2025/26

Kaj je to

Tekmovanje Mladi raziskovalci evropske dediščine daje otrokom in mladim po vsej Evropi priložnost, da raziskujejo, odkrivajo, spoznavajo in razumejo kulturno dediščino v lokalnem in širšem evropskem prostoru. Spodbuja aktivno sodelovanje pri odkrivanju dediščine in sodelujoče vabi, da svoja spoznanja delijo na ustvarjalen način. Tekmovanje je uradna aktivnost Dnevov evropske kulturne dediščine, ki jo skupaj organizirata Svet Evrope in Evropska unija. Vseevropska tema je *Arhitekturna dediščina: okno v preteklost, vrata v prihodnost*.

Kdo lahko sodeluje

- **Starostna skupina 1: 6–11 let;** število članov skupine ni omejeno. Otroci lahko tekmujejo z risbami, fotografijami ali slikami, ki jih ustvarijo sami. Videoposnetki niso dovoljeni. Vsako vizualno delo mora spremljati kratka pisna razlaga ali zgodba (do 800 besed), ki jo napišejo otroci sami, posamezno ali v skupini. Poudarek je na pristnem izrazu otrok. Odrasli lahko pomagajo le pri tehničnem nalaganju na spletno stran, ideje, umetniško delo in besedilo pa morajo biti avtorsko delo otrok.
- **Starostna skupina 2: 11–17 let;** skupino morajo sestavljati 2–4 udeleženci, da se lahko poteguje za evropsko raven ocenjevanja. Mladi lahko tekmujejo z risbami, fotografijami ali slikami ter z videoposnetki (dolgi do 3 minute). Vse prispevke mora spremljati opis (do 800 besed), ki ga napišejo mladi sami. Evropski zmagovalci, pet v tej starostni skupini, bodo maja 2026 povabljeni v Strasbourg, kjer bodo srečali druge mlade raziskovalce evropske dediščine in obiskali evropske institucije, vključno s Svetom Evrope in Evropskim parlamentom.

Kakšna je vloga mentorja

Mentorji imajo podporno vlogo, ne vodilne. Njihova odgovornost je, da otrokom in mladim omogočijo svobодно raziskovanje ter izražanje dediščine brez vpliva ali posegov. Tekmovanje ceni pogled in ustvarjalnost otrok. Ne iščemo dovršenih predstavitev ali pripovedi odraslih, temveč nas zanima, kako mladi vidijo in doživljajo svojo dediščino. Vsi prispevki bodo objavljeni kot zgodbe Mladi raziskovalci evropske dediščine in predstavljeni na evropski ravni po potrditvi nacionalnih koordinatorjev.

Merila ocenjevanja

- izvirnost in ustvarjalnost,
- kako dobro projekt odgovarja na vprašanja: Kaj zate pomeni dediščina? Kaj veš o evropski dediščini? Katero evropsko zgodbo najdeš v dediščini okoli sebe? Kateri je najzanimivejši del tvoje lokalne dediščine?

Postopek tekmovanja

Naložite izdelek na spletno stran EHD:

<https://www.europeanheritagedays.com/Young-European-Heritage-Makers>, ki bo dostopna med 1. septembrom in 15. decembrom 2025. Januarja 2026 bo nacionalna komisija izbrala najboljše delo v vsaki od starostnih skupin, da bosta nato zastopali državo na evropski ravni tekmovanja. Evropska komisija bo marca 2026 razglasila zmagovalce v obeh kategorijah.

Naj mladi raziskovalci povedo lastne zgodbe evropske dediščine.

ČRNOMELJ

29. september–13. oktobe,
8.20–12.40

Osnovna šola Mirana Jarca Črnomelj, Ulica
Otona Župančiča 8

STAVBE, KI PRIPOVEDUJEJO O DEDIŠČINI BELE KRAJINE

Učenci bodo v okviru različnih dejavnosti raziskovali bogato arhitekturno dediščino Bele krajine – gradove, cerkve, mestne ulice, mline, podeželske hiše. Ogledali si bodo arhitekturne podrobnosti, spoznali funkcijo stavb in njihove graditelje. Ob tem bodo raziskovali, kako danes ohranjamo in obnavljamo to bogato dediščino ter kako lahko tudi sami prispevamo k njenemu varovanju.

OŠ Mirana Jarca Črnomelj,
katjakplut@gmail.com, www.osmjc.si

Kočevje, STARA CERKEV

27. september–11. oktober,
7.30–12.00

Osnovna šola Stara Cerkev, Stara Cerkev 21

GRAJSKI ZIDovi ŠEPETAJO

Učenci bodo v okviru dnevov dejavnosti obiskali grad Kostel, ostanke gradu Friderštajn in ribniški grad. Spoznavali bodo zgodovino gradov, njihov nastanek in gradnjo ter življenje v njih. Obravnavane vsebine bomo povezali s kulturnim tematskim letom Občine Kočevje, 600 let – Veronika in Friderik. Zgodba temelji na dogodkih, ki so se na Kočevskem zgodili pred šestimi stoletji. Po koncu dnevov dejavnosti bomo pripravili razstavo fotografij in likovnih del.

OŠ Stara Cerkev
gabrijela.pohar@gmail.com

METLIKA

22. september–12. oktober,
9.00–11.00

Otroški vrtec Metlika

GRB, GRAD IN ZGODBE ZA ZIDOVI

V vrtcu bomo tudi letos spoznavali kulturno dediščino, z izhodiščem v Zupančevi povedki Kako je nastal metliški grb. Povedka bo v otrocih spodbudila radovednost in domišljijo za raziskovanje, doživljanje in ustvarjanje. Letos projekt nadgrajujemo z raziskovanjem grajskega življenja nekoč. Sodelovali bomo z javnimi zavodi našega mesta.

Otroški vrtec Metlika,
katarina.kukman@vrtec-metlika.si; Belo-
kranjski muzej Metlika

27. september–11. oktober,
8.00–15.00

Osnovna šola Metlika

METLIKA, MOJE MESTO

Učenci bodo v sklopu Tedna kulturne dediščine spoznavali arhitekturno dediščino svojega kraja. Vodenim ogledom po mestu bodo sledile likovne in literarne delavnice ter razstava.

OŠ Metlika, urska.dragovan@osmetlika.si

Metlika, SUHOR

27. september–11. oktober,
8.30–13.00

Podružnična šola Suhor, Dolnji Suhor 1

ŠOLA SUHOR SKOZI ČAS

Učenci bodo spoznavali razvoj šolstva na Slovenskem ter raziskovali preteklost šolanja na Suhorju in zgodovino podružnične šole. Obeležili bomo obletnico šole ter pripravili razstavo in kulturno prireditev. Vsebine kulturne dediščine bomo spoznavali iz pisnih in ustnih virov, obiskali bomo muzej, se povezali s starši, dedki, babicami in drugimi krajanji ter lokalnimi društvi.

OŠ Metlika, Podružnična šola Suhor

NOVO MESTO

27. september, 10.00–11.00

TIC Novo mesto, Glavni trg 11

VODENI OGLED RAZGLEDNE PLOŠČADI KAPITELJ

Stolna cerkev svetega Nikolaja oziroma Kapitelj že stoletja zaznamuje podobo Novega mesta. Njena mogočna gotška arhitektura se dviga nad starim mestnim jedrom in soustvarja prepoznavno mestno silhueto. Cerkev, prvič omenjena leta 1428, je bila ob ustanovitvi novomeške škofije leta 2006 povzdignjena v stolnico. Cerkveni zvonik je urejen v razgledno ploščad Kapitelj, do katere vodi 126 stopnic. Tu lahko doživite eno najlepših panoram v Novem mestu.

Zavod za šport, kulturo, turizem in mladino
Novo mesto ter TIC Novo mesto,
tic@novomesto.si, www.visitnovomesto.si

27. september–11. oktober,
9.00–12.00

Vrtec Pedenjped, enota Videk, Kočevjarjeva
ulica 42

POJDI Z MENOJ V KNJIŽNICO

Otroke bomo seznanili z domoznansko dejavnostjo knjižnice ter jih popeljali v zgodovino naše preteklosti. Starše in otroke bomo spodbudili k skupnemu obisku knjižnice, raziskovanju in spoznavanju oddelkov in kotičkov. Seznanili se bomo s kulturo obnašanja in pomena branja za vseživljenjsko učenje.

Vrtec Pedenjped, enota Videk,
vesna.prslja@pedenjpednm.si

10. oktober, 8.00–10.00

Gimnazija Novo mesto, Seidlova cesta 9

MESTNO OBZIDJE

Z dijaki interdisciplinarnega tematskega sklopa Srednji vek bomo obhodili kraje, ki so povezani z nekdanjim mestnim obzidjem: ljubljanska in karlovska vrata, Breg, Šance ... Dijaki bodo s pomočjo javnih informacijskih tabel rešili delovni list na temo srednjeveškega obzidja.

Gimnazija Novo mesto

SEMIČ

13. september, 9.00–17.00

Črni potok

TAM, KJER ZIDOVI ŠE ŠEPETAJO – SLIKARSKA KOLONIJA

Slikarska kolonija bo posvečena raziskovanju in umetniški interpretaciji ostankov kočevarske dediščine, ki še vedno tiho pričajo o življenju, kulturi in zgodovini nekoč žive skupnosti. Kolonije se bodo lahko udeležili člani likovnih društev, mladi ustvarjalci in vsi, ki jih zanima povezovanje umetnosti in kulturne dediščine. Udeleženci bodo po kratkem zgodovinskem uvodu in vodenem ogledu ostankov vasi ustvarjali na prostem.

Društvo likovnih ustvarjalcev Semič, vlasta.henigsman@guest.arnes.si; Zveza kočevarskih organizacij; OŠ Belokranjskega odreda Semič

**27. september–11. oktober,
9.00–12.00**

Osnovna šola Belokranjskega odreda Semič, enota vrtec Sonček, Šolska ulica 2

DEDIŠČINA V ROKAH NAJMLAJŠIH: KAMEN NA KAMEN

Na Sončkovih kulturni poti bomo z otroki odkrivali arhitekturne značilnosti posameznih krajevskih znamenitosti. Ugotavljali bomo, kako in s čim so nekdaj gradili, zakaj je neka stavba ali obeležje tako posebno in pomembno za naš kraj. Likovno bomo ustvarjali in izdelali didaktične igrače ter jih razstavili v vrtcu. Zbrane nove podatke bomo pozneje vključili v opise na Sončkovih kulturni poti.

OŠ Belokranjskega odreda Semič, Enota vrtec Sonček, alja.bukovec@osbos.si, www.osbos.eu/vrtec

27. september

zbirno mesto Vrčice

PO POTI KOČEVARJEV OD KOPRIVNIKA DO PLANINE

Kočevarske vasice v Kočevskem rogu še danes pripovedujejo zgodbo nekdanjih prebivalcev, ki so kar 600 let živeli na naših tleh. Tokrat nas bo pot vodila ob interpretaciji kulturne dediščine Kočevarjev od Koprivnika skozi vas Sredgora do Planine.

OKulturni center Semič, tic@kc-semic.si, www.kc-semic.si; Planinsko društvo Semič; PGD Kot – Brezje

SEMIČ

30. september, 8.20–12.50

Osnovna šola Belokranjskega odreda Semič, Šolska ulica 1

TABORSKO OBZIDJE V SEMIČU

Učenci 4. razreda si bodo ogledali ostanke taborskega obzidja pri cerkvi sv. Štefana v Semiču in spoznavali zgodovinski pomen taborov kot obrambnih stavb v času turških vpadov. Na terenu bodo raziskovali, zakaj so takšna obzidja nastala, kdo jih je gradil in kako so pomagala pri obrambi prebivalstva. Po ogledu bodo sledile učne dejavnosti, ki bodo spodbujale razmišljanje o pomenu kulturne dediščine.

OŠ Belokranjskega odreda Semič, laura.ambrozic@osbos.si

30. september, 8.20–12.50

Osnovna šola Belokranjskega odreda Semič, Šolska ulica 1

ARHITEKTURNI DETAJLI NAŠEGA KRAJA

Vabimo vas, da se pridružite ustvarjalnemu raziskovanju arhitekturne dediščine našega kraja. Sledeti namigom bomo ob reševanju nalog skupaj odkrivali skrite arhitekturne detajle, jih fotografirali, raziskali njihovo zgodbo ter izdelovali kalupe teh detajlov iz umetnega kavčuka. Na igriv in ustvarjalen način bomo spoznavali, kako zidovi in detajli iz preteklosti oblikujejo našo sedanost in prihodnost.

OŠ Belokranjskega odreda Semič, vlasta.henigsman@guest.arnes.si

30. september, 9.00–12.00

Muzejska hiša Semič, Štefanov trg 7

KUHINJA – SRCE DOMA

V preteklosti je bila kuhinja srce doma, kjer so se zbirali vsi člani družine. Ob topli peči so se grel, klepetali, si pripovedovali zgodbe in skupaj obedovali. Tam so se prenašala znanja iz roda v rod – kako pripraviti jedi, kako shraniti hrano in kako skrbeti za dom. Z ogledom stare posode bomo pokukali v vsakdanje življenje nekoč. S pomočjo QR kod, za katerimi se skrivajo opisi, bodo učenci spoznali preteklost na sodoben način.

OŠ Belokranjskega odreda Semič, jasna.hrastar@osbos.si

SEMIČ

30. september, 8.20–12.50

Osnovna šola Belokranjskega odreda
Semič, Šolska ulica 1

STAVBNA DEDIŠČINA V DOMAČEM KRAJU

Učenci se bodo podali na vodeni sprehod po domačem kraju in poiskali cerkev, župnišče, staro šolo, graščino, kozolec, kapelico ipd. Vsako stavbo bodo fotografirali ali narisali, si zapisali leto njenega nastanka (če je znano) ter njeno prvotno in današnjo uporabo. Izdelali bodo razstavni plakat ali mini knjižico Zgodbe našega kraja ter mako izbrane stavbe.

OŠ Belokranjskega odreda Semič,
alenska.avgustin@osbos.si

30. september, 9.00–12.00

Osnovna šola Belokranjskega odreda
Semič, Šolska ulica 1

ZIDOV PRIPOVEDUJEJO: PO TRUBARJEVI SLEDI DO GRADU KRUPA

Z zgodbo gradu Krupa bomo raziskovali pomen stavbne dediščine in iskali povezovalno s Primožem Trubarjem. Grad Krupa ni le priča zgodovine, ampak prostor, v katerem se materialna dediščina (kamniti zidovi) sreča s duhovno (jezik, knjiga, misel). Sodelujoči bodo iz različnih virov (slik, zemljevidov in kratkih pripovedi) spoznavali, kakšno zgodbo nosijo zidovi. Poskusili se bodo tudi preleviti v grajske pisarje.

OŠ Belokranjskega odreda Semič,
natasa.kofalt@osbos.si

1. oktober, 8.20–12.50

Kulturni center Semič, cerkev sv. Štefana,
Krakarjeva rojstna hiša, pokopališče

KRAKARJEVA POEZIJA – OPOMIN ZA BODOČE RODOVE

Spoznávali bomo kulturno dediščino kraja, povezano z lokalnim pesnikom Lojzeto Krakarjem, in lokalno stavbno dediščino.

OŠ Belokranjskega odreda Semič,
anja.petrovicc@osbos.si

SEMIČ

2. oktober, 8.20–12.50

Osnovna šola Belokranjskega odreda
Semič, Šolska ulica 1

KO ZIDOV ŠEPETAJO

Kočevarji so stoletja živeli na tem območju, se preživljali s kmetijstvom, gozdarstvom in mlinarstvom ter skrbno ohranjali svoj jezik, običaje in način življenja. Danes številne njihove vasi ne obstajajo več – od nekaterih ostajajo le še ruševine, ki jih prerašča gozd. A prav v teh tihih krajih se še vedno skrivajo zgodbe, ki jih ne smemo pozabiti. Na delavnici bomo skupaj z mladimi raziskovali ostanke nekdanjih naselij in prisluhnili zgodbam, ki jih šepetajo zidovi.

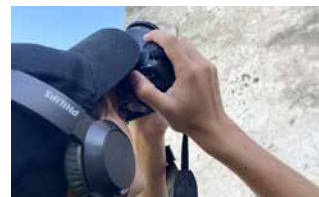
OŠ Belokranjskega odreda Semič,
vlasta.henigsmann@osbos.si,
www.osbos.eu; Zveza kočevarskih
organizacij

3. oktober, 8.20–12.50

Vrčice 1

UJETI TRENUTKI POZABLJENE DEDIŠČINE

Fotografski sprehod po kočevarski vasi Vrčice. Odkrijte lepoto zapuščenih kottičkov in ujemite zgodbe, ki jih pripovedujejo kamnite hiše. Prinesite fotoaparat ali telefon ter radovednost! Pridružite se nam na ustvarjalnem potovanju skozi čas!

miha.henigsmann@osbos.si, www.osbos.eu;
Društvo likovnih ustvarjalcev

6. november, 18.00

Kulturni center Semič, Prosvetna ulica 4

LITERARNI VEČER OB 195. OBLETNICI ROJSTVA IN 120. OBLETNICI SMRTI PISATELJA IN ETNOGRAFA JANEZA TRDINE

Literarni večer, v sklopu katerega bomo pred Kulturnim centrom Semič postavili na ogled potujočo razstavo Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto in v prostorih Kulturnega centra Semič likovno razstavo Likovnega kulturnega društva Novo mesto na tematiko Janeza Trdine.

Kulturni center Semič, tic@kc-semic.si,
www.kc-semic.si; Knjižnica Mirana Jarca
Novo mesto

SEMIČ

13. november, 17.00

Kulturni center Semič, Prosvetna ulica 4

KO OPEKE OŽIVIJO

Na ustvarjalni delavnici bomo s pomočjo barv in domišljije navadne opeke spremenili v unikatna umetniška dela. Naj trda opeka postane platno, na katerem oživijo zgodbe, vzorci in obrazy!

Kulturni center Semič, tic@kc-semic.si,
www.kc-semic.si; DLU Semič

14.–17. november, 17.00

Trško jedro Semiča in Kulturni center Semič

MARTINOV IN PRAZNOVANJE JESENI

Dogodek je poklon naravi in njenim dobrotam – ob odličnih mladih vinih in okusnih jedeh vas čaka pester spremljevalni program, povezan s temo DEKD: razstave, ustvarjalne delavnice, zanimiva predavanja in prijetni koncerti. Posebno doživetje ponuja tudi Martinov pohod po obronkih Semiča, na katerem boste lahko odkrivali naravne in kulturne posebnosti naše pokrajine.

Kulturni center Semič, tic@kc-semic.si,
www.kc-semic.si; Društvo vinogradnikov
Semič, semiška društva in organizacije

Straža, VAVTA VAS

11. oktober, 17.00–18.00

Vavta vas 48

PENGOV TABERNAKELJ

Arhitekt Ivan Pengov je v tridesetih letih 20. stoletja načrtoval kapelo Zavetišča sv. Jožefa na Taboru v Ljubljani. Po drugi svetovni vojni in nacionalizaciji so oltar s tabernakljem iz te kapele prenesli v župnijsko cerkev v Vavti vasi, kjer si ga bomo ogledali in se seznanili z načrti njegove obnove.

Tomaž Maras, zupnija.vavta.vas@gmail.com

ŠKOCJAN

9. oktober, 7.30–12.40

Škocjan 51

METELKOV DAN: KAMENČKI PRETEKLOSTI, GRADNIKI PRIHODNOSTI

Učenci bodo na različnih delavnicah spoznavali pomen zidov v zgodovini, umetnosti, arhitekturi in medosebnih odnosih. Gradili bomo iz naravnih materialov, risali umetnine, iskali sledi preteklosti v domačem kraju in razmišljali, katere vrednote želimo položiti v temelje prihodnosti. Zidovi bodo postali platno za ustvarjalnost, prostor za dialog in simbol povezanosti.

OŠ Frana Metelka Škocjan,
irena.hocevar@os-skocjan.si

Nacionalno strokovno usposabljanje *Kulturni bazar 2026*

1. april 2026, Cankarjev dom v Ljubljani

Največje nacionalno strokovno usposabljanje na področju kulturno-umetnostne vzgoje, ki ga že 18. leto pripravljamo Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, Zavod za šolstvo ter Cankarjev dom (izvršni producent) s kulturnimi ustanovami in partnerji iz različnih resorjev, bo 1. aprila 2026. Program brezplačnega strokovnega usposabljanja in prijavnica za to usposabljanje bosta objavljena februarja 2026. Udeleženci usposabljanja bodo prejeli potrdilo o udeležbi.

Več o *Kulturnem bazaru*, ki povezuje kulturo, vzgojo in izobraževanje ter druga področja (zdravje, šport, kmetijstvo, okolje in prostor ...), si lahko ogledate na spletni strani **kulturnibazar.si**.

Odkrivajte Porabje!

Informacije o Porabju in porabskih Slovencih lahko najdete na spletni strani: <https://porabje.com/si/home>.

Porabski Slovenci skrbno negujejo svoje šege in navade ter skrbijo za njihov prenos na mlajše generacije.

MEŽICA

30. september, 9.00–12.00

Podzemlje Pece, Glančnik 8

SPOŠTUJEMO PRETEKLOST IN USTVARJAMO PRIHODNOST V GEOPARKU KARAVANKE

Z različnimi dejavnostmi bomo otrokom približali pomen odgovornega ravnanja s kulturno in naravno dediščino Geoparka Karavanke. Otroci in učenci bodo raziskovali, kaj pomenita spoštljiv obisk in skrb za dediščino našega okolja – od zgodovinskih objektov do naravnih znamenitosti. Dejavnosti bomo povezali s kurikularnimi vsebinami ter jih izvajali v sodelovanju s kulturnimi ustanovami, varuhi narave in lokalno skupnostjo.

ZRSVN, OE Maribor, Projekt GreenTour,
lenka.stermecki@zrsvn.si; Podzemlje Pece,
Unesco Globalni Geopark Karavanke;
ČSOD Peca; OŠ Mežica

SLOVENJ GRADEC

**19. september–5. oktober,
tor.–pet. 10.00–18.00; sob., ned.,
prazniki 10.00–17.00**

Koroška galerija likovnih umetnosti,
Glavni trg 24

RAZSTAVA IZVIRNE OTROŠKE RISBE, LITERATURE IN FOTOGRAFIJE

V Koroški galeriji likovnih umetnosti prirejamo pod okriljem MO Slovenj Gradec že 33. natečaj za izvirno likovno in literarno delo ter fotografijo, na katerega vsako leto prispe več kot 900 del z vsega sveta. Učenci osnovnih šol imajo za izhodišče ustvarjanja vedno na voljo tri teme.

Koroška galerija likovnih umetnosti,
galerija@glu-sg.si

SLOVENJ GRADEC

**26. september–11. oktober,
tor.–pet. 10.00–18.00; sob., ned.,
prazniki 10.00–17.00**

Koroška galerija likovnih umetnosti, Glavni
trg 24

KUSTOSOV IZBOR: MI SMO ZA MIR

Razstavi izbor del iz zbirke KGLU Galerija za mir odpira vprašanja o vlogi umetnosti v času konfliktov, o pomenu angažiranega ustvarjanja ter o možnostih umetnosti kot prostora za empatijo, pričevanje in miro-ljubno držo.

Koroška galerija likovnih umetnosti,
galerija@glu-sg.si

SLOVENJ GRADEC

**26. september–11. oktober,
tor.–pet. 10.00–18.00; sob., ned.,
prazniki 10.00–17.00**

Koroška galerija likovnih umetnosti, Glavni
trg 24

STALNA RAZSTAVA – IZBRANA DELA IZ STALNE ZBIRKE

Razstava Izbrana dela iz stalne zbirke predstavlja izbor del štirih umetnikov iz stalne zbirke Koroške galerije likovnih umetnosti – Štefana Planinca, Jožeta Tisnikarja, Bogdana Borčiča in Pina Poggija. Vključen je tudi izbor del iz zbirke Hommage Tisnikarju, ki jo sestavljajo dela domačih in tujih umetnikov sorodne umetniške poetike. Postavitev se nekajkrat letno zamenja.

Koroška galerija likovnih umetnosti,
galerija@glu-sg.si

SLOVENJ GRADEC

2. oktober–20. november,
tor.–pet. 10.00–18.00; sob., ned.,
prazniki 10.00–17.00

Koroška galerija likovnih umetnosti, Glavni
trg 24

MIROSLAV HAJNC (1955–2005), PREGLEDNA RAZSTAVA UMETNIKOVE ZAPUŠČINE

Ob 70. obletnici rojstva in 20. obletnici
smrti umetnika iz Radelj ob Dravi, ki je po-
membno sooblikoval umetniško dogajanje
v zgornji Dravski dolini in na Koroškem,
bo na ogled prva pregledna razstava. Ta
bo predstavila vsa umetnikova ustvarjalna
obdobja in prvič razkrila tudi številna do-
lej še nerazstavljena dela.

Koroška galerija likovnih umetnosti,
galerija@glu-sg.si

Priročnik Kam me nese? Prav me nese.

E-priročnik o kulturnih poteh po Sloveniji

V okviru Kulturnega bazarja 2022
je izšel e-priročnik *Kam me nese?*
Prav me nese., ki prinaša bogat izbor
kulturnih poti po Sloveniji. Vabi nas
na potepanje po naravi, podeželju in
urbanem okolju ter k raziskovanju. Na
teh poteh nas nagovarjajo kulturne
znamenitosti in vsebine, poudarek pa
je tudi na gibanju in zdravju, dru-
ženju, doživljanju narave in naravnih
bogastev ter spoznavanju pestrosti
življenja na podeželju in v mestih.
Priročnik je dostopen v e-obliki v knji-
žnici strokovnih gradiv na spletni
strani Kulturnega bazarja, informacije
o kulturnih poteh po Sloveniji pa naj-
dete tudi v e-Katalogu ponudbe kul-
turno-umetništne vzgoje. Vabljeni,
da se pridružite tudi s svojo ponudbo!

Divača, GRADIŠČE PRI DIVAČI

27. september, 9.00–17.00

zbirno mesto cerkev sv. Helene

OD FRESKE DO FRESKE, POHOD

Pohod bo udeležence vodil po čudoviti
krožni poti, ki povezuje cerkve na Gradišču
pri Divači, v Familjah in Naklem, v katerih so
ohranjene zelo kakovostne in dobro ohrane-
njene srednjeveške poslikave. Udeleženci
bodo na delavnicah in predstavitvah odkri-
vali, kako so poslikave nastale, zakaj so jih
sploh naslikali in kako jih danes ohranjamo
oz. restavriramo. Obvezne prijave na fre-
ske@zvksd.si.

29. september–3. oktober,
9.30–11.30

cerkev sv. Helene

DELAVNICA RESTAVRATORSTVA IN DELAVNICA MONOTIPIJE

Učenci bodo spoznavali tehnike in postop-
ke restavratorstva. V cerkvi sv. Helene na
Gradišču si bodo ogledali stare restavrirane
freske in sodelovali v delavnicah. Preizkusili
se bodo kot restavratorji in reševali delovne
liste, ki se nanašajo na sakralno umetnost
in gradbeništvo. Delo bodo nadaljevali v
razredu ob spoznavanju likovne tehnike
monotipije in nato izdelali grafični odtis.

ZVKDS, OE Nova Gorica in Restavratorski
center, Pokrajinski muzej Koper, TKŠD
Urbanšiča, Občina Divača, Javni zavod
Park Škocjanske jame, Slovenija

OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača; ZVKDS,
OE Nova Gorica

Hrpelje - Kozina, RODIK

3. oktober, 18.00–20.00

Rodik 6

KRAŠKO ZIDOVJE KOT MOŽEN PRIMER PROTOHISTORIČNIH OZEMELJSKIH RAZMEJITEV – PRIMER RODIKA

Nedavno odkrita dolga zaporna zidova na območju Rodika (Občina Hrpelje - Kozina) sta sicer nedvomno zanimiva z arheološkega vidika, vendar odpirata vrsto vprašanj. Kdo ju je postavil in kdaj, predvsem pa s kakšnim namenom? S predstavitvijo podrobno opisujemo obe strukturi in ponujamo nekaj hipotez.

Massimo Medeot, Društvo Limes – Arheologija prostora, massimo1938@gmail.com

KOPER/CAPODISTRIA

25. september/settembre–31. oktober/ottobre, 12.00; 8.00–14.30

Pokrajinski arhiv Koper/Archivio regionale di Capodistria, Kapodistriassov trg/Piazza Kapodistrias, 1

8372 ŽIVIH SPOMINOV – 30 LET OD GENOCIDA V SREBRENICI/8372 MEMORIE VIVENTI – 30 ANNI DAL GENOCIDIO DI SREBRENICA

Genocid v Srebrenici se je zgodil. To je dejstvo, ki ga je potrdila tudi resolucija Združenih narodov, naša civilizacijska dolžnost pa je, da se spominjamo takih dejanj zoper sočloveka, opozarjamo na njihov nesmisel in se iz tega učimo. Sprejetje resolucije je pomemben zgodovinski trenutek, ki potrjuje zavezanost mednarodne skupnosti vsakoletnemu spominu na dostojanstvo žrtev genocida, ki je terjal najmanj 8372 življenj. Gostujoča razstava Muslimanskega kulturnega centra bo v prostorih arhiva, spremljajoča predavanja pa v prostorih Pokrajinskega muzeja Koper/Il genocidio di Srebrenica è avvenuto. È un fatto confermato anche da una risoluzione delle Nazioni Unite ed è

nostro dovere civile ricordare tali atti contro i nostri simili, sottolinearne l'assurdità e trarne insegnamento. L'approvazione della risoluzione costituisce un momento storico importante che conferma l'impegno della comunità internazionale a commemorare ogni anno la dignità delle vittime del genocidio che ha causato almeno 8372 morti. La mostra ospite del Centro culturale musulmano di Lubiana sarà esposta nell'Archivio regionale mentre le conferenze correlate avranno luogo nel Museo regionale di Capodistria

Pokrajinski arhiv Koper/Archivio regionale di Capodistria, nada.cibelj@arhiv-koper.si, <https://arhiv-koper.si/>; Pokrajinski muzej Koper/Museo regionale di Capodistria; Muslimanski kulturni center Ljubljana

KOPER/CAPODISTRIA

27. september/settembre, 10.00

Istrska cesta/Strada dell'Istria, 47

OBISK KOPRSKEGA POKOPALIŠČA/ VISITA DEL CIMITERO DI CAPODISTRIA

Zgodovinsko pokopališče v Škocjanu je kraj spomina in umetnosti, kjer spomeniki, simboli in zgodbe pripovedujejo o preteklosti in identiteti Kopra. Voden ogled bo v italijanskem jeziku/Il cimitero storico situato sul colle di San Canziano è un luogo di memoria e arte, dove monumenti, simboli e storie raccontano il passato e l'identità di Capodistria. La visita guidata si svolgerà in lingua italiana.

Društvo/Società »Circolo VitaNova«, info@circolovitanova.com

29. september/settembre, 10.00

Osrednja knjižnica Sečka Vilharja Koper, Oddelek za mlade bralce, Biblioteca centrale Srečko Vilhar Capodistria, Biblioteca dei ragazzi, Verdijeva ulica/Via Verdi, 2

KAMNITI BISERI IN KNJIŽNE POLICE: SKRIVNOSTI KNJIŽNICE KOPER/LE PERLE DI PIETRA E GLI SCAFFALI DEI LIBRI: I SEGRETI DELLA BIBLIOTECA DI CAPODISTRIA

Udeleženci bodo na zabaven in raziskovalen način spoznavali arhitekturne in zgodovinske posebnosti Knjižnice Koper, predvsem palače Brutti in meščanske hiše, v kateri domuje Oddelek za mlade bralce. Delavnica povezuje kulturno dediščino z domišljijo in literaturo: otroci bodo iskali »kamnite bisere« – posebnosti v prostoru – in ustvarjali svoje zgodbe, ki jih navdihujejo prostori knjižnice./I partecipanti all'incontro avranno modo di scoprire in maniera divertente e »indagatrice« i tratti architettonici e storici distintivi della Biblioteca di Capodistria, soprattutto Palazzo Brutti e la casa che ospita la Biblioteca dei ragazzi. Il laboratorio servirà a unire il patrimonio culturale all'immaginazione e

alla letteratura: i bambini cercheranno le »perle di pietra« - le particolarità nell'ambiente - e inventeranno delle storie ispirate agli spazi della biblioteca.

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper/Biblioteca centrale Srečko Vilhar Capodistria, tina.skrokov@knjiznica-koper.si, www.kp.sik.si

KOPER/CAPODISTRIA

2. oktober/ottobre, 8.30–10.00

Gimnazijski trg/Piazzale del Ginnasio, 7

AEGIDA, CAPRIS, IUSTINOPOLIS

Predstavitve bo posvečena najbolj oddaljeni preteklosti današnjega Kopra./La presentazione avrà come tema il passato più remoto dell'odierna Capodistria.

Massimo Medeot, Društvo Limes –
Arheologija prostora,
massimo1938@gmail.com

KOPER/CAPODISTRIA

4. oktober/ottobre, 10.00

zbirno mesto Carpacciov trg/punto di
raduno piazza Carpaccio

ZGODBE MED KOPRSKIMI TRGI IN ULICAMI/STORIE TRA PIAZZE E CALLI CAPODISTRIANE

Vsaka vrata, vsako drevo, vsak trg in vsaka ulica v starem mestnem jedru Kopra skriva svojo zgodbo. Med prijetnim sprehodom po mestnih ulicah bomo prisluhnili nekaterim od njih – kot so jih doživeli in se jih spominjajo Koprčani – ter tako odkrili skriti utrip tega kraja. Vodenje bo v italijanskem jeziku./Ogni portone, ogni albero, ogni piazza e calle del centro storico di Capodistria custodisce una storia. Durante una piacevole passeggiata tra le vie della città, ne ascolteremo alcune, raccontate attraverso gli occhi e i ricordi dei caverasani, per scoprire insieme l'anima nascosta di questo luogo. La visita si svolgerà in lingua italiana.

Društvo/Società »Circolo VitaNova«,
info@circolovitanova.com

KOPER/CAPODISTRIA

11. oktober/ottobre, 10.00–12.00

Pokrajinski muzej Koper/Museo regionale
di Capodistria, Kidričeva ulica/Via Kidrič, 79

DRUŽINSKA DELAVNICA: SKRIVNOSTI KOPRSKIH PALAČ/LABORATORIO PER FAMIGLIE: I SEGRETI DEI PALAZZI CAPODISTRIANI

Vsaka stavba v mestu nosi svojo zgodbo – le prisluhniti ji moramo. Na ustvarjalni pustolovščini bomo raziskovali stavbno dediščino Kopra, odkrivali arhitekturne posebnosti palač in njihove zgodbe ter spoznavali ljudi, ki so v njih nekoč živeli. Nato bomo v muzeju narisali svojo palačo in ji z domišljijo vdihnili novo življenje z zgodbo, ki jo bomo ustvarili sami. Število mest je omejeno, na delavnico se je treba prijaviti./Ogni edificio della città ha una propria storia, basta soltanto ascoltarla. In questa avventura creativa esploreremo il patrimonio costruito di Capodistria, scopriremo le particolarità architettoniche dei palazzi, le loro storie e quelle delle persone che vi risiedevano in passato. In seguito, negli ambienti del Museo, disegneremo il nostro palazzo e usando la fantasia gli infonderemo nuova vita con un racconto che inventeremo noi stessi.

Pokrajinski muzej Koper/Museo regionale
di Capodistria,
tjasa.miklavcic@pokrajinskimuzejkoper.si

PIRAN/PIRANO

27. september/settembre,
10.00–13.00

Obzidna ulica (ob zelenjavni tržnici)/
*Via delle mura, nei pressi del mercato
ortofrutticolo*

**ZIDOVI NAŠE PRETEKLOSTI, TEMELJI
NAŠE PRIHODNOSTI – TRŽNICA OD
»ANBOT«/LE MURA DEL NOSTRO
PASSATO, PILASTRI DEL NOSTRO
FUTURO – IL MERCATO DI UN TEMPO**

Člani društva Anbot bomo predstavili Obzidno ulico v Piranu in dogajanje v njej od »anbot«. Kaj je bilo v ulici dovoljeno, kaj prepovedano? Čemu so služile niše v zidu? Koliko črnih gradenj je bilo takrat? Kaj in kako so prodajali na tržnici v preteklosti? *Gli appartenenti all'Associazione Anbot ricostruiranno, in Via delle mura, un esempio di vita nel passato. Cosa era permesso, cosa era proibito? A cosa servivano le nicchie nelle mura? Quante erano allora le costruzioni abusive? Come e cosa si vendeva al mercato nei tempi passati?*

Društvo/Associazione Anbot Piran,
vlasta.baraga@guest.arnes.si, FB Društvo
Anbot Piran; Pokrajinski arhiv Koper, enota
Piran/Archivio regionale di Capodistria,
Sezione di Pirano

PIRAN/PIRANO

1. oktober/ottobre, 18.00

Župančičeva ulica/Via Župančič, 3

**OBISK PALAČE ZACCARIA-RAVASINI
(17.–18. STOLETJE)/VISITA DEL PALAZZO
ZACCARIA-RAVASINI (XVII–XVIII SEC.)**

Sprehod po palači, ki naslonjena na staro obzidje skriva bogato zgodovino in stene, polne stenskih poslikav, bo priložnost za pogovor o predlogih za njeno prihodnost. *Apertura al pubblico di un palazzo quasi sconosciuto, tutto affrescato, appoggiato alle antiche mura. Quale sarà il suo futuro? Sarà un'occasione per gli ospiti di discutere e fare proposte.*

Društvo za promocijo italijanske identitete v Istri/Società di promozione dell'identità italiana dell'Istria »Circolo VitaNova«, info@circolovitanova.com; Občina Piran/Comune di Pirano; ZVKDS, OE Piran/ITBCS, *UT di Pirano*

PIRAN/PIRANO

8. oktober/ottobre, 9.00–12.00

Portorož/Portorose

**SPREHOD MED ARHITEKTURNIMI
BISERI PORTOROŽA/PASSEGGIATA
TRA LE PERLE ARCHITETTONICHE DI
PORTOROSE**

Pokrajinski arhiv Koper pripravlja sprehod po Portorožu, posvečen vilam kot arhitekturni dediščini. Učenci bodo z opazovanjem in ustvarjalnim izražanjem spoznavali prostor ter arhitekturo in njen pomen nekoč in danes. Razvijali bodo lasten pogled na dediščino kot živo povezavo med preteklostjo in prihodnostjo. *L'Archivio regionale di Capodistria sta organizzando una passeggiata per Portorose dedicata alle ville come patrimonio architettonico. Attraverso l'osservazione e l'espressione creativa, gli alunni impareranno a conoscere il territorio, l'architettura e la sua importanza nei tempi andati e al giorno d'oggi, sviluppando una propria visione del patrimonio come collegamento vivo tra il passato e il futuro.*

Pokrajinski arhiv Koper/Archivio regionale di Capodistria,
jan.cotic@arhiv-koper.si,
<https://arhiv-koper.si/>

PIRAN/PIRANO

8. oktober/ottobre, 17.00

Razstavišče Monfort, nekdanje skladišče soli/Spazio espositivo Monfort, ex magazzino del sale

SOLINARSKA KULINARIKA/LA CUCINA DELLE SALINE

Projekt Solinarska kulinarika, ki poteka že od maja, je namenjen predvsem ozaveščenju o pomenu in ohranjanju prostora solin ter bogate solinarske dediščine. Zaključni dogodek bo potekal v nekdanjem skladišču soli Monfort, v katerem bo predstavljena vsebina dosedanjih aktivnosti. Dr. Flavio Bonin bo imel predavanje o zgodovini skladiščenja soli, predstavila pa se bo tudi etnografska skupina La Famea dei salineri (Solinarska družina), ki oživlja tradicijo življenja in dela v solinah. *Il progetto «La cucina delle saline», in corso già da maggio, è finalizzato soprattutto alla sensibilizzazione sull'importanza e la conservazione delle saline e del ricco patrimonio salinaro. L'evento conclusivo si terrà nell'ex magazzino del sale Monfort, dove saranno presentati i risultati delle attività finora svolte. Il dr. Flavio Bonin terrà una conferenza sulla storia dell'incanervo mentre il gruppo etnografico La Famea dei Salineri farà rivivere la tradizione della vita nelle saline.*

Pomorski muzej – Museo del mare »Sergej Mašera« Piran – Pirano, www.pomorskimuzej.si; Samoupravna skupnost italijanske narodnosti Piran/Comunità Autogestita della Nazionalità Italiana di Pirano; Skupnost Italijanov »Giuseppe Tartini« Piran/Comunità degli Italiani »Giuseppe Tartini« di Pirano; ZVKDS, OE Piran /ITBCS, UT di Pirano, Krajinski park Sečoveljske soline/Parco naturale delle saline di Sicciole; Soline, d. o. o.; Solinarska družina/La Famea dei salineri, Znanstveno-raziskovalno središče Koper/Centro di ricerche scientifiche di Capodistria

PIRAN/PIRANO

9. oktober/ottobre, 9.30–10.00

pokopališče Piran/cimitero di Pirano

V PRIČAKOVANJU SVETLOBE/ASPETTANDO LA LUCE

Na piranskem pokopališču na vrhu hriba Mogoron je del kamnitega zidu, od koder je čudovit razgled na morje. Na zidu je spominsko obeležje za svojce tistih, ki so si želeli, da se njihov pepel po smrti raztrosi v Jadransko morje. Obeležje omogoča miselno povezavo s pokojnim, uokvirjeno z morjem, svetlobo in poezijo. *Nel cimitero di Pirano, in cima al colle Mogoron, c'è un muro di pietra da cui si gode una splendida vista sul mare. Sul muro si trova un monumento commemorativo dedicato ai familiari di coloro che hanno espresso il desiderio che, dopo la morte, le loro ceneri fossero disperse nell'Adriatico. Il monumento, incorniciato dal mare, dalla luce e dalla poesia, consente di stabilire un legame spirituale con i defunti.*

ABAKKUM, Zavod za krajino, kulturo in umetnost Piran/Istituto per il paesaggio, la cultura e l'arte Pirano, 070 500 445, abakkumpiran@icloud.com

PIRAN/PIRANO

9. oktober/ottobre, 16.00

Tartinijev trg/Piazza Tartini

ONKRAJ LEVA SV. MARKA: BENEŠKI DIH PIRANA/OLTRE IL LEONE MARCIANO: IL RESPIRO VENEZIANO DI PIRANO

Zgodovinsko-umetniško-kulinarično popotovanje v slovenščini in italijanščini v družbi poznavalcev. Benetke, Serenissima, so v Piranu prisotne na vsakem koraku. Med sprehodom po ulicah in trgih bomo odkrivali simbole in zgodbe, ki pričajo o najdaljšem obdobju vladavine nad tem mestom. *Un viaggio storico-artistico-culinario in compagnia di esperti. Venezia è presente in ogni angolo di Pirano: passeggiando lungo le sue vie e le piazze scopriremo simboli e storie che testimoniano il lungo periodo di dominio della Serenissima.*

Občina Piran/Comune di Pirano; Skupnost Italijanov Piran/Comunità degli Italiani »Giuseppe Tartini« di Pirano, segreteria@comunitapirano.com; Samoupravna skupnost italijanske narodnosti Piran/Comunità Autogestita della Nazionalità Italiana di Pirano

PIRAN/PIRANO

9. oktober/ottobre, 18.30

Mestna knjižnica Piran/Biblioteca civica Pirano, Župančičeva ulica/Via Župančič, 4

KAKO VAROVATI LEPOTE PIRANA/COME TUTELARE LE BELLEZZE DI PIRANO

Lepoto Pirana lahko občudujemo tudi v arhitekturi. Ohranjanje te lepote je pogosto postavljeno pred različne izzive. O izzivih varovanja arhitekturne kulturne dediščine v mestnem jedru Pirana in o tem, kako jo ohraniti za prihodnost, bodo za okroglo mizo spregovorile Ana Pantelin (Urad za prostorski razvoj in načrtovanje Občine Piran), Sandra Martinčič Loboda (predsednica Krajevne skupnosti Piran) in Vanja Prohinar (Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Piran). *La bellezza di Pirano si può ammirare anche nelle sue architetture ma la conservazione di questa bellezza è spesso soggetta a svariate prove. Nel corso di una tavola rotonda, sulle sfide legate alla tutela del patrimonio culturale architettonico nel centro storico di Pirano e sulla maniera più idonea per preservarlo per il futuro interverranno Ana Pantelin (Ufficio per lo sviluppo territoriale e la pianificazione del Comune di Pirano), Sandra Martinčič Loboda (presidente della Comunità locale di Pirano) e Vanja Prohinar (Istituto per la tutela dei beni culturali della Slovenia, Unità territoriale di Pirano).*

Mestna knjižnica Piran/Biblioteca civica Pirano, ana.bembic@pir.sik.si, www.pir.sik.si

Piran/Pirano, SEČOVLJE/SICCIOLJE

8. oktober/ottobre, 8.30–10.00

Osnovna šola/Scuola elementare Vincenzo e Diego de Castro, Sečovlje/Sicciolje 79

RUDNIK SEČOVLJE: ZGODOVINA IN PRIHODNOST/LA MINIERA DI SICCIOLJE: STORIA E PROSPETTIVE FUTURE

Predstavitve, namenjena učencem, bo posvečena rudniku Sečovlje, njegovi preteklosti in prihodnosti tega območja. *La presentazione, destinata agli alunni, avrà come tema la miniera di Sicciolje, il suo passato e le prospettive future per l'area.*

Massimo Medeot, Društvo Limes – Arheologija prostora, massimo1938@gmail.com

Sežana, KOSOVELJE

4. oktober, 9.00–11.00

zbirno mesto v središču vasi, pri spomeniku NOB

POHOD NA GRADIŠČE GRADINA PRI KOSOVELJAH

Zavod Dobra pot vas v okviru projekta Pokrajina prednikov vabi na arheološki pohod na prazgodovinsko gradišče Gradina pri vasi Kosovelje. Ogleдали si bomo arheološke ostaline prazgodovinskega gradišča in sledi preteklosti v okolici vasi. Pohod ni zahteven, oblačila in obutev naj bodo primerni jesenskem vremenu.

Zavod Dobra pot, info@dobra-pot.si, www.dobra-pot.si

SEŽANA

2. oktober, 18.00

Kosovelova knjižnica Sežana, Ulica Mirka Pirca 1

ZIDOV NAŠE PRETEKLOSTI, TEMELJI NAŠE PRIHODNOSTI

Na dogodku se bo predstavila skupina za samopomoč Svobodne duše iz Doma na Krasu v Dutovljah s svojimi prispevki na temo Židovi naše preteklosti, temelji naše prihodnosti.

Kosovelova knjižnica Sežana, marko.maticetov@kosovelova.si, www.kosovelova.si; Dom na Krasu

BREZOVICA

27. september–11. oktober,
9.00–12.00

vse enote vrtcev Brezovica

PRI NAS PA HIŠKO ZIDAMO ...

V vaseh in krajih občine Brezovica, kjer so enote našega vrtca, stoji kar nekaj stavb z bogato zgodovino, ki nas spominjajo, česa se lahko naučimo iz njihove preteklosti. Z otroki bomo spoznavali in raziskovali to zgodovino.

Vrtci Brezovica,
mateja.svete82@gmail.com

BREZOVICA

30. september, 17.00

zbirno mesto parkirišče pred občino,
Tržaška cesta 390

ETNOLOŠKA IN ARHEOLOŠKA KULTURNA DEDIŠČINA OB TRŽAŠKI CESTI NA BREZOVICI

Na širšem območju naselja Brezovica se razprostirajo drobne antične najdbe in sledovi rimske ceste. Na ledini Na Cegunci smo v letih 2014 in 2019 raziskali del rimske opekarne, ki je delovala v času med 1. in 3. stoletjem. Glede na velikost najdišča in velike količine gradiva gre za izjemen rimski opekarski kompleks v tem prostoru. Ogled bosta vodili Andreja Bahar Muršič in dr. Maja Bricelj, sodelavki Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območje enote Ljubljana.

Prijave do 29. septembra na
prireditve@mklj.si.

Mestna knjižnica Ljubljana, 01 308 57 00, kpv@mklj.si, www.mklj.si/knjiznica/
knjiznica-prezihov-voranc; ZVKDS, OE Ljubljana

Dobrova – Polhov Gradec, DOBROVA

1. oktober, 17.00

Knjižnica Dobrova, Ulica Vladimirja
Dolničarja 17

DVOREC V POLHOVEM GRADCU

Kulturno zgodovino dvorca v Polhovem Gradcu bodo predstavile: arheologinja Mija Topličanec – arheologijo, krajinska arhitektka mag. Darja Pergovnik – krajinske spomenike s poudarkom na parku ob graščini, umetnostna zgodovinarica Urška Suhadolc – graščino ter še posebej Nep-tunov vodnjak, etnologinja Andreja Bahar Muršič – etnološko dediščino na širšem območju Polhovega Gradca. Prijave na 01 308 57 40.

Mestna knjižnica Ljubljana, 01 308 57 40,
dobrova@mklj.si, www.mklj.si/knjiznica/
knjiznica-dobrova; ZVKDS, OE Ljubljana

Dobrova – Polhov Gradec, POLHOV GRADEC

27. september–11. oktober, 9.00

Osnovna šola Polhov Gradec, Polhov
Gradec 95

RAZISKOVANJE NASTANKA DOMAČIJ NA POLHOGRAJSKEM

Učenci se bodo povezali s sorodniki, so-se-di in znanci ter raziskovali nastanek domačij na Polhograjskem (kdaj in v kakšnih okoliščinah je domačija nastala, kdo so bili njeni lastniki, s čim so se ukvarjali ...). Zbirali bodo tudi slikovno gradivo domačij nekoč in danes in jih med seboj primerjali. Z zbranim gradivom bomo pripravili raz-stavo in napisali članek ter ga objavili v lokalnem časopisu.

Osnovna šola Polhov Gradec,
urska.zagar20@gmail.com

DOL PRI LJUBLJANI

30. september, 9.00

zbirno mesto Knjižnica Jurija Vege, Dol pri Ljubljani 4

VODENI OGLED CERKVE SV. MARJETE

Umetnostna zgodovinarica in konservatorica Urška Suhadolc bo predstavila zgodovino cerkve sv. Marjete Antiohijske. Cerkev je bila prvič omenjena leta 1262, njeni najstarejši stavbeni deli pa izvirajo iz 15. stoletja. Današnja podoba cerkve je posledica barokizacije iz srede 18. stoletja; v istem času je nastala tudi slika sv. Marjete slikarja Kremsler Schmidta, ki krasi glavni oltar. Franciška Oražem iz Restavracije Kavčič bo predstavila obnovo obeh stranskih oltarjev.

Mestna knjižnica Ljubljana, 01 308 53 50, dol@mkjlj.si; www.mkjlj.si/knjiznica/knjiznica-jurij-vega

IG

8. oktober, 19.00

Knjižnica Ig, Banija 4

ARHEOLOŠKA KULTURNA DEDIŠČINA NA OBLASTI IGA IN NJENO VAROVANJE

Poselitvena slika južnega obrobja Ljubljanskega barja na območju Iga se nam z arheološkimi raziskavami v zadnjih letih postopoma razjasnjuje. V dolini vzhodno od gradišča Pungart so bili najdeni ostanki bronastodobne poselitve, različne faze železnodobne naselbine raziskujemo na gradišču, na širšem prostoru pod njim pa poznamo ostaline iz rimskega obdobja. O značilnostih in načinu varovanja dediščine na tem območju bo predavala dr. Maja Bricelj.

Mestna knjižnica Ljubljana, 01 308 57 20, ig@mkjlj.si, www.mkjlj.si/knjiznica/knjiznica-ig; ZVKDS, OE Ljubljana

Ivančna Gorica, STIČNA

18. september–21. december, 18.00

Muzej krščanstva na Slovenskem, Stična 17

ODPRTE RAZSTAVE CISTERSCAPES, KULTURNA KRAJINA CISTERCIJANOV

Skupna panojska razstava dveh muzejev, Muzeja krščanstva na Slovenskem in Galerije Božidar Jakac – Muzeja moderne in sodobne umetnosti, v Muzeju krščanstva na Slovenskem ponuja vpogled v kulturno krajino obeh cistercijskih samostanov, še delujočega v Stični in nekdanjega v Kostanjevici na Krki.

Muzej krščanstva na Slovenskem, natasa.polajnar@mks-sticna.si, info@mks-sticna.si, www.mks-sticna.si; Galerija Božidar Jakac – Muzej sodobne in moderne umetnosti

27. september, 10.00–12.00

Muzej krščanstva na Slovenskem, Stična 17

DELAVNICA TISKANJA BAROČNIH MOTIVOV NA TEKSTIL

Na delavnici bomo izdelali štampiljko in od-tiskovali baročne motive na tekstil. Motive za tisk bomo poiskali v stavbi, v kateri je muzej, ter izhajali iz same arhitekture in njenega zgodnjebaročnega okrasja. Vabljeni otroci, družine, stari straži z vnuki ... Prijava in informacije: dijana.pitadacosta@mks-sticna.si ali 041 689 994.

Muzej krščanstva na Slovenskem, 041 689 994, dijana.pitadacosta@mks-sticna.si, www.mks-sticna.si

4. oktober, 8.00–14.30

Muzej krščanstva na Slovenskem, Stična 17

POHOD PO POTI CISTERCIJANOV

Pridružite se nam na tretjem pohodu po delu Poti cistercijanov (14 km). Na več lokacijah boste spoznali, kako so stiški cistercijani skozi stoletja preoblikovali pokrajino. Pot je označena z informativnimi tablam, več informacij o poti pa je na voljo na spletni strani cisterscapes.eu/en/hiking in v aplikaciji Outdooractive. Stiški del slovenskega odseka mednarodne Poti cistercijanov je zasnoval Muzej krščanstva na Slovenskem v okviru projekta Cisterscapes, prejemnika prestižnega znaka evropske dediščine. Informacije in prijave: marko.okorn@mks-sticna.si.

Muzej krščanstva na Slovenskem, 041 689 994, marko.okorn@mks-sticna.si, www.mks-sticna.si

KAMNIK

1. oktober, 17.00–20.00

samostan Mekinje, Polčeva pot 10

OBUJANJE ZELIŠČARKE DEDIŠČINE V SAMOSTANU MEKINJE

V okviru projekta COMMHERITOUR vabimo poklicne in ljubiteljske zeliščarje na delavnico, na kateri vam bomo predstavili vsebinske smernice in izhodišča za oblikovanje turističnih programov za promocijo samostana Mekinje ter njegovega zeliščarstva in povezave z naravno in kulturno dediščino. Samostan Mekinje želi z mreženjem in povezovanjem zeliščarjev v stanovsko skupnost postati osrednje izobraževalno in kulturno središče za ohranjanje in predstavljanje zeliščarske dediščine. Delavnico bosta vodili Vlasta Mlakar in Natalija Vrhunc. Obvezna prijava na: manca.kert@jzkk.si.

Javni zavod za kulturo Kamnik, manca.kert@jzkk.si, www.jzkk.si; Lilijana Mahne, Zavod Area gea

Kamnik, RADOMLJE

20. september, 9.00–10.00

Arboretum Volčji Potok, Volčji Potok 3

FOTOGRAFSKA DELAVNICA ARHITEKTURA V ARBORETUMU

Pod izrazom arhitektura si predstavljamo predvsem zgradbe, in tem, ki jih je nekaj tudi na območju spomenika Arboretum Volčji Potok, bomo posvetili pozornost na fotografski delavnici. Značilnosti arhitekture imajo tudi nosilci rastlin ali rastline v kompoziciji. Vse te poglede bomo iskali tako v zidovih kot v lesu in med rastlinami ter jih ujeli na fotografske posnetke. Obvezna prijava na prireditve@arboretum.si do 19. septembra 2025.

Arboretum Volčji Potok, prireditve@arboretum.si, www.arboretum.si; FKVK Mavrica

Kamnik, RADOMLJE

4. oktober, 11.00

Arboretum Volčji Potok, Volčji Potok 3

MITI, LEGENDE IN RESNICA O JELŠAH

Spoznali bomo jelše, njihov pomen in vlogo v preteklosti, tako v gradbeništvu (gradbeni les, piloti za zgradbe v morju) kot v industriji (smodnik) in umetnosti (risarsko oglje, črnilo). Poiskali bomo jelše, ki rastejo v parku, ter spoznali njihove značilnosti in posebnosti. Obiskovalce vabimo, da sodelujejo s svojimi zgodbami in znanjem o teh zanimivih drevesih. Obvezna prijava na prireditve@arboretum.si do 3. oktobra 2025.

Arboretum Volčji Potok, prireditve@arboretum.si, www.arboretum.si

8.–26. oktober, 8.00–20.00

Arboretum Volčji Potok, Volčji Potok 3

FOTO NATEČAJ ARHITEKTURA V ARBORETUMU

Vabimo vas na foto natečaj, ki poteka od 8. septembra do 26. oktobra 2025. Tema foto natečaja je arhitektura v Arboretumu Volčji Potok. Splošna navodila so objavljena na www.arboretum.si/arboretum/foto-natečaj-arhitektura-v-arboretumu.

Arboretum Volčji Potok, prireditve@arboretum.si, www.arboretum.si

LITIJA

2. oktober, 18.00

Mestni muzej Litija, Cesta komandanta Staneta 2

RUDNIK SITARJEVEC: 60 LET OD ZAPRTJA

Na predavanju Maše Bračič in Tine Šuštaršič, kustosinji Mestnega muzeja Litija, bo predstavljena zgodovina rudnika s poudarkom na novih odkritjih, povezanih z rudnikom, ki segajo od konca 19. stoletja do zaprtja rudnika leta 1965.

ZKMŠ Litija, enota Mestni muzej Litija, tina.sustarsic@muzejlitija.si

LITIJA

7. oktober–17. november, 18.00

Mestni muzej Litija, Cesta komandanta Staneta 2

OTVORITEV RAZSTAVE O PRVEM DEKANU TEHNIŠKE FAKULTETE, DR. KARLU HINTERLECHNERJU

Dr. Karl Hinterlechner (1874–1932) je bil geolog in mineralog, eden od matičarjev Univerze v Ljubljani, njen rektor in dolgoletni dekan Tehniške fakultete. Prof. Hinterlechner velja za ustanovitelja Ljubljanske geološke šole, zaslužen pa je tudi za to, da se je vzpostavil edini študij rudarstva in metalurgije ter s tem geologije v tedanji Jugoslaviji in na celotnem Balkanskem polotoku.

ZKMŠ Litija, enota Mestni muzej Litija,
tina.sustarsic@muzejlitija.si

LJUBLJANA

1. september–31. oktober

Slovanska knjižnica, Einspielerjeva ulica 1

DOMOZNANSKI NATEČAJ ZGODBE MOJEGA KRAJA: NAJPREJ ŠTALCA, POTEM PA KRAVCA

Mestna knjižnica Ljubljana v sodelovanju s knjižnicami Osrednjeslovenske regije razpisuje natečaj za najboljšo domoznansko zgodbo. Če ste dopolnili 60 let in radi pišete, vas vabimo, da nam do 31. oktobra 2025 pošljete kratko, resnično zgodbo, povezano s spomini na reševanje vašega (prvega) stanovanjskega vprašanja. Zgodbe pošljite po pošti na naslov Mestna knjižnica Ljubljana, Kersnikova ulica 2, 1000 Ljubljana, s pripisom Za natečaj Zgodbe mojega kraja, ali po elektronski pošti na mojkraj@mkjlj.si. Zgodbi dodajte ime in priimek avtorja zgodbe, leto rojstva, stalni naslov, morebitni e-naslov in telefonsko številko.

Mestna knjižnica Ljubljana, 01 308 56 07,
erika.marolt@mkjlj.si, www.mkjlj.si

LJUBLJANA

25. september in 30. oktober, 18.30

Knjižnica Bežigrad, Einspielerjeva ulica 1

PRIŠLA BO POMLAD – PETJE LJUDSKIH PESMI

Šege in prazniki so tesno povezani s petjem. Petje je spremljalo kmečka opravila, obrede in druge življenjske dogodke, npr. vasovanje, slovo od dekleta, odhod v vojsko ... Čeprav je naša knjižnica sredi mesta, daleč od podeželja, je v njej šegavo in norčavo. Na mesečnih srečanjih se družimo in prepevamo slovenske ljudske pesmi. Vabljeni, da se nam pridružite!

Mestna knjižnica Ljubljana, 01 308 53 01,
bezigrad@mkjlj.si, www.mkjlj.si

26.–28. september, 9.00–19.00

različne lokacije

ARHITEKTURNI FESTIVAL OHS MINIFEST

OHS minifest je jesenska različica festivala Odprte hiše Slovenije, ki omogoča zanimiv vpogled v sodobno arhitekturo in prenovljeno arhitekturno dediščino ter predstavlja zgodbe o prostorih in njihovih ustvarjalcih, lastnikih in investitorjih. OHS minifest omogoča interakcijo med arhitekti, lastniki in obiskovalci. Pripravljeni vodeni ogledi so zasnovani tako, da navdihujejo in spodbujajo pogovor o pomenu arhitekture in sodobnih pristopih k ohranjanju arhitekturne dediščine. Program in prijave na www.odprtehisleslovenije.org.

AFRONT, zavod za prostorsko inovativnost, info@odprtehisleslovenije.org,
www.odprtehisleslovenije.org

LJUBLJANA

27. september–11. oktober, 9.00

BTC, Hala 3

ZIDIVI NAŠE PRETEKLOSTI, TEMELJI NAŠE PRIHODNOSTI

V okviru projekta bomo z dijaki raziskovali pomen zidov skozi zgodovino in danes – od obrambnih in simbolnih do družbenih in kulturnih. Obiskali bomo lokalno arhitekturno dediščino (grajske ostanke, mestno obzidje, industrijske zgradbe), nato pa bomo pripravili likovne in pisne izdelke z osebnimi refleksijami. Dejavnost spodbuja razumevanje kulturne dediščine ter povezovanje zgodovine s sodobnostjo in prihodnostjo.

Srednja trgovska in aranžerska šola Ljubljana, Irena.Malovrh@stas-ljubljana.si, www.sts-ljubljana.si

28. september, 11.00–12.00

Mestni muzej Ljubljana, Gosposka ulica 15

VOĐSTVO PO VEGOVI ULICI Z ANO POROK, KUSTOSINJO PLEČNIKOVE HIŠE

Na mestu nekdanjega jarka, kjer sta se stikali obzidji rimske Emone in srednjeveškega mesta, je Plečnik zasnoval kulturno os s prav posebnim značajem. Skoraj 15 let jo je oblikoval s prefinjenimi arhitekturnimi posegi ter poudarkom na vseh vstopih v kulturne ustanove, drevoredu in prostorih za počitek. Ulica povezuje Kongresni trg s Trgom francoske revolucije in odraža Plečnikovo mojstrsko oblikovanje mestnega prostora. Prijave na prijava@mgml.si ali 01 241 25 06.

Muzej in galerije mesta Ljubljane, Plečnikova hiša, prijava@mgml.si, mgml.si/sl/plecnikova-hisa

LJUBLJANA

29. september–3. oktober, dopoldne (termin po dogovoru do zasedbe prostih mest)

Slovenski gledališki inštitut – Gledališki muzej, Mestni trg 17

PROSTORI GLEDALIŠČA, INTERAKTIVNO VOĐSTVO ZA VRTČEVKE IN ŠOLSKE SKUPINE

Nekoč so gledališke predstave potekale v drugačnih prostorih kot danes. Gledalci niso zmeraj imeli oblažinih sedežev in tudi strehe ni nujno bilo. Na stalni razstavi si bomo ogledali, kako so se prostori gledališča spreminjali skozi čas in kako je gledališka arhitektura vplivala na razvoj uprizoritvene umetnosti in obratno. Spoznali bomo prve gledališke stavbe na Slovenskem in njihove arhitekturne značilnosti ter s pomočjo modelov in tlorisov ugotovili, kako so razporejeni prostori v notranjosti gledališč.

Slovenski gledališki inštitut, sandra.jenko@slogi.si, www.slogi.si

29. september–10. oktober, 8.00–14.00

Osnovna šola Riharda Jakopiča, Derčeva ulica 1

KJER SE SREČAJO STOLETJA

Jakopičevce bo tema Zidovi naše preteklosti, temelji naše prihodnosti popeljala po Plečnikovih, Prešernovih in Jakopičevih stopinjah. Preučevali in raziskovali bomo stavbe Ljubljane, njihovo namembnost in arhitekturne posebnosti, prebirali različno literaturo, likovno ustvarjali in s pesmijo spoznavali kulturno dediščino Ljubljane. Delo se bo iz šolskih prostorov preselilo tudi v galerije, muzeje in na ljubljanske ulice. Ob tem pa se bomo medpredmetno, medrazredno in medgeneracijsko povezovali.

OŠ Riharda Jakopiča, urska.mijatovic@gmail.com

LJUBLJANA

29. september–12. oktober,
9.00–12.00

Osnovna šola Oskarja Kovačiča, Ob
dolenjski železnici 48

ZA ZIDOVI LITERATURE

Na dnevih dejavnosti bomo pokukali v središče najlepšega mesta na svetu, Ljubljano. Spoznali bomo snovno in nesnovno kulturno dediščino ter ju povezali z literaturo. Podali se bomo na spoznavanje skritih in manj skritih kotičkov Ljubljane, ki so jih poznali že naši literati.

OŠ Oskarja Kovačiča,
spela.stele@gmail.com

1. oktober, 17.00

Slovenski gledališki inštitut – Gledališki
muzej, Mestni trg 17

IZ NAŠIH ZBIRK: ALENKA DELA LUTKE, JAVNO VODSTVO PO RAZSTAVI S KRATKIM NASTOPOM UMETNICE

Alenka Pirjevec je več kot štiri desetletja delovala kot vsestranska lutkovna ustvarjalica; s svojim ustvarjanjem je bistveno obogatila slovensko lutkovno krajino. Razstava se osredotoča na njene avtorske projekte oziroma na uprizoritve, za katere je izdelala lutke – od Cankarjevega Pohujšanja do predstave Prva ljubezen v ŠKUC gledališču, ko je zaokrožila svojo lutkovno kariero.

Slovenski gledališki inštitut, slogi@slogi.si,
www.slogi.si

2. oktober, 9.00–13.30

Narodna Galerija, Moderna galerija in
center Ljubljane

KULTURNI DAN V LJUBLJANI

Kulturni dan za predšolske otroke v spremstvu dijakin in dijakov 2. letnika predšolske vzgoje. Obiskali bomo Narodno in moderno galerijo, si ogledali arhitekturne spomenike in izvedli likovno delavnico v centru Ljubljane.

Srednja vzgojiteljska, gimnazija in
umetniška gimnazija Ljubljana,
041 838 228, kristina.bertok@svsgugl.si

LJUBLJANA

2. oktober, 10.00

Slovanska knjižnica, Einspielerjeva ulica 1

VODENI OGLED SLOVANSKE KNJIŽNICE

Na vodenem ogledu si bomo med drugim ogledali najstarejše knjige iz naše zbirke, od življenjepisa Herbarda Turjaškega iz leta 1575 in prve izdaje Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske ter zbirke pridig Janeza Svetokriškega in prvih slovenskih slovnici do zbirke Prešernovih poezij s pesnikovim lastnoročnim posvetilom. Obvezne prijave na slovanska@mkjlj.si do 29. septembra 2025.

Mestna knjižnica Ljubljana,
slovanska@mkjlj.si, www.mkjlj.si

2. oktober, 17.00–18.00

Cukrarna, Poljanski nasip 40

SPREHOD PO CUKRARNI, VODENI OGLED

Vas zanima, kako je nekdanja tovarna sladkorja postala ena arhitekturno najzanimivejših galerij pri nas? Pridružite se vodnemu ogledu Cukrarne z arhitektom Jernejem Šipošem iz biroja Scapelab. Predstavil nam bo ključne arhitekturne rešitve in izzive, ki jih je prinesla prenova objekta z dolgo in zahtevno zgodovino. Prijave na prijava@mgmlj.si ali 01 241 25 06.

Muzej in galerije mesta Ljubljane, Cukrarna,
info@cukrarna.art, cukrarna.art/sl/

2. oktober, 18.00

Knjižnica Šiška, Trg komandanta Staneta 8

ARHEOLOŠKO NAJDIŠČE KOSEZE

Pri cerkvi sv. Marjete v Kosezah so bili v sedemdesetih letih 20. stoletja odkriti srednjeveški skeleti s pridatki ter rimske drobne najdbe, predvsem keramika, datirana v čas od 1. do 4. stoletja. Zadnje raziskave so razkrile, da je v rimskem času nedaleč stran od današnje ceste Za vasjo stala rimska vila z lesenimi gospodarskimi poslopji, bivalno stavbo in tlakovanim dvoriščem ... Najdišče bo predstavila arheologinja Mija Topličanec.

Mestna knjižnica Ljubljana, 01 308 52 00,
siska@mkjlj.si, www.mkjlj.si/knjiznica/
knjiznica-siska; ZVKDS, OE Ljubljana

LJUBLJANA

3. oktober, 17.00–18.00

Vila Zlatica, Cesta 27. aprila 47

IVAN HRIBAR IN LJUBLJANSKO MEŠČANSTVO

Ogled ponuja vpogled v življenje enega najvplivnejših županov Ljubljane, njegov vpliv na razvoj mesta ter zgodbe družine Hribar v času velikih zgodovinskih sprememb. Muzejska zbirka prikazuje razcvet novega meščanskega razreda in bogato kulturno dediščino Ljubljane. Prijave na vila.zlatica@fsk.si. Znižana vstopnina.

Muzej in galerije mesta Ljubljane,
Vila Zlatica, vila.zlatica@fsk.si,
mgml.si/sl/vila-zlatica

5. oktober, 10.00–18.00

Slovenski etnografski muzej, Metelkova ulica 2

DAN ODPRTIH VRAT V SEM

Slovenski etnografski muzej vas vabi na ogled stalnih razstav Človek in čas, Med naravo in kulturo, Plečnikova Lectarija ter občasni razstavi Azija sredi Ljubljane: Življenje Skuškovice zbirke, Maksim Gaspari: Ustvarjene podobe naroda in drugih. Obiščite tudi muzejsko tkalstvo in lončarsko delavnico, muzejsko trgovino ter kavarno SEM.

Slovenski etnografski muzej,
ziva.brecelj@etno-muzej.si,
www.etno-muzej.si/sl

6.–8. oktober, dopoldne, termini po dogovoru (vodstvo z delavnico za vrtčevske in šolske skupine);
11. oktober, 10.00 (vodstvo z delavnico za družine)

Slovenski gledališki inštitut – Gledališki muzej, Mestni trg 17

Z ALENKINIMI LUTKAMI V SVET MARIONET

Občasna razstava iz naših zbirk: Alenka dela lutke predstavlja lutkovni opus gledališke umetnice Alenke Pirjevec, ki se je posvečala zasnovi in izdelavi marionet. Na vodenem ogledu z delavnico bomo izbrana dela avtorice ustvarili v širši kontekst lutkarstva na Slovenskem ter se tudi sami preizkusili v izdelavi in animaciji marionete. Obvezne prijave.

Slovenski gledališki inštitut,
sandra.jenko@slogi.si, www.slogi.si

LJUBLJANA

7. oktober, 16.30–17.30

Mestni muzej Ljubljana, Gosposka ulica 15

PO POTEH RIMSKE EMONE S KUSTOSINJO IN KONSERVATOROKO

Sprehodite se po poteh rimske Emone z dr. Bernardo Županek, kustosinjo za antiko v Mestnem muzeju Ljubljana, in Mijo Topičanec, konservatorsko svetovalko v ZVKDS, OE Ljubljana. Z gledišča spomeniškovarstvene stroke si bomo ogledali nekatera pomembna arheološka najdišča v središču Ljubljane, spoznali razvoj varovanja arheološke dediščine skozi čas ter izzive njenega ohranjanja v urbanem okolju. Prijave na prijava@mgml.si ali 01 241 25 06.

Muzej in galerije mesta Ljubljane,
Arheopark Emona, info@mgml.si,
visitemonas.si

8. oktober, 17.00–18.00

Rimski zid na Mirju

OD EMONE DO PLEČNIKA – VODENI OGLED RIMSKEGA ZIDU V DRUŽBI KUSTOSINJ BERNARDE ŽUPANEK IN ANE POROK

Spoznajte zgodovino Emone, značilnosti antičnega obzidja ter prizadevanja strokovnjakov za njegovo ohranitev. Skupaj bomo spoznali, kako je nastal edinstven arheološki park, ki združuje rimsko dediščino Ljubljane in Plečnikovo vizijo sodobnega mesta. Prijave na prijava@mgml.si ali 01 241 25 06.

Muzej in galerije mesta Ljubljane,
Arheopark Emona in Plečnikova hiša,
info@mgml.si, mgml.si

8. oktober, 17.00–19.00

Arheološki center MGML, Letališka cesta 9a

VPOGLED V ZAKULISJE ARHEOLOGIJ

Spoznajte pot arheoloških najdb od odkritja do mesta na muzejskih razstavah. Vabljeni na ogled Arheološkega centra Muzeja in galerij mesta Ljubljane, med zgodbe preteklosti. Spoznali boste delo arheologov po zaključenih izkopavanjih in druge skrivnosti arheološkega dela ter si ogledali številne zanimive artefakte. Prijave na prijava@mgml.si ali 01 241 25 06.

Muzej in galerije mesta Ljubljane,
Arheološki center MGML,
arheoloskicenter@mgml.si,
mgml.si/sl/arheoloski-center

LJUBLJANA

9. oktober, 16.30–17.30

Mestni muzej Ljubljana, Gosposka ulica 15

JAVNO VODSTVO Z DR. BLAŽEM VURNIKOM PO RAZSTAVI 1495 DNI: LJUBLJANA MED DRUGO SVETOVNO VOJNO

Z razstavo v Mestnem muzeju Ljubljana obeležujemo 80. obletnico konca druge svetovne vojne. Skozi ključne dogodke iz časa okupacije ter zgodbe o strahu, pogumu in odločitvah, ki so oblikovale usodo Ljubljane, vas bo popeljal avtor razstave dr. Blaž Vurnik. Prijave na prijava@mgml.si ali 01 241 25 06.

Muzej in galerije mesta Ljubljane, Mestni muzej Ljubljana, prijava@mgml.si, mgml.si/sl/mestni-muzej/

9. oktober, 18.00

Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova ul. 2

IZ DRUGE ROKE

Nedolgo nazaj je veljalo, da so Ljubljana in druga slovenska mesta nenaklonjena second-hand trgovinam. Ljudje naj bi bili zaradi socialistične preteklosti take nakupe povezovali z revščino. A če pogledamo v preteklost, se izkaže, da trgovanje z rabljenimi oblačili in predmeti ni nov pojav. Predavanje bo orisalo predvsem prva leta po drugi svetovni vojni, ko so nekdanje starinarne nadomeščale t. i. komisijske trgovine.

Mestna knjižnica Ljubljana, www.mklj.si

10. oktober, 10.00

Ljubljana, MGCL Švicarija, Pod turnom 4

36. GRAFIČNI BIENALE LJUBLJANA IN 70 LET BIENALA

Grafični bienale Ljubljana je Ljubljano in slovensko umetnost vseskozi umeščal v globalni kontekst ter sooblikoval mednarodni diskurz na področju grafike in sodobne umetnosti. 36. izdaja nosi naslov Orakelj: O domišljiji in svobodi. Zadnji konec tedna je organizirana enodnevna mednarodna konferenca, na kateri bodo predstavljeni prispevki z vpogledi v dolgoletno zgodovino te razstavne prireditve.

MGCL – Mednarodni grafični likovni center, 36.bienale.si

LJUBLJANA

10.–17. oktober

Osnovna šola Danile Kumar, Gogalova ulica 15

SLEDI PRETEKLOSTI, POTI PRIHODNOSTI

Učenci se bodo posvetili raziskovanju tradicionalne slovenske arhitekture, ki s svojo raznolikostjo in značilnostmi pomembno zaznamuje našo kulturno krajino. Tematika bodo spoznavali prek različnih dejavnosti ter medpredmetnega povezovanja. Svoja spoznanja in vtise bodo z različnimi ustvarjalnimi tehnikami preoblikovali v umetniška dela in jih predstavili na šolski razstavi.

OŠ Danile Kumar, sustarsicu@os-danilekumar.si, sl.os-danilekumar.si

13. oktober, 17.00

zbirno mesto Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova ulica 2

SPREHOD PO PLEČNIKOVIM LJUBLJANAM

Vodeni sprehod z Darjo Pergovnik, konservatorko Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, nas bo vodil od Tromostovja in Kongresnega trga ter naprej po Vegovi ulici do Križank. Jože Plečnik je v prostor vključeval številne stare elemente in z njimi zgradil nove ureditve v odprtem prostoru. Spregovorili bomo tudi o ponovni rabi, saj je bila ta eden od kriterijev, na podlagi katerih so bila Plečnikova dela uvrščena na UNESCOV seznam kulturne dediščine. Prijave do 12.10. na prireditiv@mklj.si.

Mestna knjižnica Ljubljana, prireditiv@mklj.si, www.mklj.si/knjiznica/, knjiznica-otona-zupancica.si; ZVKDS, OE Ljubljana

14. oktober, 18.00

Slovanska knjižnica, Einspielerjeva ulica 1

NA CESTI

Z gostom Jožetom Trpinom bomo spregovorili o cestnem utripu prestolnice v petdesetih in šestdesetih letih 20. stoletja, o tipih takratnih vozil, prometnih navadah Ljubljančanov, gradnji pomembnih podvozov itd. Predstavili bomo tudi Trpinovo obsežno knjigo o avtobusih in trolejbusih, ki je nastajala več kot desetletje.

Mestna knjižnica Ljubljana, 01 308 56 07, erika.marolt@mklj.si, www.mklj.si

LJUBLJANA in Medvode, BELO

2-4. oktober, 16.00

Muzej za arhitekturo in oblikovanje (MAO),
domačija Pr' Lenart, Belo 1

FESTIVAL RAZPOKA

Prihaja prvi slovenski festival prenove in trajnostnega bivanja: Razpoka! Organizira ga stičišče Kajža. Festival bo v treh dneh na dveh prizoriščih ponudil številne primere dobrih praks prenove, razmisleke o ohranjanju in posodabljanju, okrogle mize, zanimive debate, druženje in povezovanje. Vabljeni vsi lastniki starih hiš, arhitekti, konservatorji, gradbeniki, zgodovinarji in drugi ljubitelji prenove.

Kajža – stičišče za prenavo in trajnostno bivanje, info@kajza.si

Medvode, BELO

25. september, 16.00

domačija Pr' Lenart, Belo 1

KAVČNIKOVA DOMAČIJA – ŽIVLJENJE NA ROBU

Kavčnikova domačija je v letu 2023 praznovala trideset let v vlogi muzeja na prostem. Kot predhodnica hiš s črno kuhinjo ima zaradi ohranitve dimničnega prostora, vidnega razvoja kasnejših dozidav in obnov skozi stoletja ter zgodb njenih prebivalcev posebno mesto med drugimi ohranjenimi tovrstnimi domačijami. Njen pomen ima evropske razsežnosti, saj je najjužnejši ohranjeni primerek dimnice v evropskem alpskem prostoru. Plakarna premična razstava bo prilagojena novi postavitvi.

Mojca Sfiligoj, sfiligojmojca@gmail.com;
Muzej Velenje, Slovensko konservatorsko društvo

MEDVODE

30. september–4. oktober,
10.00

Belo, Ljubljana, Žirovnica

DEDIŠČINSKI TRIPTIH

Trodelni sklop dogodkov, ki pod okriljem različnih organizatorjev predstavljajo izžive pri upravljanju kulturne dediščine na podeželju, procese vključevanja javnosti v kvaliteto prenovo kulturne dediščine in uvide v to prenavo. Posamezni dogodki so zasnovani kot samostojne celote, npr. kot festival, predstavitev in mreženje ter okrogla miza ob 20. obletnici Okvirne konvencije Sveta Evrope o vrednosti kulturne dediščine za družbo.

Domačija Pr' Lenart,
sfiligojmojca@gmail.com; Kajža, stičišče
za prenavo in trajnostno bivanje; Zavod za
turizem in kulturo Žirovnica

Medvode, ZAVRH

4. oktober, 18.00

rojstna hiša Jakoba Aljaža, Zavrh pod
Šmarno goro 2

GALERIJA ODPRTIH VRAT, RAZSTAVA GOMAZENJA

Umetnica Mateja Kavčič bo s projektom Neki drugi svet ustvarila subtilen zemljevid krajev s šašem – močvirsko travo, nabrano na medvoških mokriščih. Instalacijo bo na otvoritvi pospremila Nina Šardi / JUNEshELEN z intuitivnim vokaliziranjem. Galerija je odprta vse leto – vabljeni, da vstopite v prostor tišine, narave in premišljenega ustvarjanja.

Zavod CCC, kultura@zavodsotocje.si, www.zavod-ccc.org; Javni zavod
za šport, turizem, kulturo, mladino in
socialnovarstvene storitve Sotočje

ŠMARTNO PRI LITJI

8. oktober, 12.30

Osnovna šola Šmartno, Šmartno pri Litiji

FOTO POTEPO PO ŠMARTNEM

Učenci bodo na terenu raziskovali stavbno dediščino našega kraja, podrobneje bodo spoznali zgodovinsko pomembne stavbe v naši občini. O njih bodo povprašali svoje starše in stare starše, informacije bodo iskali tudi v knjigah. Stavbe bodo fotografirali in nato pripravili razstavo, ki si jo bodo ogledali vsi učenci naše šole.

OŠ Šmartno, Šmartno pri Litiji,
katja.strmljan@os-smartnolitija.si

VELIKE LAŠČE

25. september, 19.00

Levstikov dom, Stritarjeva cesta 1

LEVSTIKOV VEČER: VELIKE LAŠČE IN FRAN LEVSTIK

Velike Lašče in Fran Levstik sta neločljivo povezana. V domačem kraju so Frana Levstika vedno spoštovali, že leta 1889, le dve leti po njegovi smrti, so mu postavili spomenik. Po njem sta poimenovana tudi kulturni dom in knjižnica. Ob Levstikovem rojstnem dnevu bosta knjižnica in Javni zavod Trubarjevi kraji pripravila poseben spominski večer.

Javni zavod Trubarjevi kraji,
info@trubarjevi-kraji.si

VODICE

6. oktober, 18.00

Knjižnica Vodice, Škofjeloška cesta 7

VICUS – RIMSKA NASELBINA V VODICAH

Na območju Občine Vodice je evidentiranih 15 arheoloških najdišč. Veliko novih podatkov so dale raziskave na trasi plinovoda ter na območju gradnje občinskega centra in župniškega doma v Vodicah. Na teh območjih so bili odkriti ostanki rimske vile in rimske ceste ter rimskodobne naselbine vaškega značaja s pečmi za predelavo železove rude ... Arheološka najdišča bo predstavila arheologinja Mija Topličanec.

Mestna knjižnica Ljubljana, 01 308 52 30,
vodice@mkjlj.si; ZVKDS, OE Ljubljana

VRHNIKA

14. oktober–9. november,
18.00–20.00

Cankarjev dom Vrhnika, Tržaška cesta 25

SKOZI ZIDOVE: POGLEDI MLADIH NA ARHITEKTURNO DEDIŠČINO

Razstava bo prikazovala izdelke učencev, v katerih bodo raziskovali arhitekturno dediščino Vrhnike. S temo Zidovi naše preteklosti, temelj naše prihodnosti bodo učenci likovno interpretirali stavbe in njihove zgodbe ter razmišljali o pomenu ohranjanja kulturne dediščine. Razstavo bo spremljal kulturni program, ki ga bodo pripravili učenci pod mentorstvom učitelja.

OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika,
david.pirnat@guest.arnes.si

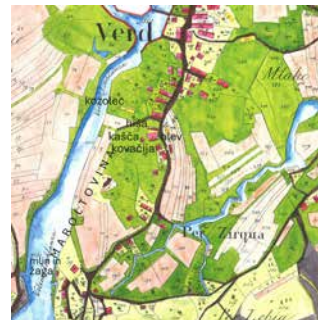
VRHNIKA

14. oktober–9. november, 18.00

Cankarjev dom Vrhnika, Tržaška cesta 25

RAZSTAVA PREDLOGOV UREDITVE BREŽINE LJUBLJANICE PRI MAROLTUVINI V VERDU

O sijaju idilične Maroltove domačije v Verdu pričajo le še njene upodobitve na slikah, redke fotografije, zapisi in spomini posameznikov. Študentje krajinske arhitekture na Biotehniški fakulteti v Ljubljani pod mentorstvom prof. dr. Ane Kučan so pripravili predloge ureditve brežine Ljubljaničnice, ki so jo potomci pravnikarja in umetnostnega zgodovinarja Marijana Marolta podarili KS Verd. Zgodovino domačije je raziskala Nataša Oblak Japelj iz Cankarjeve knjižnice Vrhnika.

Cankarjeva knjižnica Vrhnika,
nataša.oblak.japelj@ckv.si

CIRKULANE

27. september, 18.00

grad Borl, Dolane 1

ZGODBA ORMOŠKE GROFICE IRME WURMBRAND-STUPPACH

Zadnja zasebna lastnica ormoškega gradu in grajske posesti je bila grofica Irma Wurmbrand-Georgievits, roj. Pongratz. Po koncu druge svetovne vojne ji je nova jugoslovanska oblast premoženje odvzela, iz gradu sta se z možem morala odseliti v stanovanje, v katerem sta živila do smrti. Ana Kaučič bo podrobneje predstavila njeno življenjsko zgodbo.

Javni zavod Belana Cirkulane, 031 466 006, info@visitborl.si, www.visitborl.si; Društvo za oživitve gradu Borl in Zgodovinsko društvo Ormož

3. oktober, 18.00

grad Borl, Dolane 1

PREDSTAVITEV REVITALIZACIJE GRADU BORL MED LETOMA 2020 IN 2021

Delna obnova gradu iz evropskih kohezijskih sredstev je prinesla obnovljene reprezentativno viteško dvorano, zunanje dvorišče, prostor, namenjen kavarni, in razstavo zDravo. Med arheološkimi izkopavanji leta 2019 so odkrili ostaline prazgodovinske poselitve in ostanke prvotnega grajskega objekta. Predstavitve bosta vodila dr. Andrej Magdič in Alenka Zupan iz ZVKDS, OE Maribor.

Javni zavod Belana Cirkulane, 031 466 006, info@visitborl.si, www.visitborl.si; Društvo za oživitve gradu Borl in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Maribor

11. oktober, 10.00

grad Borl, Dolane 1

ADINA GRAJSKA REŽIJA, GLEDALIŠKA PREDSTAVA ZA OTROKE IN DRUŽINE

Drugorojena hči grofa Gundakerja in Wilhelmine Wurmbrand-Stuppach je bila Marija Adalberta (Ada), rojena na gradu Borl 2. avgusta 1873. Leta 1901 se je poročila z baronom Maxom Kubeckom in po očetovi smrti podedovala grad Borl, na katerem si je ustvarila dom in družino. Iz ohranjenih Adalbertinih dnevnikov izvemo, da se je navduševala nad gledališčem in da je na gradu pripravila in režirala več predstav, pri katerih so sodelovali člani družine in prijatelji.

Javni zavod Belana Cirkulane, 031 466 006, info@visitborl.si, www.visitborl.si; Društvo za oživitve gradu Borl in Dramska skupina OŠ Cirkulane Zavrch

Hoče - Slivnica, HOČE

4. oktober, 10.00–11.30

nadžupnija sv. Jurij - Hoče, Hočka cesta 2

ZGODOVINA NAS POVEZUJE

V Občini Hoče - Slivnica je v cerkvi sv. Jurija v Hočah ena izmed največjih znamenitosti - kriptna iz 10. stoletja. Leži pod prezbitერიem in pod južno kapelo ter deloma pod cerkveno ladjo. Pot bo obiskovalce popeljala do te posebne znamenitosti in nato še v cerkev, kjer bodo lahko prisluhnili koncertu učencev Konzervatorija za glasbo in balet Maribor.

Društvo za Združene narode za Slovenijo; urska.plibersek@unaslovenia.org; TD Reka-Pohorje, Nadžupnija sv. Jurija - Hoče (Lojze Petrič); Konzervatorij za glasbo in balet Maribor

Hoče - Slivnica, ZGORNJE HOČE

30. september, 17.00–18.00

Avto-moto društvo Pohorje, Zgornje Hoče 25a

SPOZNAJMO ČEBELJI VOSEK

Čebelji vosek je eden od številnih darov narave. Znan je po svoji čudoviti rumeni barvi in prijetnem medenem vonju, njegova uporaba pa sega daleč v zgodovino. Najbolj se nam v spomin vtisne vonj po svečah. Na delavnici bomo vlivali sveče, čebelji vosek pa bomo uporabili tudi nekoliko drugače, izdelali si bomo balzam. Prijava na urska.plibersek@unaslovenia.org.

Društvo za Združene narode za Slovenijo; urska.plibersek@unaslovenia.org; TD Reka-Pohorje; AMD Pohorje

8. oktober, 16.30–17.30

Avto-moto društvo Pohorje, Zgornje Hoče 25a

ČEBELICE NAŠE PRIJATELJICE

Čebelarstvo ima v slovenskem prostoru dolgo in bogato tradicijo, je temelj, na katerem gradimo našo prihodnost. Otroke želimo ozavestiti o pomenu čebel za našo prihodnost ter jim predstaviti tudi zanimiv in preprost izdelek iz čebeljega voska.

Društvo za Združene narode za Slovenijo; urska.plibersek@unaslovenia.org; TD Reka-Pohorje; AMD Pohorje

LENART

24. september, 16.00–17.30

Knjižnica Lenart, Nikova ulica 9

KO OTROK ZID NA PAPIR POSTAVI!

Otroci in starši se bodo ob 16. uri zbrali pred Knjižnico Lenart in se skupaj peš odpravili do bližnje Galerije Krajnc, kjer bodo pod mentorstvom umetnika Konrada Krajncja slikali mesto Lenart. Dogodek bo Knjižnica Lenart izvedla v okviru pravičijih sred.

Knjižnica Lenart, aleksandra.papez@knjiznica-lenart.si, www.knjiznica-lenart.si; Galerija K. Krajnc Lenart

MAKOLE

6-10. oktober, 7.30–8.00

Osnovna šola Anice Černejeve Makole, Makole 24

LEGENDE O MAKOLAH V NOVI PREOBLEKI

V šolski knjižnici bomo prebirali legende o Makolah, ki so jih zbrale članice študijskega krožka. Legende so zapisane v digitalni obliki in radi bi jih pretvorili v knjižni zapis. Pri tem bomo dodali še ilustracije in razmišljanje, kako legende vplivajo na nas in na današnji čas.

OŠ Anice Černejeve Makole, klara.toplak@os-makole.si

MARIBOR

27. september–11. oktober, 8.00–15.00

Osnovna šola montessori Maribor, Vrbska cesta 30

VEČ KOT LE ZIDovi

Učenci bodo spoznavali bogastvo arhitekture mesta Maribor in bodo ob pomoči gostov, učiteljev in literature aktivno raziskovali zgodovino izbranih zgradb v Mariboru. Spoznavali bodo nekdani pomen teh zgradb za mesto in njihovo trenutno vlogo za sam kraj. Ob pomoči odraslih se bodo seznanili s posameznimi zgodovinskimi dejstvi in si izbrane zgradbe ogledali.

OŠ montessori Maribor, martina.dvornik@gmail.com

MARIBOR

29. september–11. oktober, po dogovoru

Vetrinjski dvor, Vetrinjska ulica 30

SPRETNE ROKE – DELAVNICE Z ROKODELCI ZA ŠOLSKE SKUPINE

Rokodelske spretnosti postajajo vse bolj pomembne tako z vidika prenosa kulturne dediščine kot tudi z vidika razvoja večšin posameznika. Zato vabimo šolske skupine, da si vzamete čas in se udeležite 90-minutne delavnice z izbranimi rokodelci z nazivom Spretno roke, v okviru rokodelskih panog: steklo in stekleni mozaik; les in leseni izdelki; kaligrafija in papir; tekstil – polstetje, šivanje, tkanje; glina in lončarstvo.

Zavod VIP MARS Maribor, hana.repse@gmail.com, www.festivalrokodelcev.si/spretno-roke/; Mestna občina Maribor

2. oktober, 17.00

Knjižnica Pobrežje, Puhova ulica 1

KAKO JE BILO, KO ŠE NI BILO ...

O tem, kakšen je bil vsakdan, ko še ni bilo elektrike, štedilnikov, pralnih strojev, telefonov, nam bosta pripovedovala etnologinja in bibliotekarka Jerneja Ferlež ter zgodovinar Uroš Dokl. Starejši se bodo lahko spominjali predhodnikov današnjih modernih naprav, mlajši in otroci pa se bodo čudili, kako so ljudje v tistem času sploh lahko preživeli.

Mariborska knjižnica, mateja.ogrizek@mb.sik.si; Založba Aristej

2.–18. oktober, 17.00

trafika ob Mestnem parku

TRAFIKA – MALA HIŠKA VELIKIH DOGODKOV

Pravijo, da velikost ni pomembna, pa tudi, da velike stvari prihajajo v majhnih paketih. Oboje še kako velja za komaj 7,70 m² veliko oziroma majhno hiško na robu mariborskega Mestnega parka. Skladno z evropsko in slovensko temo DEKD se bomo letošnjo jesen posvetili prav naši trafiki. S pomočjo strokovnjakov smo se lotili raziskovanja ter dognanja predstavili na razstavi.

Društvo zgodovinskih trafik, drustvo.trafika@gmail.com

MARIBOR

4. oktober, 10.00

Muzej narodne osvoboditve Maribor, Ulica heroja Tomšiča 5

VOĐSTVO PO RAZSTAVI IN DELAVNICA ZA OTROKE

Strokovno vodenje po muzejski razstavi Vila ob parku bo razkrilo zgodbo same hiše skozi čas. Po ogledu razstave bo sledila delavnica za otroke Izdelovanje magnetkov. Svojo kreativnost bodo otroci preizkušali z okrasitvijo majhnih spominčkov v obliki muzejske hiše.

Muzej narodne osvoboditve Maribor, silva.volf@mnom.si, www.mnom.si

4. oktober, 14.00–17.00

nasproti Preradovičeve ulice 13 in na Železniški postaji Maribor Studenci

PARNO/ZRAČNE PIŠČALKE

V našem društvu izdelujemo parno/zračno piščal za modelno lokomotivo. V ta namen nam je v dobrih osmih mesecih raziskovanja uspelo pripraviti brošuro, v kateri je natančno, z matematičnimi enačbami opisano, kako narediti parno/zračno piščal, da bi oddala točno določeno noto. Piščal bo mogoče preizkusiti.

Krilato kolo, društvo za promocijo parne vleke, krilatokolo@gmail.com, krilatokolo.com

8. oktober, 16.00

Muzej narodne osvoboditve Maribor, Ulica heroja Tomšiča 5

MUZEJSKI »TRIS« – STROKOVNO VODENJE IN SPREHOD

Povezali bomo nepremično kulturno dediščino in obiskali muzejski »tris« – Muzej narodne osvoboditve Maribor, Fotografski muzej Maribor in Trafiko (Muzej za enega). Na treh točkah bomo izvedeli več o samih zgradbah, v katerih so danes ti trije muzeji, in seveda pokukali v njihovo notranjost.

Muzej narodne osvoboditve Maribor, silva.volf@mnom.si, www.mnom.si; Fotografski muzej Maribor; Trafika-muzej za enega

MARIBOR

10. oktober, 10.00

Srednja prometna šola Maribor, Preradovičeva ulica 33

PRIPOVEDKE STARIH ZGRADB

Letošnja tema nas bo popeljala v raziskovanje arhitekture zgodovinskih zgradb in njihovega pomena skozi čas. Zgradbe pripovedujejo svoje zgodbe, raziskovali bomo legende, mite in pripovedke, ki se nanašajo nanje. V okviru šolskega dela bomo pripravili tudi tematski sprehod po arhitekturni dediščini mesta Maribor. Rezultate dela bomo strnili na otvoritvi razstave v šolski knjižnici.

Prometna šola Maribor, Srednja prometna šola, klavdija.zivko-pal@prometna.net, www.prometna.net

10. oktober, 11.00

Pokrajinski muzej Maribor, Grajska ulica 2

MALI SIMPOZIJ: MEŠČANI V 19. STOLETJU

Učenci druge in tretje triade so s pomočjo stalne razstave Obrazi meščanstva in občasne razstave Mariborski slikar Eduard Lind spoznavali značilnosti življenja meščanov v 19. stoletju. V referatih, ki jih bodo predstavili na javni prireditvi, bodo predstavili zanimive osebnosti tega obdobja.

Pokrajinski muzej Maribor, pedagogika-muzej@museum-mb.si, museum-mb.si

Ormož, PODGORCI

7. oktober, 9.30–12.00

Vrtec Podgorci, Podgorci 81a

KORAKI V PRETEKLOST – OBISK STARE CIMPRANE HIŠE

Odpravili se bomo na pohod k stari cimprani hiši iz leta 1894. Otroci in obiskovalci bodo spoznali njeno zgodovino ter gradbene materiale in tehnike. Pred hišo bodo potekale ustvarjalne delavnice.

OŠ Velika Nedelja, VIE vrtec Podgorci, andreja.znidaric@guest.arnes.si, viepodgorci.splet.arnes.si

PTUJ

27. september, 10.00–11.00

Parkirišče Zadržni trg

RIMSKA DEDIŠČINA V MESTNEM JEDRU PTUJA

Sprehod po mestnem jedru Ptuja z nekoliko drugačno noto. Ogleдали si bomo lokacije rimskodobnih ostankov, ki so danes del mestnega jedra. Tako nove prezentacije (kopije) kot vgrajne originalnih rimskih spomenikov v preteklosti dajejo staremu mestnemu jedru zanimiv pečat. Raziskali bomo vsem prepoznavne lokacije (Orfejev spomenik) in tudi skrite koticke z zanimivimi zgodbami.

ZVKDS, OE Maribor, rok.ratej@zvkd.si

2. oktober, 10.00

Ptujski grad, Na gradu 1

ZA ZIDOVI GOSPODOV PTUJSKIH

Dijaki bodo spoznavali in raziskovali dediščino gospodov Ptujskih – srednjeveških vitezov, graditeljev in mecenov, ki med plemiškimi rodbinami visokega in poznega srednjega veka na ozemlju današnje Slovenije zasedajo izredno pomembno vlogo. V njihovo zapuščino spada tudi ptujski grad, z gradnjo dominikanskega in minoritskega samostana in romarske cerkve na Ptujski gori pa so gospodje Ptujski pomembno vplivali na razvoj Ptuja in okolice.

Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož,
ptujski.grad@pmpo.si, www.pmpo.si;
Gimnazija Ptuj

PTUJ

7. oktober, 8.20–12.00

Osnovna šola Ljudski vrt Ptuj

IZ SKRINJE NAŠIH BABIC

Učenci bodo spoznavali različne zvrsti kulturne dediščine v šolskem okolju. Povezovali se bomo z družini in posamezniki iz naše občine. V šoli bomo organizirali različne ustvarjalne delavnice, kot so spoznavanje starih obriti, ljudskih običajev, tradicionalnih pesmi in plesov ter ustvarjanje z naravnimi materiali, kot so volna, les in glina. Otroci bodo z igro in praktičnim delom razvijali spoštovanje do kulturne zapuščine.

OŠ Ljudski vrt Ptuj,
sasa.kozel@os-ljudskivrtptuj.si

7. oktober, 18.00

Ptujski grad, Na gradu 1

VLOGA ANTIČNE PETOVINE V LETU ŠTIRIH CESARJEV

Starodavni zidovi niso zgolj materialni ostanki nekdanjih civilizacij, ampak tudi simboli spomeniki pomembnih dogajanj, ki so zaznamovala naš prostor. Eno od teh se je odvijalo v t. i. letu štirih cesarjev, ki se v 1. stoletju ni le dotaknilo Petovione, ampak jo je za kratek čas postavilo v samo središče cesarstva. O tem bo predaval Rok Ribič, magistrski študent starejše zgodovine.

Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož,
ptujski.grad@pmpo.si, www.pmpo.si

Slovenska Bistrica, POHORJE

8. in 9. oktober, 9.00–12.00

Interpretacijski center v Planinskem domu pri Treh Kraljih

Z IGRO SPOZNAVAM TRI POHORSKE KRALJE: KAMEN, VODO IN GOZD

Na igriv način bomo spoznavali kamen, vodo in gozd ter številne rastlinske in živalske vrste, ki so našle dom na Pohorju. Gozdne in geo igrarije nas bodo navdušile za sprehod po pestri geološki in gozdni dediščini. Med kamninami in stoletnimi gozdovi oživijo številne pohorske bajke, ki čakajo na radovedne obiskovalke in obiskovalce.

Regijski park Pohorje, Zavod RS za varstvo narave, OE Maribor,
andreja.senegacnik@zrsvn.si, www.parkpohorje.org; OŠ Pohorskega odreda Slovenska Bistrica in RIC Slovenska Bistrica

Starše, MARJETA NA DRAVSKEM POLJU

29. september–3. oktober,
8.20–12.00

Podružnična šola Marjeta, Marjeta 3

ZGODBE ZIDOV MARJETE NA DRAVSKEM POLJU – PRETEKLOST, KI GRADI NAŠO PRIHODNOST

Učenci bodo raziskovali stavbno dediščino kot temelj prostora, v katerem živimo. Spoznali bodo lokalne stavbe, stare obrti in odgovornost za skupni prostor. Pripravili bomo učno pot, delavnico starih obrti, fotografski natečaj in ustvarjalno delavnico, na kateri bodo učenci izrazili svoj pogled na sobivanje dediščine in sodobnosti.

OŠ Starše, POŠ Marjeta,
klavdija.kocjan@gmail.com

STARŠE

27. september–11. oktober,
8.00–14.00

Osnovna šola Starše, Starše 5

STOJI UČILNA ZIDANA

Tema letošnjih DEKD nas je spodbudila, da z učenci raziščemo zgodovino šolske zgradbe Osnovne šole Starše od njenega nastanka v letu 1877 pa vse do danes. Za njenimi zidovi so številne generacije otrok pridobivale temeljno znanje, ki jim je tlakovalo pot v lepšo prihodnost. Učenci bodo ob koncu projekta v prostorih šole pripravili razstavo, na kateri bodo predstavili zbrane podatke in slikovno gradivo.

OŠ Starše, leonida.babic@guest.arnes.si

GORNJA RADGONA

2. in 3. oktober, 9.00

muzej Špital, Maistrov trg 1

ZIDOVI GOVORIJO, ROKE USTVARJAJO

Z učenci OŠ Gornja Radgona in OŠ dr. Antona Trstenjaka Negova bomo raziskovali arhitekturne posebnosti Špitala, edinstvene stavbe v severovzhodni Sloveniji. Na vodenem ogledu in ustvarjalni delavnici bomo odkrivali zgodbe, ki jih pripovedujejo zidovi Špitala, na koncu pa bomo svojo ustvarjalnost izrazili še z izdelavo makete te stavbe.

Zavod za kulturo, turizem in promocijo Gornja Radgona, 02 564 88 85,
spital@kultprotur.si, visitradgona.si/
kultura-prizorisca/muzej-spital; OŠ Gornja Radgona; OŠ dr. Antona Trstenjaka Negova

10. oktober, 8.20–13.00

Radgonski grad, muzej Špital in Museum im alten Zeughaus, Bad Radkersburg

OBUIJAMO ZGODBE NAŠEGA MESTA

Učenci 8. razredov OŠ Gornja Radgona in dijaki gimnazije Borg Bad Radkersburg bodo na kulturnem dnevu raziskovali zgodovino obeh mest ob reki Muri. Ogled mestnega jedra in muzeja v Bad Radkersburgu ter Aleje velikih in Špitala v Gornji Radgoni bo popestrilo druženje ob grajski malici na radgonskem gradu. Dogodek bodo učenci in dijaki zaključili z delavnicami o povezanosti arhitekture in prostora, v katerem živijo.

OŠ Gornja Radgona,
katarina.kikec-bokan@gros-radgona.si

Gornja Radgona, NEGOVA

7. oktober, 9.00

Osnovna šola dr. Antona Trstenjaka Negova, Negova 20

DEDIŠČINA IZ GLOBIN

Izviri mineralne in termalne vode ter mofete so posebnosti narave, ki že stoletja oblikujejo življenje ljudi na območju Občine Gornja Radgona. Na terenski delavnici bodo udeleženci skozi oči geologa odkrivali, kako nastajajo ti pojavi, z biologom spoznavali življenje, ki uspeva v teh okoljih, in z etnologom poslušali zgodbe o tem, kako so ljudje nekoč uporabljali te vode.

Zavod RS za varstvo narave, OE Maribor – projekt deProfundis, mojca.bedjanic@zrsrvn.si; OŠ dr. Antona Trstenjaka Negova; Janja Sivec; Društvo za ZN za Slovenijo

Gornja Radgona, **NEGOVA**

7. oktober, 8.15–12.35

Osnovna šola dr. Antona Trstenjaka
Negova, Negova 20

PRAVLJICNE POTI DEDIŠČINE

Učenci bodo spoznali pripoved o zmaju Kaču, ki je še posebej zanimiva, če jo ujamemo v prav posebno zgibano knjižico. Po izdelavi knjižnih zgibank bodo učenci raziskovali še grad Negova.

Društvo za Združene narode za Slovenijo;
OŠ dr. Antona Trstenjaka Negova; Krajinski
park Goričko

7. oktober, 8.15–12.35

Osnovna šola dr. Antona Trstenjaka
Negova, Negova 20

IGRIVI ARHITEKTI

Učenci bodo spoznavali različne tematike, povezane z arhitekturo – gradbene materiale (npr. les), oblikovanje in pionirje slovenske arhitekture. Za konec se bodo podali še na pot raziskovanja trajnostne arhitekture.

OŠ dr. Antona Trstenjaka Negova, urska.
plibersek@os-negova.si

GRAD

27. september, 10.00–12.00

Doživljajski park Vulkanija

PRAVLJICNA POT V PRETEKLOST

Na pohodu za družine bomo spoznavali zadnje delo arhitekta Plečnika v cerkvi pri Gradu, arhitekturo gradu Grad, skrivnostne grajske prostore in vulkanski zid geološkega muzeja. Ogledali si bomo, kako so sezidali grad, kje je živel zmaj Kač, kaj se skriva v zidovih geološkega muzeja ter kako so uporabljali vulkanski kamen. Na koncu poti bomo s pomočjo virtualnega peskovnika izdelali vulkan.

Zavod za turizem in kulturo Občine Grad,
02 553 10 00, info@vulkanija.si,
www.vulkanija.si

GRAD

28. september, 14.00

Doživljajski park Vulkanija

ŽIVLJENJE V MLINU

Na trgu Vulkanije bomo spoznali vulkanski zid in kako so nekoč zidali z vulkanskim kamnom. Nato se bomo z vlakom odpeljali do Pütarovega mlina. Tam bomo spoznali arhitekturo trinadstropnega mlina, delo v mlinu in oljarni ter mlinarsko življenje. Ogledu in mlinarski malici bo sledila vožnja z vlakom nazaj do Vulkanije. Na poti bomo videli kužno znamenje in poslušali legendo o Belem križu.

Zavod za turizem in kulturo Občine Grad,
02 553 10 00, info@vulkanija.si,
www.vulkanija.si

4. oktober, 10.00–17.00

grad Grad

GORIČKI DEN

Prireditve je namenjena ponudnikom izdelkov in pridelkov domače obrti in dejavnosti ter kulinariki Goriškega. Sejemske in kulinarične ponudbo bodo spremljali kulturni program z goriškimi plesi, pesmimi in skeči, predstava za otroke, rokodelske delavnice, lokostrelstvo, streljanje s fraco in sprehod z zeliščarjem.

Javni zavod Krajinski park Goričko,
vodniki@goricko.info, grad-goricko.si;
Goričko društvo za lepše vütro

KUZMA

1. oktober, 8.00–13.00

Osnovna šola Kuzma, Kuzma 20

POMURJE, KJER ARHITEKTURA ŠEPETA SVOJE ZGODBE

Odpravili se bomo na pustolovščino po Pomurju, kjer bomo raziskovali bogato arhitekturo ter kulturno in naravno dediščino. Obiskali bomo gradove, cerkve in druge spomenike, ki pričajo o zgodovini regije. Uživali bomo v naravnih parkih, rekreativnih poteh in tišini narave. Izlet bo nepozabna priložnost za spoznavanje slovenskih lepot in tradicije.

OŠ šola Kuzma,
brigitabarbaric@guest.arnes.si,
bojana.skodnik@guest.arnes.si

LJUTOMER

14. september, 14.00–19.00

Hipodrom Ljutomer, Cesta I. Slovenskega tabora 16

150 LET KASAŠKEGA KLUBA LJUTOMER

Kasaški klub Ljutomer svojo dejavnost predstavlja z muzejsko zbirko, v kateri je zbranih 6426 spisovnih enot, 3039 fotografij in 141 muzejskih predmetov. Prekija je pomembno območje reje konj na Stajerskem vse od časa avstro-ogrske monarhije naprej. Konji so bili v takratnem času namenjeni kmetovanju, prevoznitstvu in vojski. Rejci v Prekiji so imeli cilj vzrediti hitrega in vzdržljivega konja. Da bi to dokazali, so se pomerili na dirkah. Ob visokem jubileju bo državno prvenstvo za triletne slovenske kasače.

Kasaški klub Ljutomer, 041 744 778,
kasaskiklub.ljutomer@iol.net

Moravske Toplice, BOGOJINA

10. oktober, 14.00

zbor pri cerkvi Gospodovega vnebohoda

PLEČNIKOVI DUHOVNI PROSTORI, RAZISKOVALNI POHOD TERRAPONIKA

Z raziskovalnim pohodom se pridružujemo praznovanju stoletnice gradnje cerkve Gospodovega vnebohoda arhitekta Jožeta Plečnika v Bogojini. Mladi raziskovalci bodo na delu evropske kulturne poti svetega Martina s fotografijami in videoposnetki zabeležili svoja spoznanja in jih predstavili z videoprojeksijo.

Panon galerija vin, joze.gutman@gmail.com,
info@moravske-toplice.com,
<https://www.visitmoravsketoplice.com>

11. oktober, 18.00

kulturna dvorana

VSÍ SMO DELO TVOJÍH ROK

Slavnostna akademija ob 100. obletnici gradnje Plečnikove cerkve v Bogojini. V Bogojini letos s kulturno-duhovnimi dogodki pričenejajo niz obležij ob stoletnici začetka gradnje župnijske cerkve Gospodovega vnebohoda, vrhunec pa bo praznovanje v letu 2027.

Župnija Bogojina in KUD Bogojina, 031 871 469, jurej047@gmail.com,
www.visitmoravsketoplice.com

MORAVSKE TOPLICE

25. september, 16.00

TIC Moravske Toplice

KULTURA NA TIRIH – Z VLAKCEM DO UMETNOSTI IN DEDIŠČINE

Vabimo vas, da se z nami podate na nepozabno potovanje po kulturnem utripu Prekmurja – sproščeno, a bogato z vsebinami. Vožnja z vlakcem, vodeni ogled Lončarske vasi in Plečnikove cerkve po znižani ceni. Prijava na info@moravske-toplice.com

TIC Moravske Toplice, 040 829 870,
www.visitmoravsketoplice.com

7–11. oktober, 8.00–17.00

Fokovci 32

OPEKA, LES IN SPOMIN: OŽIVLJANJE IZGUBLJENE ARHITEKTURE

Učenci in učitelji bodo raziskovali značilnosti prekmurske podeželske in sakralne arhitekture, ugotavljali minljivost posameznih delov gospodarskih poslopij ter razmišljali o oživljanju in ohranjanju teh poslopij v skladu s sodobnimi trendi. Učenci se bodo seznanili z načinom izdelovanja opek iz gline, z načini uporabe lesa in slame v gradbeništvu ter z različnimi poklici s področja gradbeništva.

OŠ Fokovci, suzana.deutsch@os-fokovci.si,
www.os-fokovci.si; TIC Moravske Toplice;
Ekološka kmetija Vidov brejg

MURSKA SOBOTA

**30. september–3. oktober, po
dogovoru**

Pomurski muzej Murska Sobota, Trubarjev drevored 4

BIVALIŠČA SKOZI ČAS, MUZEJSKA UČNA URA

Učenci bodo na nazoren način spoznali, kako so se bivališča spreminjala skozi čas. Ogledali si bodo rekonstrukcijo dela prazgodovinske hiše, vstopili v srednjeveško zemljanko in doživeli bivališče Slovanov. V baročnem salonu bodo spoznali bivanjsko kulturo na gradovih in v dvorcih, nazadnje pa si bodo ogledali dnevno sobo iz šestdesetih let 20. stoletja.

Pomurski muzej Murska Sobota,
mateja.huber@pomurski-muzej.si,
www.pomurski-muzej.si

MURSKA SOBOTA

8.–11. oktober, 8.00–13.00

Osnovna šola IV Murska Sobota,
Trstenjakova ulica 71

ŽIVLJENJE NEKOČ

Z učenci bomo spoznavali življenje naših prednikov. Ogledali si bomo značilno prekmursko hišo, v muzeju bomo s pomočjo literature raziskovali in spoznali različna bivališča ter predmete, ki so jih uporabljali naši predniki. V šoli bomo pripravili razstavo predmetov, ki jih bomo na šli doma in ki so jih uporabljali naši predniki.

OŠ IV Murska Sobota,
valerija.kranjec1@guest.arnes.si; PIŠK
Murska Sobota; Pokrajinski muzej Murska
Sobota; Gimnazija Murska Sobota

11. oktober, 10.00

Pomurski muzej Murska Sobota, Trubarjev
drevored 4

ZGODBA O POSLIKAVI IZ GRAJSKEGA SALONA, DRUŽINSKA DELAVNICA

V murskosoboškem gradu je ohranjen baročni salon, ki ga odlikuje zanimiva stropna poslikava. Na njej so v družbi prikupnih putov na nebu upodobljeni bogovi iz antične mitologije. Na ustvarjalni delavnici si bomo najprej ogledali poslikavo in njen pomen, nato pa bomo izdelali dioramo, v katero bomo umestili motive iz stropne poslikave. Z malo domišljije bodo naši motivi in njihove zgodbe zaživele.

Pomurski muzej Murska Sobota,
mateja.huber@pomurski-muzej.si,
www.pomurski-muzej.si

Murska Sobota, ŠALOVCI

3. oktober, 9.00–13.00

Socialna kmetija Korenika

KORENIKA – KJER PRETEKLOST SREČA PRIHODNOST

Z avtobusom se bomo z otroki vrtca Romano in uporabniki VDC MS odpeljali proti Šalovcem. Tam stojita dve znameniti kmetiji iz avstro-ogrskega časa. Na socialni kmetiji Korenika, ki zaposluje invalide in osebe iz drugih ranljivih družbenih skupin, se ukvarjajo z ekološko pridelavo različnih rastlin.

Pokrajinska in študijska knjižnica Murska
Sobota, metkapravljica@gmail.com; Vrtec
MS, VDC MS

PUCONCI

27. september–11. oktober

Puconci 178

RAZSTAVA ZIDOV PRIPOVEDUJEJO

Otroci bodo s pomočjo strokovnih delavk in posameznikov lokalne skupnosti raziskovali stavbo kulturno dediščino v neposredni bližini posameznih enot vrtca. Seznanili se bodo z zgodbami, ki so se dogajale za zidovi, srečali posameznike, ki zgodbe zapisujejo, ter na ta način spoznali bogastvo kulturne dediščine v svojem okolju.

Vrtec pri OŠ Puconci,
katja.susnik@ospuconci.si

SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI

5. oktober, 9.00–12.00

zbiri mesto ploščad pred Kulturnim in
upravnim središčem Sveti Jurij ob Ščavnici,
Videm 14

SPOZNAVANJE KULTURNE DEDIŠČINE NA OBMOČJU OBČINE SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI

Na pohodu pod vodstvom arheologa ZVKDS dr. Andreja Magdiča ter poznavalcev ljudskega izročila Svetega Jurija ob Ščavnici, Katje Peršak Hajdinjak in Franca Čuša, bomo spoznavali in odkrivali kulturno dediščino kraja.

Kulturno društvo Sveti Jurij ob Ščavnici,
franc.cus@gfml.si; ZVKDS, OE Maribor

Brežice, BIZELJSKO

3. oktober, 13.00–16.00

pred združnim domom na Bizeljskem

ZADRUŽNI DOM NA BIZELJSKEM

Združni dom na Bizeljskem je bil zgrajen po letu 1948, ko so načrtovali gradnjo 523 združnih domov in jih zares zgradili več kot 300. Združni domovi so pomemben del življenja skupnosti na slovenskem podeželju. Osrednji lok portala in stebrni nadstrešek ob stavbi združnega doma na Bizeljskem sta delo Plečnikove šole. Ustvarjalno delavnico, kako obeležiti detajle dediščinskih stavb v besedi, risbi in fotografiji, bomo organizirali za učence OŠ Bizeljsko.

TD Bizeljsko, Vesna Kunej; OŠ Bizeljsko, Katja Mihelin; Pronima, Kristina Bevc, Lea Babič; Kozjanski park

Brežice, CERKLJE OB KRKI

9. oktober, 7.30–12.30

Osnovna šola Cerklje ob Krki, Cerklje ob Krki 3

MOSTOVI, KI NAS POVEZUJEJO

Pripravili bomo dan dejavnosti. V goste bomo povabili tudi otroke vrtca in krajanje. Udeleženci bodo lahko sodelovali v delavnicah na temo lesenih mostov na reki Krki vse od kosterjanjeviškega Tercijalskega mostu, katerega zasnovano je naredil Plečnik, do zadnjega lesenega mostu na Borštu. Most je arhitekturna in kulturna dediščina ter temelj za povezovanje bregov reke Krke, pa tudi za medgeneracijsko sodelovanje.

OŠ Cerklje ob Krki, patricija.haler@cerkljeobkrki.si, sola.cerkljeobkrki.si

BREŽICE

27. september, 19.00

Posavski muzej Brežice, Cesta prvih borcev 1, grajsko dvorišče

KONCERT DVE GODBI, DVE ZGODBI

Med zidovi, ki so stoletja varovali spomine, zgodbe in umetnost naših prednikov, pripravljamo koncert ob obeležitvi 175-letnice delovanja Pihalnega orkestra Kapele in 105-letnice Gasilskega pihalnega orkestra Loče pri Dobovi. Izjemni godbi, ki s svojo dolgoletno predanostjo živo povezuje ta preteklost in prihodnost, sta vpisani v Register nesnovne kulturne dediščine RS.

Posavski muzej Brežice, 07 466 05 17, bostjan.kolar@pmb.si, www.pmb.si

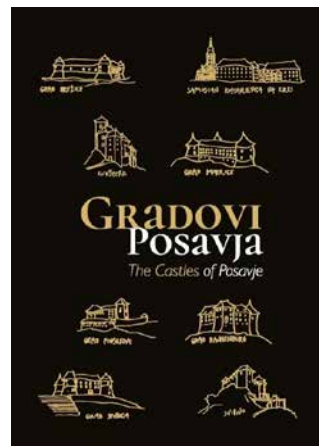
BREŽICE

30. september, 10.00

Posavski muzej Brežice, Cesta prvih borcev 1, Viteška dvorana

PREDSTAVITEV MREŽE GRADOVI POSAVJA

Predstavljeno bo delovanje mreže s poudarkom na povezovanju kulturnih ustanov in oblikovanju celovite ponudbe kulturnega turizma. Grajsko arhitekturo predstavljamo kot živo pričo preteklosti, ki postaja s sodobnimi pristopi temelj trajnostnega razvoja. Gradovi niso več le simboli zgodovine, temveč prostor sodelovanja, ustvarjalnosti in skupnostnega povezovanja – trdni zidovi, na katerih gradimo prihodnost Posavja in čezmejneja območja.

Posavski muzej Brežice, 07 466 05 17, bostjan.kolar@pmb.si, www.pmb.si

BREŽICE

4. oktober 9.00–12.00

Posavski muzej Brežice, Cesta prvih borcev 1, grajsko dvorišče

SEJEM ROKODELSKIH ZNANJ IN VEŠČIN TER BAROČNI DAN

Sejem bomo v sodelovanju z Dvorom Trakoščan (Hrvaška) obogatili z baročnim dnevom, osrednjim dogodkom projekta EU4Crafts. Poudarek bo na ohranjanju in prenosu znanj in veščin, ki so nevidni, a trdni temelji naše skupne prihodnosti. Rokodelstvo, baročna umetnost in skupni spomin utrjujejo kulturno identiteto, grad pa bo simbolno stičišče preteklosti in novih vezi sodelovanja, ustvarjalnosti in trajnostnega razvoja.

Posavski muzej Brežice, 07 466 05 17, bostjan.kolar@pmb.si, www.pmb.si

5. oktober, 17.00

Posavski muzej Brežice, Cesta prvih borcev 1, Specialna knjižnica

PRVA NEDELJA V MUZEJU: ČETRTI KLASIČNI VEČER Z ROBERTOM ŠUPETOM IN GOSTI

Dogodek ob svetovnem dnevu učiteljev posvečamo prijatelju in donatorju muzeja ter profesorju na Gimnaziji Novo mesto Robertu Šupetu, ki bo skupaj z gosti z branjem izbranih del na glas obiskovalcem približal bogastvo klasične književnosti. Literarne mojstrovine nas spominjajo, da so prav zgodbe, misli in vrednote, vtkane v klasično književnost, trdni temelji naše kulturne identitete in prihodnosti.

Posavski muzej Brežice, 07 466 05 17, bostjan.kolar@pmb.si, www.pmb.si

KOSTANJEVICA NA KRKI

4. oktober, 9.00

Galerija Božidar Jakac – Muzej moderne in sodobne umetnosti

POHOD PO ZGODBAH KRAJINE

Sprehodili se bomo po krožni poti cistercijanov, se ustavili na izbranih točkah in prisluhnili zgodbam tisočletij, ki so oblikovale to krajino. Pot cistercijanov je del več kot 6300 kilometrov dolge mednarodne pohodniške poti projekta Cisterscape, ki povezuje samostanske pokrajine šestih evropskih držav in je nosilka znaka evropska dediščina.

Galerija Božidar Jakac – Muzej moderne in sodobne umetnosti, Kostanjevica na Krki, info@galerija-bj.si, www.galerija-bj.si

Krško, BRESTANICA

8. oktober, 17.00

grad Rajhenburg, Cesta izgnancev 3

PREPLETANJA

Na medgeneracijski delavnici bomo govorili o pomenu samooskrbnosti in uporabi naravnih materialov za vsakodnevno uporabo v preteklosti in v sodobnem času. Izkušene upokojenke bodo dragocene veščine pletenja košar delile z mlajšimi generacijami. Z ustvarjalnim delom bomo ohranjali znanje naših prednikov in spletali vezi med generacijami.

KD Krško, enota Grad Rajhenburg, info@gradrajhenburg.si, www.gradrajhenburg.si; KD Svoboda Brestanica, rokodelska sekcija

10. oktober, 9.00

Trg Brestanica

PO POTI TRAPISTOV

Menihi trapisti so leta 1881 poleg gradu Rajhenburg in zemljišč v okolici kupili več posesti. Kljub preprostemu načinu življenja so v Posavju pustili močno sled, saj so s številnimi gospodarskimi dejavnostmi prinesli velik napredek. O njihovih dejavnostih pričajo številne stavbe, na katere bosta opozorila avtor poti Anton Zakšek in kustosinja dr. Helena Rožman. Pot je dolga 12 km, potrebujete pohodniško opremo in malico iz nahrbtnika.

KD Krško, enota Grad Rajhenburg, info@gradrajhenburg.si, www.gradrajhenburg.si; Anton Zakšek

NOVO SPLETNO UČNO GRADIVO ZA OSNOVNE IN SREDNJE ŠOLE, GIMNAZIJE TER VSE, KI IZOBRAŽUJETE O DEDIŠČINI.

ZGODBE PRETEKLOSTI - TEMELJ NAŠE PRIHODNOSTI

www.dekd.zvkds.si/sl/gradiva

Zasnova: kratak opis dediščine - didaktični del z nalogami, igrami in predlogi za ustvarjanje - zbirke uporabnih povezav.

Veliko zadovoljstva pri brskanju in uporabi gradiva!

CERKNICA

**2.-9. oktober, 18.00
ponedeljek-petek 17.00-20.00**

Galerija Krpan

**NIT PRETEKLOSTI, BARVE
PRIHODNOSTI: KOZOLCI IN PORTALI V
OBJEKTIVU IN NA PAPIRJU**

Stavbarstvo na Notranjskem ima bogato tradicijo. Danes, ko se soočamo z izzivi sodobnega časa, je pomembno, da se zavedamo svoje dediščine, da spoštujemo delo naših prednikov in da ohranjamo njihovo znanje za prihodnje generacije. Likovno-fotografska razstava opušenih kozolcev in portalov vrat starih stavb na Notranjskem.

Društvo upokojencev Cerknica, sabina.ilersic@guest.arnes.si, drustva.posrcumlad.si/cerknica; KUD Pa-leta; Društvo notranjskih kulturnikov Krpan in fotograf Tine Šubic

Cerknica, DOLENJE JEZERO

**28. september in 5. oktober,
11.00-13.00**

Dolenje Jezero 1e

**PRISLUHNI ZGODBI O LESENEM ČOLNU
- NOTRANJSKI DREVAK**

Dogodek se osredotoča na promocijo edinstvene kulturne dediščine kraškega polja s presihajočim Cerkniškim jezerom in drevaka. Enota kulturne dediščine je vpisana v nacionalni register nesnovne dediščine - izdelovanje drevakov.

Zavod za ohranjanje naravne in kulturne dediščine, Jezerski hram, 041 561 870, jezerski.hram@siol.net, www.jezerski-hram.si

ILIRSKA BISTRICA

30. september, 16.00

zbirno mesto Osnovna šola Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica, Župančičeva ulica 7

VODA V NAŠI BLIŽINI SKOZI ČAS IN PROSTOR

Kaj vse izpričuje povezavo ljudi z vodo in vodnimi potmi? O tem bomo razmišljali na sprehodu ob rekah in potokih z vmesnimi točkami in vpogledom v preteklost pomena vode za lokalno prebivalstvo. Prijava na anja.frank@os-dk.si do 24. septembra 2025.

OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica,
o-dkilbistr.po@guest.arnes.si,
www.os-dk.si

**30. september in 11. oktober,
16.00–19.00**

Osnovna šola Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica, Župančičeva ulica 7

VODNA INFRASTRUKTURA IN PRESKRBOVANJE Z VODO V PRETEKLOSTI, RAZSTAVA

Z učenci bomo brskali po arhivih in iskali informacije na terenu – zanimalo nas bo, kako so se ljudje včasih oskrbeli z vodo, kam so ponjo hodili, kako so jo prenašali, kako so gradili vodovode in pred temi vodnjake, ali jim je vode kdaj primanjkovalo ... Ugotovili bomo, kako so vodo uporabljali v vsakodnevem življenju (pranje perila, skrb za higieno in napajanje živine) in kako se je vse to spremenilo v sodobnem načinu življenja. Učenci bodo tudi ustvarjali v različnih tehnikah z motivi vode in bistriške infrastrukture.

OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica,
o-dkilbistr.po@guest.arnes.si, www.os-dk.si

ILIRSKA BISTRICA

7. oktober, 18.00

cerkev sv. Helene, Prem

USTVARJANJE TONETA KRALJA NA ILIRSKOBISTRIŠKEM

Tone Kralj je leta 1921 poslikal prvo cerkev na Primorskem. Po drugi svetovni vojni ga je ustvarjalna pot ponovno ponesla na Ilirskobistriško. Predavatelji bodo predstavili pregled umetnikovega ustvarjanja na Ilirskobistriškem in izzive, ki jih prinaša ohranjanje njegovih poslikav. Gostje bodo ilirskobistriški župnik Stanko Fajdiga, Aneja Rože Kravanja (Občina Ilirska Bistrica), Urška Godina in Minka Osojnik (ZVKD, OE Nova Gorica).

Občina Ilirska Bistrica,
aneja.roze.kravanja@ilirska-bistrica.si,
www.ilirska-bistrica.si;
Župnija Ilirska Bistrica

Ilirska Bistrica, JELŠANE

29. september, 8.00–13.00

Osnovna šola Jelšane, Jelšane 82

IZ VRELCA SPOMINA – VODA V ŽIVLJENJU JELŠAN NEKOČ

Učenci bodo v okviru kulturnega dne raziskovali, kako so se prebivalci Jelšan v preteklosti oskrbovali z vodo. Starejše krajanke bodo intervjuvali in skupaj z njimi obiskali lokacije nekdanje vodne infrastrukture – štirne, vodnjake in perišča. Namen dogodka je ohranjanje spomina na dragocena znanja in življenjske prakse, povezane z vodo.

OŠ Jelšane,
anja.valentic-stembergar@guest.arnes.si,
www.os-jelsane.si

Ilirska Bistrica, KNEŽAK

15.–19. september, 8.00–13.00

Osnovna šola Toneta Tomšiča Knežak, Knežak 147a

RAZISKOVANJE PRESKRBE Z VODO V PRETEKLOSTI NA BEUMU KAMNU

Vsi učenci naše šole bodo v vaseh Knežak, Bač, Koritnice in Sembije raziskovali preskrbo z vodo v preteklosti. V raziskovanje bodo vključili svoje prednike in sokrajane in se z njimi pogovarjali o tem, kako so v preteklosti zagotavljali pitno vodo na domu in za živino, kako in kje so prali perilo ter kako sta potekali gradnja vodne infrastrukture in skrb zanjo. Intervjuje bodo posneli, poleg tega pa bodo tudi likovno in tehniško ustvarjali.

OŠ Toneta Tomšiča Knežak,
martina.batista@os-knezak.si;
tanja.blazek@os-knezak.si,
www.os-knezak.si

Ilirska Bistrica, KUTEŽEVO

7. oktober, 8.00–12.30

Osnovna šola Podgora Kutežev, Kutežev 2f

VODA NEKOČ, RAZSTAVA

V šoli bomo pripravili razstavo, na kateri bodo predstavljeni rezultati šolskega projekta Voda nekoč. Projekt se osredotoča na raziskovanje in dokumentiranje načinov preskrbe z vodo na območju Kočanje v preteklosti. Spoznati želimo, kakšen pomen so imeli izviri, studenci, vodnjaki, korita, pipe ... v vsakdanjem življenju vaščanov in kakšnega imajo danes.

OŠ Podgora Kutežev,
alenka.suban@guest.arnes.si,
www.os-kutezevo.si

Ilirska Bistrica, OSTROŽNO BRDO

4. oktober, 17.00–19.00

Krajevna skupnost Ostrožno Brdo 50

ZGODBE ŠKARP IN ZIDOV

Na Ostrožnem Brdu v Brkinih bomo namenili pozornost številnim škarpam in zidovom v vasi in okolici. Pregledali in dokumentirali bomo škarpe ob hišah, zidove v vasi in na polju, obokane vhode na dvorišča, obokane zbiralnike vode in drugo. Stare škarpe in zidove bomo povezali z zgodbami, ki še živijo med vaščani – o nastanku, gradnji in uporabi posameznih objektov. Na zaključnem dogodku bomo predstavili nova spoznanja, zgodbe in slikovno gradivo.

KS Ostrožno Brdo,
leatrebectomazic@gmail.com

Ilirska Bistrica, PODGRAD

8. oktober, 17.00

Osnovna šola Rudolfa Ukoviča Podgrad

KO ŠE NI BILO VODOVODA: PRESKRBA Z VODO V PRETEKLOSTI

Predstavili bomo raziskavo o oskrbovanju vasi Podgrad, Podbeže, Sabonje, Račice, Starod in Hrušica z vodo nekoč. Zanimali nas bodo načini zbiranja in uporabe vode pred vzpostavitvijo sodobnih vodovodov. Raziskali bomo različne vire, kot so studenci, kali, vodnjaki ipd., ter njihovo vlogo v vsakdanjem življenju. Pomagali nam bodo pogovori s starejšimi prebivalci, ki se še spominjajo, kako je bila voda nekoč dragocena.

OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad,
tea.articek@os-podgrad.si,
www.os-podgrad.si

Ilirska Bistrica, PREGARJE

10. september, 8.00–12.20

Osnovna šola Rudija Mahniča - Brkinca,
Pregarje 18

OSKRBA S PITNO VODO V BRKINIH

V šoli bomo raziskovali preskrbo z vodo v Pregarjah v Brkinih, saj je bila ta v preteklosti precej drugačna od današnje. Eden od virov za oskrbo s pitno vodo v Brkinih so bili tudi kali. Ohranili so se do danes, nimajo pa več enake funkcije. Pomembno so prispevali tudi k pašni živinoreji, saj so služili kot napajališča za govedo. Ob njih so se ljudje tudi družili.

OŠ Rudija Mahniča - Brkinca,
mateja.maljevac@guest.arnes.si,
www.os-pregarje.si

Ilirska Bistrica, PREM

4. oktober, 17.00

grad Prem, Prem 39

ODPRTJE RAZSTAVE PREMSKI RAZGLEDI

V pomladnih dneh so članice in člani Likovnega društva Franceta Pavlovca ustvarjali na Premu in v razpokah grajskih zidov ujeli dih preteklosti. Nastala je barvita zbirka del, ki jo zdaj z veseljem predstavljajo širši javnosti. Pridružite se nam na odprtju razstave in poklepetajte z ustvarjalci.

Pokrajinski muzej Koper, enota Ilirska Bistrica, 051 674 352; JSKD Ilirska Bistrica; Likovno društvo Franceta Pavlovca

4. oktober, 14.30–16.30

grad Prem, Prem 39

LIKOVNA DELAVNICA OPAZOVANJE SKRITE NARAVE

Delavnica bo sestavljena iz dveh sklopov: izdelave skice in slike po opazovanju narave. V tehniki akrila bomo gradili nanose skozi različne plasti rastlinja. Raziskovali bomo atmosfero in s pomočjo globinskih ključev ustvarili barvno perspektivo v slogu impresionizma. Delavnico vodi Karmen Bajec, akademska slikarka, magistrica umetnosti.

Pokrajinski muzej Koper, enota Ilirska Bistrica, 051 674 352

POSTOJNA

**29. september–4. oktober,
9.00–19.00**

PRETEKLOST OBLIKUJE NAŠO PRIHODNOST

Umetnostna zgodovinarica Polona Škodič nas bo vodila na ekskurziji po Postojni. Osredotočali se bomo na nekatere stavbe v mestu, spoznavali njihovo zgodovino in prvotna imena ter čemu so služile v preteklosti in zakaj se uporabljajo v današnjem času. Ustavili se bomo ob spominskih ploščah na pročeljih stavb ter spoznavali življenje in delo pomembnih krajanov, ugotavljali, kakšen zgodovinski in kulturni pečat so pustili naši lokalni skupnosti.

Klub upokoencev v vzgoji in izobraževanju
občin Postojna in Pivka,
edvarda.sajovic@gmail.com

CELJE

27. september, 10.00–17.00

Pečovnik 44

SOBOTNICA V SPOMINSKI HIŠI ALME M. KARLIN S PRESENEČENJEM

Alma M. Karlin je ena največjih svetovnih popotnic vseh časov. Vrata njene spominke hiše so odprta vsako soboto od maja do oktobra. Med drugim si je mogoče ogledati razstavo Samotno potovanje Alme M. Karlin. Ob zaključku sobotnic v letu 2025 dobrodošli na druženju z avtentičnimi predmeti, zgodbami, okusi popotniške malice po Almino in presenečenjem.

Zavod Celeia Celje; maja.azman@celje.si,
www.visitcelje.eu

27. september, 9.00–10.00

Muzej novejšje zgodovine Celje, Prešernova ulica 17

KONEC VOJNE, ŽIVEL MIR! CELJE 1945, JAVNO VODSTVO PO OBČASNI RAZSTAVI

Leto 1945 je ena najpomembnejših prelomnic tako svetovne kot slovenske zgodovine, ki še 80 let kasneje odzvanja v naši kolektivni zavesti in vzbuja paletu najrazličnejših čustev in občutkov, od ponosa in hvaležnosti do bolečine in travm. Zmaga nad nacifašizmom je zahtevala ogromno žrtev in trpljenja, ubranila slovenstvo, utrdila in dvignila narodno (samo)zavest ter večini prebivalstva prinesla olajšanje, mir in svobodo.

MNZC, jozica.trateski@mnzc.si,
www.muzej-nz-ce.si

1. oktober, 16.00–17.00

Muzej novejšje zgodovine Celje, Prešernova ulica 17

SVET HERMANOVH PRIJATELJEV – IZDELOVANJE DRUŽABNE IGRE, HERMANOVA DRUŽINSKA USTVARJALNICA

Navezujoč se na vsebino občasne razstave v Otroškem muzeju Hermanov brlog, bodo otroci samostojno ali ob sodelovanju s starši izdelali družabno igro. Ta bo povezovala otroke in starše tudi doma in ob igranju in zabavi poskrbela za kvalitetno preživljanje skupnega prostega časa.

MNZC, jozica.trateski@mnzc.si,
www.muzej-nz-ce.si

CELJE

4. oktober, 9.00–10.00

Fotohiša Pelikan, Prešernova ulica 5 (MNZC)

FOTOHIŠA PELIKAN, JAVNO VODSTVO

Spoznajte zgodovino in razvoj fotografske dediščine od konca 19. stoletja do konca 20. stoletja v zgodbah treh generacij fotografov, pa tudi meščansko bivalno kulturo prve polovice 20. stoletja v povsem avtentičnem okolju. Obvezne prijave na: info@mnzc.si

MNZC, jozica.trateski@mnzc.si,
www.muzej-nz-ce.si

7. oktober, 16.00–17.00

Muzej novejšje zgodovine Celje, Prešernova ulica 17

SVET HERMANOVH PRIJATELJEV, JAVNO VODSTVO

Interaktivna razstava v Otroškem muzeju Hermanov brlog ponuja vpogled v svet raznoliškega svetovnega prebivalstva, družin in domov ter posameznikov. Smo res tako različni? Kaj nas povezuje in osrečuje? Skupaj bomo spoznali deset pomembnih človeških vrednot. Katera se pa tebi zdi najpomembnejša? Pisana in igriva razstava, ki vabi k raziskovanju in igranju.

MNZC, jozica.trateski@mnzc.si,
www.muzej-nz-ce.si

8. oktober, 8.00–12.40

Osnovna šola Franca Kranjca, Hrašovčeva ulica 1

MOJE MESTO SKRIVNOSTI ŠEPETA

Ali zares poznamo vse skrivnosti, zgodbe in legende našega kraja? Prav zagotovo ne poznamo čisto vseh, zato z učenci vsako leto skupaj odkrivamo zanimivosti o preteklosti našega mesta. Pouk se iz šolskih klopi preseli na ulice celjskega mestnega jedra in na ta način učenci v družbi različnih strokovnjakov aktivno spoznavajo kulturno dediščino domačega kraja. Učenci so nad zgodbami o življenju nekoč vsako leto znova navdušeni.

OŠ Frana Kranjca Celje,
klavdija.krbavac@gmail.com

ROGATEC

1. oktober, 10.00

Dvorec Strmol Rogatec, Pot k ribniku 3

LJUDSKE IGRE IN IGRAČE SO NAŠI MEDGENERACIJSKI ZIDAKI

Skupaj z najmlajšimi in najstarejšimi bomo »zidali« medgeneracijske zidake z ljudskimi igrami in igračkami ter ob tej priložnosti tudi odprli gostujočo razstavo Muzeja Staro selo Kumrovec z naslovom Ljudske igre in igrače.

Zavod za kulturo, turizem in razvoj Rogatec, nives.brezovnik@rogatec.si, www.rogatec.si; OŠ in vrtec Rogatec; Dom upokoencev Rogatec; Muzej Staro selo Kumrovec

SLOVENSKE KONJICE

22. september, 7.00–14.00

Gimnazija Slovenske Konjice,
Tattenbachova ulica 2a

XR PUSTOLOVŠČINA

Dijaki in drugi udeleženci bodo s pomočjo sodobne informacijske XR tehnologije ustvarili tematsko pot, ki bo vezana na kulturno in naravno dediščino Slovenskih Konjic.

Gimnazija Slovenske Konjice,
aleksandra.boldin@guest.arnes.si

SLOVENSKE KONJICE

23. september, 7.10–8.45

Gimnazija Slovenske Konjice,
Tattenbachova ulica 2a

V DUHU TRADICIJE

Dijaki in drugi udeleženci bodo v literarni delavnici ustvarjali literarna besedila in pisali z gosjim peresom. Spoznavali bodo tradicionalno znanje, ki združuje izvirne človekove misli in spretnosti. Ob zaključku projekta bodo v avli šole pripravili razstavo izdelkov.

Gimnazija Slovenske Konjice,
aleksandra.boldin@guest.arnes.si

SLOVENSKE KONJICE

24. september, 7.10–8.45

Gimnazija Slovenske Konjice,
Tattenbachova ulica 2a

ZIDOVNI NAŠE PRETEKLOSTI SO TEMELJ NAŠE PRIHODNOSTI

Dijaki in drugi udeleženci bodo v fotografski delavnici izdelovali kolaž fotografij korniškega Starega trga, ki bodo prikazovale kontrast med preteklostjo, sedanjostjo in prihodnostjo. Ob zaključku projekta bodo v avli šole pripravili fotografsko razstavo.

Gimnazija Slovenske Konjice,
aleksandra.boldin@guest.arnes.si

SLOVENSKE KONJICE

24. september, 12.00–13.00

Gimnazija Slovenske Konjice,
Tattenbachova ulica 2a

ADELMINA TEMATSKA POT

Dijaki in drugi udeleženci bodo na tematski poti spoznavali življenje, delovanje in delo Adelme von Vay, roj. grofica Wurmbrand - Stuppach (1840–1925), velike humanitarke, zdravilke, jasnovidke, spiritalistke, svetovljanke, (medialne) pisateljice iz Slovenskih Konjic. S QR kodo bodo s pomočjo umetne inteligence spoznali tudi virtualno Adelmo.

Gimnazija Slovenske Konjice,
aleksandra.boldin@guest.arnes.si;
Zgodovinsko društvo Konjice

SLOVENSKE KONJICE

25. september, 11.00

Gimnazija Slovenske Konjice,
Tattenbachova ulica 2a

ZAKLJUČNA PRIREDITEV DEKD NA GIMNAZIJI SLOVENSKE KONJICE

DEKD 2025 bomo na Gimnaziji Slovenske Konjice sklenili s kulturno prireditvijo in z razstavo izdelkov dijakov.

Gimnazija Slovenske Konjice,
aleksandra.boldin@guest.arnes.si

Slovenske Konjice, ŠPITALIČ

10. oktober, 16.00–17.00, odprtje

11. oktober–11. november (tor.–ned. 10.00–16.00)

Žička kartuzija, Špitalič pri Slovenskih Konjicah 9

21. FESTIVAL LEPOPISJA

Lepa pisava je že od nekdaj merilo kulture vsakega posameznika, zato smo leta 2005 prvič organizirali festival, ki želi osnovnošolce v času računalništva in sodobnih tehnologij spodbuditi k oblikovanju lastnorodno lepo napisanega izdelka z osebno noto in sporočilno vrednostjo. Festival bo tokrat posvečen praznovanju 860-letnice prihoda kartuzijanov v dolino svetega Janeza Krstnika. K sodelovanju bomo povabili osnovne šole iz vse Slovenije in prvič tudi iz zamejstva.

TIC Slovenske Konjice,
tjasa.kangler@tickonjice.si

ŠENTJUR

2. oktober, 19.00

Ipavčev kulturni center Šentjur, Ulica Dušana Kvedra 46

SKRIVNOSTNA ŽENSKA Z RIFNIKA

Predavanje arheologinje in višje kustosije Pokrajinskega muzeja Celje dr. Maje Bausovac. Na Rifniku so več kot 50 let potekale arheološke raziskave, med katerimi so odkrili ostanke prazgodovinske in poznoantične naselbine. Tako so med drugim poleti leta 1976 v veži velike zgodnjekrščanske cerkve odkrili s pokrovom zapечатeno pravokotno kamnito skrinjo (sarkofag). V njej sta bila dva skeleta, na podlagi položaja kosti pa je bilo ugotovljeno, da je bil mlajši moški položen v sarkofag naknadno ...

Knjižnica Šentjur, 03 746 37 40,
knjiznicasen@sen.sik.si

ŠENTJUR

9. oktober, 10.00

Ipavčeva hiša, Ulica skladateljev Ipavcev 27

ZNAMENITE HIŠE IN PRENOVA GRAJENEGA OKOLJA – PRIMER IPAVČEVE HIŠE

Pridružite se nam na delavnici s prof. dr. Živo Deu, ki si prizadeva za ohranitev identitete naših naselij in je avtorica knjige Arhitektura domov znanih Slovencev, v kateri je obravnavana tudi Ipavčeva hiša. Predstavila bo varstvo dediščine in estetično grajenega okolja. Sledi skupni ogled prenove Ipavčeve hiše.

RA Kozjansko – Ljudska univerza Šentjur,
03 747 16 70, alenka.testaniere@lusentjur.si,
www.lusentjur.si

ŠMARJE PRI JELŠAH

5. oktober, 14.00: strokovno vodstvo; 2. in 3. oktober, 15.00–19.00: tiskarska delavnica

Jelšingrad in Tinsko

ODTISI PRETEKLOSTI, POTEZE PRIHODNOSTI

Pod strokovnim vodstvom Matije Plevnika in Andreje Mihelčič Koželj boste spoznali obnovitvena dela na dvorcu Jelšingrad in pomen tega kulturnega spomenika. Sledila bo grafična delavnica pod vodstvom Janke Orača, na kateri boste s tehniko suhe igle ustvarili unikatne grafične odtise, navdihnene z arhitekturo in zgodbo Jelšingrada. Za grafično delavnico so obvezne prijave na oi.smarje.pri.jelsah@jskd.si.

JSKD, OI Šmarje pri Jelšah, 041 808 536,
marija.ribic@jskd.si; www.jskd.si/kulturna-
mreza/celje/smarje-pri-jelsah/predstavitev.
htm; ZVKDS, OE Celje

ŠMARTNO OB PAKI

5. oktober, 9.00

Mladinski center Šmartno ob Paki,
Šmartno ob Paki 13

PO POTEH KULTURNE IN NARAVNE DEDIŠČINE

Udeležence bomo popeljali po 7 km dolgi, za hojo nezahtevni krožni Poti kulturne in naravne dediščine Šmartnega ob Paki. Ogledali si bomo različne sakralne in kulturne objekte, ki so prepleteni s preteklostjo in sedanostjo. Na poti se bomo okrepčali s kulinaričnimi dobrotami.

MC Šmartno ob Paki, 064 167 940,
pisarna@mcsop.si,
www.mcsmartnoobpaki.si; Turistično
društvo Šmartno ob Paki

ŠOŠTANJ

1.-4. oktober, 9.00–15.00

dvorec Gutenbuchel, Ravne 18a

TEMELJI SPOMINA, GRADNIKI PRIHODNOSTI: V DIALOGU S STAVBNO DEDIŠČINO

Na dvorcu Gutenbuchel pripravljamo poseben sklop dogodkov, saj letos mineva deset let od odprtja dvorca za javnost prav v okviru DEKD. Ta simbolni mejnik želimo zaznamovati s poudarkom na stavbni dediščini, rokodelstvu in ustvarjalnosti mladih. Na dvorcu Gutenbuchel pripravljamo delavnico dokumentiranja stavbne dediščine, kamnoseško delavnico, razstavo mladih ustvarjalcev, ocvetličenje kamnoseških del in strokovna predavanja o stavbni dediščini.

Srednja gradbena, geodetska,
okoljevarstvena šola in strokovna
gimnazija Ljubljana,
mateja.kumer@srgg.si, FB Dvorec
Gutenbuchel; Zavod za kulturo Dvorec G,
Občina Šoštanj

1. oktober, 17.00

Muzej usnarjstva na Slovenskem,
Primorska cesta 6h

SO PAČ GROZNI ČASI, V KATERIH ŽIVIMO – VODSTVO PO RAZSTAVI IN DELAVNICA

Razstava temelji na korespondenci (pisma in razglednice) prisilno mobiliziranega Slovenca iz Šaleške doline v nemški vojski, Stanislava Hriberška (letnik 1920) iz okolice Šoštanja z domačimi. Dogodek bo ponudil vodstvo po razstavi z avtorjem dr. Miranom Aplincem in vodeno delavnico pisanja pisem iz fronte.

Muzej Velenje

ŠTORE

11. oktober, 8.30–13.30

Osnovna šola Štore, Ulica Cvetke Jerin 5

ORIENTACIJA PO DOMAČEM KRAJU

Učenci bodo spoznavali naravno in kulturno dediščino domačega kraja. S pomočjo raziskovalnih nalog in ustvarjalnih delavnic bodo spoznali spomenike v svoji okolici. Aktivnosti bodo potekale na več različnih lokacijah na prostem in bodo spodbujale izkustveno učenje udeležencev.

OŠ Štore, urska.babuder@os-store.si,
os.store.si

TABOR

30. september, 8.30–13.00

Osnovna šola Vransko - Tabor, Vransko 23

STAVBNA DEDIŠČINA V TABORU

Občina Tabor leži na robu Spodnje Savinjske doline in ima pomembno zgodovinsko in arhitekturno vrednost. V kraju in okoliških vaseh (npr. Kapla, Loke, Črni Vrh) najdemo značilne podeželske domačije iz 18. in 19. stoletja. Zgrajene so iz kamna in lesa, s strmimi dvokapnimi strehami. Ohranjene so tudi gospodarske stavbe: hlevi, kašče, kozolci (npr. toplarji). Po vasi in ob poteh stojijo manjše kapelice in križi. Otroci bodo raziskovali obnovo teh stavb.

OŠ Vransko - Tabor,
os.vransko@guest.arnes.si,
www.os-vransko.si

VELENJE

25. september, 18.00

Velenjski grad, Ljubljanska cesta 54

PREDAVANJE ROKA POLESA: ROVNA ZAKLONIŠČA POD VELENJSKIM GRADOM

Na predavanju iz cikla ob 755. obletnici velenjskega gradu bo predaval arhitekt in raziskovalec kulturne dediščine. Med letoma 1954 in 1965 so v griču pod velenjskim gradom načrtovali več zaklonišč: za od 600 do 2200 ljudi. Zaklonišče naj bi uporabili tudi kot del »jame« Muzeja slovenskih premogovnikov, zunanji in notranji grajski vodnjak pa bi služila kot jaška za zračenje, vodna rezervoarja – ali še za kaj več.

Muzej Velenje, ona.gams@muzej-velenje.si;
Šaleško muzejsko in zgodovinsko društvo

5. oktober, 15.00

Grilova domačija, Lipce 29

JESEN NA GRILOVI DOMAČIJI

Na tradicionalni prireditvi se bodo tokrat posvetili spravi pridelkov in pripravi na zimo, se pošalili in zavrteli ob dobri glasbi. V ospredju bo koruza, ki so jo letos pridelali na muzejski njivi. Dogodek pripravljajo muzejski sodelavci v sodelovanju z društvi, ki vse leto skrbijo za dogajanje na Grilovi domačiji.

Muzej Velenje, ona.gams@muzej-velenje.si

9. oktober, 18.00

Gasilski dom Škale, Škale 85b

POTOPLJENI SPOMINI: ŠKALE, PROJEKCIJA DOKUMENTARNEGA FILMA

Dokumentarni film avtorice Pine Špegel, kustosinje Muzeja usnjarstva na Slovenskem, pripoveduje zgodbo vasi stare Škale, ki se je zaradi intenzivnega izkopavanja premoga začela pogrezati. V petdesetih letih 20. stoletja se je ugreznilo središče vasi s prafarno cerkvijo sv. Jurija, Škalčani pa so bili primorani preseliti se. V filmu sta predstavljena tudi Škalsko in Velenjsko jezero, ki danes zavzemata južno stran nekdanje površine vasi Škale.

Muzej Velenje, ona.gams@muzej-velenje.si;
Društvo Revivas Škale

VRANSKO

30. september, 8.30–13.00

Osnovna šola Vransko -Tabor, Vransko 23

STAVBNA DEDIŠČINA NA VRANSKEM

Vransko leži ob robu Savinjske doline in ima dolgo zgodovino, povezano z romarstvom, trgovino in duhovnim življenjem. Cerkev sv. Mihaela je ena najstarejših in najpomembnejših cerkva na Vranskem, prvič je bila omenjena že v 12. stoletju. Skozi stoletja je doživela več prenov, danes pa je baročna cerkev z bogato notranjo opremo. V starem jedru Vranskega so ohranjene tipične podeželske hiše iz 18. in 19. stoletja. Z otroki bomo raziskovali obnove teh stavb skozi čas in njihovo namembnost.

OŠ Vransko-Tabor,
os.vransko@guest.arnes.si,
www.os-vransko.si

Žalec, PETROVČE

1.–24. oktober, 9.00–12.00

Vrtec Petrovče, Petrovče 97

STAVBNA DEDIŠČINA PETROVČ SKOZI OTROŠKE OČI

Otroci in odrasli bomo v tematsko obarvanem oktobru spoznavali stavbno dediščino Petrovč. Raziskovali bomo pomembne stavbe v okolici vrtca: šolo, pošto, železniško postajo, petrovško baziliko, dvorec Novo Celje. Posebno pozornost bomo namenili tudi mostovom čez potok Lavo in čez Savinjo ter perišču v Dobriši vasi. Delo bo potekalo v vrtcu in na terenu v obliki delavnic. K aktivnemu sodelovanju bomo priegnili tudi starše, stare starše, lastnike oz. upravitelje stavb ter strokovnjake.

Vrtci občine Žalec, enota Petrovče,
elizabetha.kos@guest.arnes.si

Žalec, ŠEMPETER

30. september–12. oktober,
16.00–18.00

Vrtec Šempeter, Starovaška ulica 17

MALI KORAKI V VELIKI ZGODOVINI

Z otroki bomo spoznavali rimsko nekropolo v Šempetru. Otroci bodo z različnimi dejavnostmi spoznavali svet Rimljanov – izdelovali bomo preproste mozaike, se igrali rimske igre, ustvarjali v glini ter si ogledali slike in zgodbe iz nekdanejšega časa. Kot mali arheologi bomo raziskovali, kakšno je bilo življenje v starem Rimu, in se morda celo odpravili na kratek sprehod v bližino arheološkega najdišča.

Vrtci občine Žalec, enota Šempeter,
tea.napotnik@gmail.com

ŽALEC

6.–11. oktober, 8.00–19.00

Vrtec Žalec, enoti Žalec I in Žalec Zahod

IŠČEMO HIŠCO, HIŠO VREDNOT

Skupaj z otroki se bomo spraševali, kaj sploh je hiša. Je to le zid in streha? Ali je to nekaj več – kraj, kjer domuje prijateljstvo, varnost, smeh in ljubezen? Skozi vse leto bomo z otroki odkrivali svet arhitekture – pa ne zgolj stavb, temveč domov, prostorov, v katerih se rojevajo zgodbe, toplina in občutki pripadnosti. Pridobljeno znanje in utrinke s seznanjanja bodo otroci predstavili na zaključni prireditvi, na katero bodo povabljeni vsi sodelujoči, in na razstavi v Medobčinski splošni knjižnici Žalec, ki bo na vpogled širši javnosti.

Vrtci občine Žalec, enoti Žalec I in Žalec Zahod, mateja.usen@gmail.com,
karmen.kunst@gmail.com

TRBOVLJE

27. september, 09.00–12.00

Zasavski muzej Trbovlje, Ulica 1. junija 15

KJE SO ŽIVELI NAŠI PREDNIKI – SPREHOD PO RUDARSKIH KOLONIJAH

Etnološka pot med rudarskimi kolonijami, ki so posebnost v srednjeevropskem prostoru in trboveljska značilnost, pripoveduje o prepletanju vsakdanjega življenja in dela v nekdanih rudarskih Trbovljah od približno leta 1890 naprej. Urbanizacija kraja se je začela z gradnjo rudarskih kolonij in se nadaljevala z gradnjami modernih blokov, kar je pripeljalo do današnje podobe mesta. Obvezne prijave do 24. septembra 2025.

Zasavski muzej Trbovlje,
info@muzejZMT.si,
www.zasavski-muzej-trbovlje.si

Devin - Nabrežina/Duino-Aurisina, DEVIN/DUINO

7. oktober/ottobre, 9.00–12.00

devinski grad/Castello di Duino

**SKRIVNOSTI DEVINSKEGA GRADU
IN KULTURE MORJA/I SEGRETI DEL
CASTELLO DI DUINO E DELLA CULTURA
DEL MARE**

Vodniki v tradicionalnih nošah bodo obiskovalce popeljali vse do 10. stoletja, ko je dal devinski grad zgraditi oglejski patriarh. Novejši sedanji grad sega v leto 1389, ko je Hugon Devinski naročil gradnjo trdnjave. Grad je v 19. in 20. stoletju postal središče kulturnega življenja – obiskovali so ga številni umetniki, filozofi in politiki. Med njimi je bil tudi nemški pesnik Rainer Maria Rilke, ki je v njem bival med letoma 1911 in 1912. Prav na tem gradu je začel pisati Devinske elegije, eno najpomembnejših pesniških del 20. stoletja. Po vodenem ogledu Devina se bomo premaknili v Ribiški muzej tržaškega primorja v Križu, kjer bo mogoče spoznati zgodovino in tradicijo ribištva slovenskih prebivalcev ob obali med Trstom in izlivom reke Timave, ki so se tu naselili pred več kot tisoč leti. /Le guide, in costumi tradizionali, accompagneranno i visitatori a ritroso nel tempo fino al X secolo quando il patriarca di Aquileia fece costruire il castello di Duino, mentre il nuovo castello è stato fatto costruire da Ugone di Duino nel 1389. Nel XIX e XX secolo il castello divenne centro di vita culturale, frequentato da numerosi artisti, filosofi e politici. Tra questi c'era anche il poeta tedesco Rainer Maria Rilke, che vi soggiornò tra il 1911 e il 1912. Proprio in questo castello egli cominciò a scrivere le »Elegie di Duino«, una delle opere poetiche più importanti del Novecento. Dopo la visita guidata a Duino, ci sposteremo al Museo della pesca del Litorale triestino a Santa Croce.

Krut Aps, krut@krut.online,
www.krut.online

Devin - Nabrežina/Duino-Aurisina, NABREŽINA/AURISINA

9. oktober/ottobre, 20.00

SKD Igo Gruden/CCS Igo Gruden,
Nabrežina/Aurisina, 89

**PEJCA V LAŠCI – ZAKLADNICA KRAŠKE
ZGODOVINE/GROTTA DEL PETTIROSSO –
UN TESORO DI STORIA DEL CARSO**

Udorna dolina Lašca in jama v njej ležita severozahodno od Nabrežine. Dolina in pejca v Lašci nista le geološki pojav, temveč prostor, kjer se stikajo skalnati zidovi preteklosti in temelji prihodnosti. Pokrajina je vsebinsko bogata, prežeta s plastmi časa in zgodovine. V njej se prepletajo večplastne zgodbe, zgodbe o izkopavanjih, ponaredkih, dvomih, ki združujejo naravno krajino, znanost in kulturno dediščino. O preteklosti te jame in njenem odkrivanju, ki zveni skoraj kot detektivka, nam bo spregovoril raziskovalec Stanko Flego. /La dolina da crollo e la grotta al suo interno si trovano a nord-ovest di Aurisina. La dolina e la Grotta del Pettiroso non costituiscono soltanto un fenomeno geologico ma sono un luogo in cui si incontrano le pareti di roccia del passato e le fondamenta del futuro. La zona è ricca di contenuti, intrisa di storia e strati depositatisi nel tempo: un intreccio di storie complesse, storie di scavi, falsificazioni e dubbi che mettono in relazione il paesaggio naturale, la competenza professionale e il patrimonio culturale. Del passato di questa grotta e della sua scoperta, che sembra quasi un giallo, ci parlerà il ricercatore Stanko Flego.

Slovensko kulturno društvo Igo Gruden,
Centro culturale sloveno Igo Gruden,
g.caharija@gmail.com,
jasnasimoneta@gmail.com,
www.igogruden.org

GORICA/GORIZIA

4. oktober/ottobre, 9.00–12.00

Korzo/Corso Giuseppe Verdi, 51

SLOVENSKI OBRAZ GORICE: SPREHOD PO SLEDEH TISOČLETNE PRISOTNOSTI SLOVENCEV V GORICI/IL VOLTO SLOVENO DI GORIZIA: PASSEGGIATA SULLE TRACCE DELLA PRESENZA MILLENARIA DEGLI SLOVENI A GORIZIA

Vodeni sprehod po kulturni poti mimo krajev, zgodovinskih stavb, arhitekturno pomembnih zgradb in drugih točk, ki povezujejo pomnike, pomembne za goriške Slovence. Gre za doživljanje zgodovine in prostora skozi oči skupnosti, ki je v samem jedru Gorice prisotna že več kot tisoč let, a je za obiskovalca in turista skoraj nevidna – vendar v arhitekturi in mestnem prostoru ponovno oživi. Prijave do 2. oktobra na naslov gorica@zskd.eu. / *Passeggiata guidata lungo le vie del centro cittadino, toccando i luoghi che raccontano della presenza millenaria degli sloveni in città: un'occasione per scoprire la storia e la vita di una comunità quasi invisibile ai visitatori e turisti e che tuttavia rivive nei luoghi, negli edifici storici, nell'architettura e nello spazio urbano. Info e prenotazioni: gorica@zskd.eu entro giovedì 2 ottobre 2025.*

Zveza slovenskih kulturnih društev ETS,
gorica@zskd.eu, www.zskd.eu

GORICA/GORIZIA

10. oktober/ottobre, 18.00

Trgovski dom, Korzo/Corso Giuseppe Verdi, 52

ARHITEKTURNI POGLEDI GORICE IN NOVE GORICE/VISIONI ARCHITETTONICHE DI GORIZIA E NOVA GORICA

Kaj nam pripovedujeta mesti Gorica in Nova Gorica s svojo arhitekturo? Predstavitev izbranih tematik iz publikacije Gorizia-Nova Gorica: arhitektura in urbanizem 20. stoletja bo osvetlila ključne prostorske, urbanistične in arhitekturne poudarke dveh mest – nekoč ločenih, danes vse bolj prepletenih. Dogodek bo priložnost za razmislek o razvoju čezmejnega prostora ter o pomenu arhitekture kot kulturne dediščine in prostora sobivanja. / *Cosa ci raccontano le città di Gorizia e Nova Gorica con la loro architettura? La presentazione di alcune tematiche tratte dalla pubblicazione »Gorizia-Nova Gorica: architettura e urbanistica del Novecento« metterà in luce i principali aspetti ambientali, urbanistici e architettonici delle due città, un tempo divise, oggi sempre più unite. L'evento sarà un'occasione per riflettere sullo sviluppo dell'area transfrontaliera e sul significato dell'architettura come patrimonio culturale e luogo di convivenza.*

Narodna in študijska knjižnica/Biblioteca Nazionale Slovena e degli Studi,
promo@knjiznica.it, www.knjiznica.it;
Društvo primorskih arhitektov/Ordine degli Architetti di Gorizia; ZVKDS, OE Nova Gorica

TRST/TRIESTE

19. in/e 20. september/
settembre, 17.00

Trg sv. Antona novega/Piazza S. Antonio
nuovo

**OD BONOMOVE PALAČE DO
NARODNEGA DOMA: POTUJOČI
SLOVARČEK ARHITEKTURE/DA
PALAZZO BONOMO AL NARODNI DOM:
VOCABOLARIETTO ITINERANTE DI
ARCHITETTURA**

Že ustaljena pot po slovenskem Trstu bo tokrat priložnost za utrjevanje slovenskega besednega zaklada. Program obsega predavanje v slovenskem jeziku, ki ga spremljajo slikovni posnetki, ter naslednji dan krajši dvojezični sprehod po izbranem delu poti. V središču našega zanimanja bodo arhitekturni detajli, ki dajejo prostoru značaj, zgodbo in dušo, a jih v našem prostoru pogosto poimenujemo z italijanskimi izrazi. // Il percorso già consolidato attraverso la Trieste slovena sarà questa volta un'occasione per consolidare il lessico architettonico in lingua slovena. Il programma comprende una lezione in sloveno, corredata da immagini, seguita il giorno successivo da una breve passeggiata bilingue lungo una parte selezionata dell'itinerario. Al centro del nostro interesse ci saranno i particolari architettonici che conferiscono carattere, storia e anima al paesaggio urbano — elementi spesso indicati nella nostra zona soltanto con termini in italiano.

Odsek za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici/Sezione di storia della Biblioteca Nazionale Slovena e degli Studi, odsek@knjiznica.it; prof. Marta Ivašič

TRST/TRIESTE

4. oktober/ottobre, 18.00

Stadion 1. maj, Vrdejska cesta/Stadio 1° maggio, Strada di Guardiella, 7

**PROSLAVA 80. OBLETNICE USTANOVITVE
SLOVENSKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA
SLAVKO ŠKAMPERLE/CELEBRAZIONE
DELL'80° ANNIVERSARIO DELLA
ASSOCIAZIONE CULTURALE SLOVENA
SLAVKO ŠKAMPERLE**

Prvi sedež je imelo društvo v prostorih nekdanjega Narodnega doma, objekta, ki so ga domači veljaki zgradili z lastnimi sredstvi pred prvo svetovno vojno. Predstavili bomo zemljevid in vodnik po Sv. Ivanu, z označbo pomembnih objektov in točk, ki so zaznamovali slovensko prisotnost v tem predelu, ter markantnih osebnosti, ki so z objekti povezane. // La prima sede dell'associazione si trovava nei locali del Narodni dom, costruito con fondi

propri dai notabili locali anteriormente il primo conflitto mondiale. Saranno presentate una cartina e una guida del rione di S. Giovanni, con l'indicazione degli edifici e dei luoghi più importanti che testimoniano la presenza slovena alle figure di S.

Slovensko kulturno društvo
info@skamperle.it

17. oktober/ottobre, 18.00

Narodni dom pri Sv. Ivanu/Narodni dom di San Giovanni, Vrdejska cesta/Strada di Guardiella, 25

**NEKOČ PRI SV. IVANU/UN TEMPO A S.
GIOVANNI**

Projekt Nekoč pri Sv. Ivanu, ki ga je vodil Odsek za zgodovino in etnografijo pri Narodni in študijski knjižnici, je bil zasnovan v sodelovanju s šolami na območju Sv. Ivana, kjer so učenci in dijaki spoznavali krajevno preteklost iz fotografskega gradiva in med pogovori z domačini. Na podlagi zbranega gradiva sta nastali nova fotografska zbirka in serija kratkih videoposnetkov, ki osvetljujejo različne poglede in tematike. // Il progetto «Un tempo a S. Giovanni», promosso dalla Sezione di storia ed etnografia della Biblioteca Nazionale Slovena e degli Studi, è stato sviluppato in collaborazione con le scuole della zona di S. Giovanni. Gli alunni e gli

studenti hanno esplorato la storia locale attraverso immagini fotografiche e conversazioni con gli abitanti del luogo. Sulla base del materiale raccolto sono state realizzate una nuova collezione fotografica e una serie di brevi video che mettono in luce diversi punti di vista e temi legati alla memoria del luogo.

Odsek za zgodovino in etnografijo pri Narodni in študijski knjižnici/Sezione di storia ed etnografia della Biblioteca Nazionale Slovena e degli Studi, odsek@knjiznica.it; SKD/CCS Slavko Škamperle, Društvo Marij Kogoj

TRST/TRIESTE

23. oktober/ottobre, 18.00

Narodna in študijska knjižnica/Biblioteca nazionale slovena e degli studi, Ulica svetega Frančiška 20/via S. Francesco, 20

BENEŠKE BESIEDE: SREČANJE Z ANDREINO TRUSGNACH/VERSI DALLA BENECIA: INCONTRO CON ANDREINA TRUSGNACH

Andreina Trusgnach (1961) je pesnica iz Nediških dolin, ki ustvarja v beneškem narečju. Njena poezija črpa iz snovne in nesnovne dediščine, ki jo je oblikovala, tj. iz ljudi in njihovih vrednot, iz njihove govornice, a tudi iz narave in marsikdaj iz ljudske arhitekture, ki jo je postavil beneški človek. Ob vsem tem se rojevajo občutki, ki jih pesnica lahko izpove le v svojem prvem jeziku, v narečju, oz. z besedami, ki jih je, tako kot okolico, prejela od svojih »ta starih«. Andreina Trusgnach s svojim ustvarjanjem ne samo ohranja, temveč bogati ožjo in širšo slovensko narodno skupnost v Italiji. Srečanje s pesnico se vključuje v festival Slovencev v Italiji Sofest 2025./ Andreina Trusgnach (1961) è originaria delle Valli del Natisone dove vive e crea i suoi versi nel dialetto sloveno locale, il dialetto della »Benečija«. La sua poetica attinge dal patrimonio materiale e immateriale che l'ha formata: dalle persone e dai loro valori, dalla loro lingua, ma anche dalla natura e spesso dall'architettura popolare costruita dai »Benečiani«. Da tutto ciò nascono emozioni che la poetessa riesce a esprimere solo nella sua prima lingua, nel dialetto sloveno, con le parole che le sono state tramandate, insieme all'ambiente che la circonda, dalle generazioni che l'hanno preceduta. La sua opera è un arricchimento importante per la comunità nazionale slovena in Italia. L'incontro si inserisce nel programma del festival degli Sloveni in Italia Sofest 2025.

Narodna in študijska knjižnica/Biblioteca nazionale slovena e degli studi, trst@knjiznica.it, www.knjiznica.it

ZGONIK/SGONICO

26. oktober/ottobre, 17.00

občinska telovadnica/palestra comunale

ŽENSKA DUŠA V BARVI IN VEZENINI/ L'ANIMA FEMMINILE NEL COLORE E NEL RICAMO

V okviru projekta Ženska duša v barvi in vezenini je delovna skupina natančno dokumentirala narodne noše. Rezultat tega skrbnega raziskovalnega dela sta priročnik in spletni arhiv. Pripravljeni so bili tudi tečaj šivanja narodnih noš, delavnice za otroke, srečanja in razstave. Na slavnostnem dogodku ob praznovanju 80-letnice SKD Rdeča zvezda, bodo udeleženke šivalnega tečaja pod mentorstvom Silve Perčič oblekle noše, ki so jih z veliko skrbnostjo in ustvarjalnostjo izdelale same. Narodna noša ni le oblačilo – je zgodba, vtakana v niti tkanine in bogatih vezenin. Je spomin na naše prednike, na njihovo delo, običaje in vrednote./Nell'ambito del progetto »L'anima femminile nei colori e nel ricamo«, il gruppo di lavoro ha documentato con grande precisione i costumi tradizionali. Il frutto di questo accurato lavoro di ricerca è stato la realizzazione di un manuale e di un archivio online. Sono stati inoltre organizzati corsi di cucito di costumi tradizionali, laboratori per bambini, incontri e mostre. Durante l'evento celebrativo per 80° del SKD Rdeča zvezda, le partecipanti al corso di cucito, sotto la guida di Silvia Perčič, indosseranno gli abiti che hanno realizzato con grande cura e creatività. Il costume tradizionale non è solo un capo di abbigliamento - è una storia intessuta nei fili delle stoffe e nei ricchi ricami; è memoria viva dei nostri antenati, del loro lavoro, delle loro consuetudini e dei valori che ci hanno tramandato.

Slovensko kulturno društvo/Centro culturale sloveno Rdeča zvezda, g.caharija@gmail.com, silva.percic@alice.it

26. oktober/ottobre, 20.00

občinska telovadnica/palestra comunale

80 LET RDEČE ZVEZDE: OD PRVIH ZAMETKOV DO PRIHODNOSTI/GLI 80 ANNI DELLA RDEČA ZVEZDA : DAI PRIMI PASSI AL DOMANI

V času, ko si je Evropa celila rane druge svetovne vojne, so Slovenci v Italiji v mestih in na podeželju ustanavljali kulturna društva in nastajali so prvi zemetki danes pomembnih ustanov. Tako je leta 1945 v Saležu nastalo Kulturno društvo Rdeča zvezda, ki že 80 let povezuje krajevno skupnost v Občini Zgonik. Društvo deluje nepretrgano vse od ustanovitve in ohranja svojo prvotno vlogo – spodbujanje kulturnega življenja, spoznavanje kulturne dediščine in krepitev skupnosti. Vsaka generacija je v teh desetletjih prispevala svoj dragoceni delež: s pesmijo, prireditvami, folklornimi plesi, poznavanjem kraških narodnih noš, pa tudi s sodobnim plesom, spomini in vrednotami skupnosti. Tako se tke živa kulturna nit, ki povezuje preteklost, sedanjost in prihodnost./Nel periodo in cui in Europa si stavano rimarginando le ferite della Seconda guerra mondiale, gli sloveni in Italia diedero vita ad associazioni culturali nelle città e nel retroterra, gettando le basi per istituzioni oggi importanti. È in questo contesto che, nel 1945, a Sales nacque il Circolo culturale sloveno Rdeča zvezda che da 80 anni unisce la collettività del comune di Sgonico. L'associazione è rimasta attiva senza interruzioni dalla sua fondazione e mantiene il proprio ruolo originario: promuovere la vita culturale, valorizzare il suo patrimonio e rafforzare la comunità. In questi decenni ogni generazione ha dato il proprio contributo con il canto, vari eventi, con il folklore, la conoscenza dei costumi tradizionali del Carso ma anche con la danza contemporanea, i ricordi e i valori della collettività. In questo modo si intreccia un filo culturale vivo che unisce passato, presente e futuro.

Slovensko kulturno društvo/Centro culturale sloveno Rdeča zvezda, g.caharija@gmail.com, nirtak@live.it

GORNJI SENIK/ FELSŐSZÖLNÖK

3. oktober/Október,
10.00–12.00

Glavna ulica 48/Fő út 48.

MLIN IN MLINARSTVO NA GORNJEM SENIKU/ A FELSŐSZÖLNÖKI MALOM

Na prireditvi bomo približe spoznali dediščino mlinarstva na Gornjem Seniku. Obiskali bomo Filo mlin, enega zadnjih ohranjenih mlinov v tem delu Porabja, ter si ogledali njegove prostore in v njem predmete, ki so jih nekoč uporabljali mlinarji. Na vodenem ogledu bomo ob poslušanju pripovedi in pesmi o mlinarstvu ter razlage izvedeli več o zgodovini mlina in o pomenu mlinarstva za lokalno skupnost. Dogodek je priložnost, da stopimo v stik z bogato preteklostjo, ki jo še danes nosijo stene starega mlina./ A rendezvényen közelebbről megismerkedhetünk a felsőszölnöki malom örökségével. Ellátogatunk a Filó malomhoz, a Rábavidék ezen részén fennmaradt egyik utolsó malomhoz, valamint megtekintjük a helyiségeit és az azokban fellelhető eszközöket, melyeket egykoron a molnások használtak. A tárlatvezetésen a molnárokról szóló történetek és dalok meghallgatása mellett többet is megtudhatunk a malom történetéről és arról, hogy milyen fontos szerepe volt a helyi közösség életében. Az esemény lehetőséget biztosít arra, hogy kapcsolatba kerüljünk azzal a gazdag múlttal, melyet a malom falai ma is hordoznak.

Državna slovenska samouprava/Országos Szlovén Önkormányzat, predsednik@slovinci.hu, www.slovinci.hu; Generalni konzulat RS v Monoštru/Szlovén Köztársaság Szentgotthárdi Főkonzulátusa; Zveza Slovencev na Madžarskem/Magyarországi Szlovének Szövetsége; zagovornica Slovencev v madžarskem parlamentu/szlovén nemzetiségi szószóló

S projektom SPOZNAJ, VARUJ, OHRANI nagovarjamo in načrtno vzgajamo mlado populacijo, ki na inovativen način spozna poslanstvo, vizijo, delo, cilje ter paleto različnih strokovnjakov konservatorjev: arheologov, restavradorjev, umetnostnih zgodovinarjev, etnologov, zgodovinarjev, arhitektov, ki so v službi kulturne dediščine. Otroci in mladi se s pomočjo pravega pristopa se naučijo gledati, videti in prepoznati kulturno dediščino ter njene vrednote. Poti do širitev obzorij so različne: predavanja, vodeni sprehodi skozi mesto z opazovanjem mogočnih stavb, ogledi restavratskih ateljejev, tematske delavnice, ogled arheoloških izkopavanj in situ,... Ustvarjalci in snovalci projekta se prilagodimo zahtevam in željam posameznih ciljnih skupin ter seveda rednemu pedagoškemu programu.

Spoznavanje dediščine ima pomembno vlogo pri krepitvi narodne identitete. S projektom Spoznaj, varuj, ohrani predvsem mlajši populaciji sistematično privzgamemo pozitiven in spoštljiv odnos do dediščine, delujemo medgeneracijsko in se povezujemo.

milena.antonc@zvkd.si, 02 228 48 59, 041 365 984

Nacionalno strokovno usposabljanje *Kulturni bazar v regiji 2025*

22. oktober 2025, SNG Nova Gorica

Peto medresorsko nacionalno strokovno usposabljanje Kulturni bazar v regiji 2025 bo 22. oktobra v SNG Nova Gorica, ki bo izvršni producent dogodka. Udeleženci bodo spoznali profesionalne kulturne ustanove in ustvarjalce, ki delujejo v Goriški, Primorsko-Notranjski in Obalno-Kraški regiji ter tudi v zamejstvu. Predstavili se bodo tudi pomembnejši nacionalni projekti kulturno-umetnostne vzgoje.

Poseben poudarek bo namenjen povezovanju z evropsko prestolnico kulture GO! 2025. *Kulturni bazar v regiji 2025* bo dodatno osvetlil pomen čezmejnega kulturnega sodelovanja in poudaril vlogo kulture kot mostu med skupnostmi in kot dejavnika trajnostnega razvoja regije.

Program in prijavnica bosta objavljena v začetku septembra na spletni strani kulturnibazar.si. Udeleženci brezplačnega usposabljanja prejmejo potrdilo o udeležbi.

DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE V SLOVENIJI

1991	Dnevi odprtih vrat gradu Brdo pri Kranju
1992	Po poteh baročnih spomenikov v Sloveniji
1993	Po poteh rimskih vojakov v Sloveniji
1994	Po poteh ljudskega stavbarstva
1995	Zgodovinski parki in vrtovi
1996	Kulturna dediščina meniških redov
1997	Secesijska arhitektura v Sloveniji
1998	Srednjeveška mesta
1999	Kulturne poti
2000	Kulturne poti
2001	Arhitektura 20. stoletja
2002	Industrijska dediščina
2003	Arheologija
2004	Restavracijsko in druga znanja ter mojstrstva povezana z njim
2005	Nesnovna kulturna dediščina
2006	Gradovi, utrdbe in mestna obzidja
2007	Arhitekt Jože Plečnik
2008	Primož Trubar in njegov čas
2009	Dediščina, inovativnost in ustvarjalnost
2010	Kulturna dediščina in pomanjkanje
2011	Dediščinske skupnosti in prostovoljstvo
2012	Izkušnja dediščine

2013	Sto let v dobro dediščine
2014	Dediščina gre v šole
2015	Praznovanja
2016	Dediščina okoli nas
2017	Voda - od mita do arhitekture
2018	Naša dediščina: kjer preteklost sreča prihodnost
2019	Dediščina#razvedrilo#umetnost
2020	SPOZNAJ? VARUJ! OHRANI.
2021	Dober tek!
2022	(Vz)trajnostna dediščina
2023	Redka in dragocena znanja, spretnosti in poklici
2024	Dediščina kulturnih poti, mreženja in povezav
2025	Zidovi naše preteklosti, temelji naše prihodnosti

Namen Dnevoev evropske kulturne dediščine (DEKD) je spodbuditi zanimanje javnosti za varstvo kulturne in naravne dediščine ter javnosti predstaviti idejo o skupni kulturni dediščini, o bogastvu in kulturni raznolikosti Evrope. DEKD predstavljajo najprepoznavnejšo akcijo pod okriljem Sveta Evrope in Evropske komisije na področju kulture, saj privabijo k sodelovanju več kot 40 držav, 6000 mest in 30.000 kulturnih spomenikov ter imajo več kot 20 milijonov obiskovalcev.

Vse države delujejo po sprejetih **smernicah**:

- DEKD se prirejajo vsako leto septembra (v Sloveniji zadnji teden v septembru in prvi teden v oktobru);
- v času DEKD se odpirajo vrata spomenikov, ki so sicer zaprta za širšo javnost;
- DEKD vključujejo obiske spomenikov, ki so sicer odprti za javnost, pod pogojem, da gre za dodatne dejavnosti, kot so posebna vodstva, delavnice, koncerti, predstave, okrogle mize, simpoziji ...;
- vstop na dogodke DEKD je brezplačen ali pa je vstopnina znatno znižana;
- dogodki DEKD so usmerjeni k družinam in spodbujajo udeležbo otrok in mladih;
- vse države in lokalni organizatorji uporabljajo poimenovanje DEKD in logo DEKD ter označijo prireditvena mesta z zastavo DEKD.

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije kot koordinator slovenskih prireditev povabi k sodelovanju institucije, društva, posameznike, ki s svojimi aktivnostmi prispevajo k varovanju in popularizaciji kulturne in naravne dediščine. Cilji, ki jih poleg skupnih evropskih uresničujemo v naši praksi, pa so:

- spodbujamo sodelovanje laične in strokovne javnosti pri prepoznavanju, promociji in izjemoma tudi pri obnovah kulturne dediščine;
- uporabljamo celovit pristop tako z vidika dediščine kot nedeljivega pojma kot tudi z vidika delovanja človeka, ki za obravnavo dediščine razvija svojo ustvarjalnost na več področjih;
- težimo k povezovanju slovenskega kulturnega prostora tudi onkraj meja Slovenije;
- vključujemo etnične skupnosti, ki živijo na območju Slovenije;
- z medinstitucionalnim in medresorskim povezovanjem skušamo zapolnjevati vrzeli, ki jih med nas postavljajo okvirji institucionalnega delovanja.

Teden kulturne dediščine (TKD) je nacionalni medresorski projekt. Cilj projekta je, da bo četrtna slovenskih vrtcev, osnovnih in srednjih šol ter gimnazij aktivno sodelovala v TKD. Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije je nosilec projekta, partnerji pa so Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo in Skupnost vrtcev Slovenije, pod častnim pokroviteljstvom Slovenske nacionalne komisije za UNESCO. TKD je vsebinsko (enaka tema) in terminsko (enak termin izvedbe) usklajen z DEKD. V okviru projekta si prizadevamo:

- z različnimi aktivnostmi spodbujati večjo vključenost vsebin s področja ohranjanja kulturne in naravne dediščine v vzgojno-izobraževalne procese, v formalnem in neformalnem izobraževanju;
- vrtčevskim otrokom, učencem in dijakom podati osnove prepoznavanja, spoznavanja, ohranjanja in varovanja dediščine, poučiti jih, kako, kje in od koga pridobiti osnovne informacije o dediščini, ter si prizadevati, da bi kulturna vzgoja na področju dediščine postala vzgoja za vse življenje.

Osnovna vodila: dostopnost vsebin (dogodki so brezplačni), kroskurikularno umeščanje vsebin s področja dediščine, odprto učno okolje, medpredmetno povezovanje, povezovanje organizacij z različnih področij (dediščina, kultura, izobraževanje, turizem, šport, delovanje lokalnih skupnosti in nevladnih organizacij) in medgeneracijsko povezovanje.

ZIDOVI NAŠE PRETEKLOSTI, TEMELJI NAŠE PRIHODNOSTI

**35. DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE
in 13. TEDEN KULTURNE DEDIŠČINE
27. 9.–11. 10. 2025**

DEDIŠČINA KULTURNIH POTI, MREŽENJA IN POVEZAV

34. DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE
in 12. TEDEN KULTURNE DEDIŠČINE **28. 9.-12. 10. 2024**

450 dogodkov • **150** krajev v Sloveniji, Italiji in na Madžarskem • sodelovalo je **419** organizacij • **53** vrtcev • **85** osnovnih šol • **17** srednjih, poklicnih šol in gimnazij • **4** fakultete • **2** varstveno delovna centra • **24** knjižnic • **43** muzejev, galerij, arhivov • **74** zavodov • **95** društev • **9** turističnih organizacij • **12** občin • **5** krajevnih skupnosti • **5** župnij • **63** drugih organizacij

ZNAK EVROPSKE DEDIŠČINE

Znak evropske dediščine se dodeli krajem, predmetom ali dogodkom, ki imajo simbolično zgodovinsko vrednost za proces evropskega združevanja ali so nosilci evropskih vrednot. Namen znaka je prispevati h krepitvi pripadnosti skupnemu kulturnemu območju, k spodbujanju medkulturnega dialoga in vzajemnega razumevanja ter povečanju prepoznavnosti skupne kulturne dediščine. Za dodelitev znaka evropske dediščine lahko kandidirajo predlagatelji iz vseh držav članic Evropske unije, ki so tudi članice programa Ustvarjalna Evropa. Spomeniška območja vključujejo spomenike, naravne znamenitosti, podvodne in arheološke spomenike, industrijska ali urbana območja, kulturne krajine, javne spomenike, kulturne dobrine in predmete ter registrirano nesnovno dediščino, povezano z določenim krajem, vključno s sodobno dediščino.

Z znakom evropske dediščine se ponaša pet spomeniških območij iz Slovenije, to so cistercijska samostana Kostanjevica na Krki in Stična v okviru nadnacionalnega spomeniškega območja Cistercsapes – Cistercijske krajine povezujejo Evropo (2023), Prešernova Zdravljica, ki jo hrani Narodna in univerzitetna knjižnica (2020), cerkev Sv. duha v Javorci (2017) in partizanska bolnišnica Franja (2015).

<https://culture.ec.europa.eu/sl/cultural-heritage/initiatives-and-success-stories/european-heritage-label>

ZNAK ZA OZNAČEVANJE KULTURNIH DOBRIN V SKLADU S HAAŠKO KONVENCIJO (MODRI ŠČIT)

Haaška konvencija o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada (v nadaljevanju Haaška konvencija) je prva mednarodna pogodba, ki se osredotoča izključno na varstvo kulturnih dobrin v oboroženih spopadih. Podpisana je bila 14. maja 1954 v Haagu na Nizozemskem in je začela veljati 7. avgusta 1956. Do marca 2016 jo je ratificiralo 127 držav.

Haaška konvencija je bila sprejeta zaradi hudega uničenja kulturne dediščine med drugo svetovno vojno.

Haaška konvencija zajema nepremično in premično kulturno dediščino, vključno s spomeniki, umetnostjo, arheološkimi najdišči, znanstvenimi zbirkami, rokopisi, knjigami in drugimi predmeti umetniškega, zgodovinskega ali arheološkega pomena, da se zagotovi ohranitev kulturne zapuščine in posledično kulturne lasti narodov, skupin in različnih članov družbe po vsem svetu, kjer se soočajo z oboroženimi spopadi.

REGISTER KULTURNE DEDIŠČINE (RKD)

Register kulturne dediščine je osrednja zbirka podatkov o dediščini v Sloveniji. Vodi se zaradi informacijske podpore izvajanju varstva dediščine, namenjen pa je tudi predstavljanju in raziskovanju dediščine ter vzgoji, izobraževanju in razvijanju zavesti javnosti o dediščini. Register sestavljajo:

- register nepremične kulturne dediščine,
- register nesnovne kulturne dediščine in
- register premične kulturne dediščine.

Register nepremične kulturne dediščine nastaja od leta 1991, register nesnovne kulturne dediščine vodijo od leta 2009, register premične kulturne dediščine pa še ni vzpostavljen.

Opis enote dediščine v registru je osebna izkaznica posamezne enote in vsebuje osnovne podatke o njej. Poleg opisnih podatkov vsebuje tudi geolokacijske. Z vpisom enota dediščine dobi enotno identifikacijo dediščine, EID, ki enoto enolično identificira in jo uporabljamo v vseh postopkih varstva (evidentiranje, dokumentiranje, razglašanje kulturnih spomenikov, varstvo dediščine v prostorskih aktih, izdajanje kulturnovarstvenih aktov, financiranje in drugo).

Enota dediščine, ki je izgubila dediščinske lastnosti, ostane evidentirana v registru, čeprav je v prostoru ne varujemo več. Take enote imajo dokumentarno (arhivsko) kategorijo varstva.

<https://www.gov.si/teme/register-kulturne-dediscine/>

KULTURNI SPOMENIK DRŽAVNEGA POMENA IN KULTURNI SPOMENIK LOKALNEGA POMENA

Kulturni spomenik je objekt, lahko pa tudi območje, ki ima izjemno kulturno vrednost bodisi na državni ali lokalni ravni. Taki objekti morajo biti najprej ovrednoteni kot kulturna dediščina in vpisani v register nepremične kulturne dediščine, razglasijo pa se z akti o razglasitvi, ki jih sprejme Vlada Republike Slovenije (za spomenike državnega pomena) oziroma lokalne skupnosti (spomeniki lokalnega pomena). Ti akti se objavijo v Uradnem listu Republike Slovenije ali glasilu lokalne skupnosti.

Kulturni spomeniki so vrhunski dosežki ustvarjalnosti, pomemben del našega prostora ali vir za razumevanje naše zgodovine. Kot take jih varuje strog varstveni režim, ki se nanaša na lastnosti, zaradi katerih je enota dediščine razglašena za kulturni spomenik. Razglasitev ne vpliva na lastništvo.

Register nepremične kulturne dediščine v Sloveniji, stanje 25. avgusta 2025:

- 345 kulturnih spomenikov državnega pomena,
- 8136 kulturnih spomenikov lokalnega pomena.

Vestnik XXXIII

**SMERNICE ZA DOSTOPNOST
KULTURNE DEDIŠČINE
V JAVNI RABI FUNKCIONALNO
OVIRANIM OSEBAM**

Zavod za varstvo
kulturne dediščine Slovenije

Dediščina živega srebra.
Almadén in Idrja,
whc.unesco.org/en/list/1313

Prvinski bukovi gozdovi Karpatov
in drugih območij Evrope,
whc.unesco.org/en/list/1133

Prazgodovinska kolišča okoli Alp,
whc.unesco.org/en/list/1363

Škocjanske jame,
whc.unesco.org/en/list/390

Dela Jožeta Plečnika v Ljubljani,
whc.unesco.org/en/list/1643

Zavod za varstvo
kulturne dediščine Slovenije

Program
Kultura

COUNCIL OF EUROPE

PARTNERJI TEDNA KULTURNE DEDIŠČINE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

ČASTNA POKROVITELJICA

